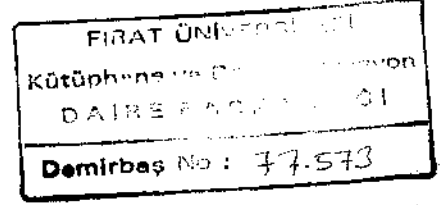

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

1574 - 1595 TARİH VE 667 NO'LU TAPU-TAHRİR
DEFTERİNE GÖRE RAKKA SANCAĞI VE NAHİYELERİN'DE
YAŞAYAN AŞİRET VE CEMA'ATLARIN MUKAYESELİ TAHLİLİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

229

7.6.

Sos. Bil.

Yöneten
Yrd.Doç.Dr. Rifat ÖZDEMİR

Hazırlayan
Murat ÇELİKDEMİR

Firat Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

0070215

255.07.02.03.00.00/08/0070215

T YL/15

ELAZIĞ - 1995

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
KISALTMALAR.....	II
GİRİŞ.....	1-5

BİRİNCİ BÖLÜM

<u>RAKKA'NIN KISA TARİHÇESİ</u>	6-14
A-İslâmiyet Öncesinde Rakka.....	6
B-Rakka'nın İslâm Hâkimiyetine Girişi.....	6-8
C-Osmanlı Hâkimiyeti Dönemine Kadar Rakka.....	8-13
D-Osmanlı Hâkimiyeti Döneminde Rakka.....	13-18

İKİNCİ BÖLÜM

<u>667 NO'LU TAHRİR DEFTERİNE GÖRE RAKKA SANCAĞI</u> <u>VE CEMAATLERİNİN DEMOĞRAFİK DURUMU</u>	19-28
A-Rakka Sancağı ve Nâhiyelerindeki Hane ve Mücerredler.....	19-20
1-Rakka Şehrindeki Hâne ve Mücerredler.....	20-21
2-Rakka Sancağı Nâhiyelerindeki Hane ve Mücerredler.....	21-22
B-Rakka ve Nâhiyelerindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusu.....	22-27
1-Rakka Şehrindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusu...	22-23
2-Rakka Sancağı Nâhiyelerindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusu.....	23
C-Rakka Sancağı'nın Tahmini Nüfusu.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

<u>667 NO'LU TAPU TAHRİR DEFTERİNE GÖRE RAKKA'DA</u> <u>İKTİSADİ DURUM</u>	29-46
A-Rakka'da Tarım ve Hayvancılık.....	29-32

1-Rakka'da Tarımı Yapılan Ürünler(Buğday ve Arpa, Darı,Pamuk,Susam,Kendir,İpek vd.).....	29-31
2-Rakka'da Hayvancılık.....	31
B-Reâyadan Alınan Vergiler.....	32-39
1-Resm-i Çift.....	32
2-Bennâk Resmi.....	32-33
3-Resm-i Mücerred.....	33
4-Resm-i İrgâdiye.....	33
5-Resm-i Ağnam.....	34
6-Resm-i Çayır ve Resm-i Kışlak.....	34
7-Resm-i Tapu ve Deştbanî.....	35
8-Bâd-i Hevâ,Cürm-i Cinâyet,Resm-i Arûs.....	35
9-Tarım Ürünlerinden Alınan Vergiler(Buğday,Arpa,Darı, Pamuk,Susam,Kendir,İpek,Sebze ve Meyve).....	35-37
10-Diğer Vergiler(Asiyâb,Bac-ı Ubur,Tamga-i Bazar, Kapan-ı Arsa,Mâl-Gâib,Yave ve Kaçgun).....	37-38
C-Mukataalar.....	39
D-Vakıflar.....	40
E-Sancak Gelirinin Dirliklere Dağılımı.....	41-45
1-Haslar.....	41
a-Padişah Hasları.....	41-43
b-Sancakbeyi Hassı.....	44
2-Tımarlar.....	45
F-Rakka Sancağı'nın Yıllık Geliri.....	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

<u>RAKKA'DA İDARİ YAPI</u>	47-49
A-Osmanlı Devletinde Sancak Yönetimi.....	47-48
B-Rakka Sancağı'nın İdârî Yapısı.....	48-49
SONUÇ.....	50-51
TRANSKRİBE METİN.....	52-111

BİBLİYOGRAFYA.....	112-115
EKLER.....	116-122
Ek 1: Rakka'da Bulunan Cemâ'atlerin Listesi..... (667 NO'lu Tahrir Defterine Göre)	116-118
Ek 2: Rakka Sancağındaki Yerleşim Birimleri..... Listesi(667 NO'lu Tahrir Defterine Göre)	119
Ek 3: 667 NO'lu Tapu-Tahrir Defterinin Mücmel ve Mufassal Kısmının İlk Sayfaları.....	120-121
Ek 4: Saraybosna Mahalli Müzesinde Bulunan Sofyalı Ali Çavuş Kanunâmesinin Rakka ile İlgili Kısmı	122
HARİTALAR:	
Rakka ve Mücâvir Bölgelerini Gösteren Osmanlıca Harita.....	123

ÖNSÖZ

Kuzey Suriye'de, Fırat Nehri'nin Belih Irmağı ile birleştiği bölgede bulunan ve 400 yılı aşkın bir süre Osmanlı hakimiyetinde kalan Rakka'yı, tezimize konu olarak aldık.

Tez çalışmamız, İstanbul Başbakanlık Devlet Arşivi Genel Müdürlüğü Tapu-Tahrir Tasnifinde bulunan, Rakka ile ilgili 667 NO'lu Tapu-Tahrir Defterine dayanmaktadır. Defter III. Murat döneminde hazırlanmış olup, Mücmeli ve Mufassalı bir aradadır. Defterde Rakka Sancağı ile nahiyelerindeki (Belih, Kapulubük, Ca'ber) cemâatlerin, demografik ve ekonomik durumları ile ilgili son derece önemli bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler, tarafımızdan gerekli açıklama, tablo ve yorumlarla birlikte değerlendirilmiştir. Tezimin Yüksek Lisans seviyesinde olmasından dolayı, bize ayrılan süre içinde, Rakka ile alâkalı sadece 667 NO'lu Tahrir Defterini ayrıntılarıyla inceleyebildik. Araştırmalarımız sırasında yalnızca muhtevâlarını tesbit ettiğimiz diğer tahrir defterlerini ise inşaallah ileriki çalışmalarımızda ele alacak ve bölge ile ilgili daha ayrıntılı ve net yorumlar yapacağız.

Tezimin her safhasında, kıymetli zamanlarını benim için ayıran, yardım ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli tez hocam Yrd. Doç. Dr. Rifat ÖZDEMİR'e, Tahrir Defterinin temininde yardımcı olan kıymetli hocam Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK'e, Transkribe metnin kontrolü için değerli vakitlerini ayıran Yrd. Doç. Dr. Orhan KILIÇ'a ve de özellikle, tezimin her anında yardım ve desteklerini gördüğüm Doktora Öğrencileri, Ahmet GÜNDÜZ, Enver ÇAKAR ve Erdinç GÜLCÜ âbilerime teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Murat ÇELİKDEMİR

Elâzığ-1995

KISALTMALAR

- a.g.e. :Adı geçen eser
a.g.m. :Adı geçen makale
AÜDTCF :Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi.
B.A. :Başbakanlı Arşivi
bkz. :Bakınız
C. :Cilt
DGBİT :Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi.
GKB :GenelKurmay Başkanlı
İÜEF :İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
KTB :Kültür ve Turizm Bakanlığı
MEB :Milli Eğitim Bakanlığı
S. :Sayı
s. :Sayfa
TD :Tahrir Defteri
TTKB :Türk Tarih Kurumu Basımevi
TÜDAV :Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Va. :Vergiler
Vd. :Ve diğerleri.

GİRİŞ

A-Osmanlı Tahrir Defterleri ve Önemi

Osmanlı Devleti'nin özellikle sosyal ve iktisâdi tarihini aydınlatan "Osmanlı Tahrir Defterleri", birinci derecede temel kaynaktır.

Lügât mânası itibari ile yazma, kaydetme anlamlarına gelen "tahrir" kelimesi, istilâhî olarak nüfus ve arazinin genel bir şekilde kaydedilmesidir; şeklinde tanımlanabilir(1). Tahrirler, devlete fetih veya ilhâk suretiyle katılan bölgelerin vergi kaynaklarını tesbit etmek ve bunların tevziini belirlemek üzere yapılmaktaydı(2).

Tahrir işlerinden sorumlu en üst derecede yetkili "Tevkii" denilen Nişancı idi. Nişancı öncelikle tahriri yapacak kişinin tesbit ve atamasını yapardı(3). Tahrir işlerini yürütmek üzere tain edilen bu şahıslara "Tahrir Emîni", "Mübâşir", "İl yazıcısı", "Muharrir" gibi isimler verilmekteydi. Ayrıca bunlara yardımcı olmaları için kâtiplerde resmen görevlendirilirdi. Kâtiplerin sayısı tahriri yapılacak bölgenin ehemmiyetine göre belirlenirdi. Rüşvet ve iltimas gibi yosuzluklara meydan vermemek için, Muharrir olacak kişiler namuslu, dürüst, dindâr, tahrir işini ve tekniğini iyi bilenler arasından seçilirdi. Muharririn istediği bütün yardımı tahririn yapıldığı bölgenin idâri ve adli teşkilâtı sağlamakla mecburdu; ancak bunları da vilâyet ve sancak kadıları kontrol ederlerdi(4).

Tahrir sırasında köy, mezre'a gibi yerleşim merkezleri, tarım alanları, yaylak ve kışlâklar belirlenerek bunların hukûki statüleri tesbit edilirdi. Bu köy ve mezrealarda yaşayan

(1) Mehmed Zeki Pakalın; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 1993, C. III, s. 376

(2) A. Nezihi Turan; XVI. Asırda Ruha (Urfa) Sancağı, Ankara 1993, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü, Basılmamış Doktora Tezi, s. 1

(3) M. Zeki Pakalın, a.g.e., aynı yer.

(4) Mehmed Ali Ünâl; XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), T.T.K.B., Ankara, 1989, s. 3.

halkın vergiye tabii olanları, aile veyâ topluluk isimleri, tassarruf edecekleri arazi miktarları, vergi ve vergi miktarları ile vergiden muaf olanlar ayrı ayrı kaydolunurdu(5).

Muharrir(İl Yazıcısı), çalışmalarını tamamlayıp merkeze döndükten sonra elindeki müsveddeleri birleştirerek bir defter düzenler. Tahrir sonuçlarının ayrıntılı olarak kaydedildiği bu deftere "Defteri Mufassal" denilmekteydi. Daha sonra bu ayrıntılı defterden yararlanılarak daha özet ve düzenli bir defter hazırlanırdı ki buna da "Mücmel" veya "İcmâl Defteri" adı verilmekteydi(6). Bizim incelediğimiz Rakka'ya ait Tapu Tahrir Defteri, İcmâl ve Mufassal kısımların birleştirilip bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Aynı defter hem icmâl hem de mufassal kısımları ihtivâ ettiğinden bu iki kavram arasındaki fark çok daha iyi müşâhede edilmektedir(7).

Yeni bir bölgenin fethi, ilhâkı, taht değişikliği veya zaman içinde meydana gelen değişiklikler vs. gibi sebeplerle tahrir yapılmaktaydı. Arazi tahriri bitip, yeni tahrir defterine hükümdarın tuğrası vurulduktan sonra defterin bir sureti ait olduğu vilâyete gönderilir ve İdârecilerin bu yeni tahrire göre hareket etmeleri emrolunurdu(8). Ayrıca merkezde iki nüsha olarak hazırlanan bu defterlerden biri defterhâne hazinesine konulurken diğeri tuğrasız olarak sarayda muhafaza edilirdi(9). Yeni bir tahrir sonucu yazılan deftere "Defter-i Cedîd", önceki deftere ise "Defter-i Atik" adı verilmirdi. Eğer ilhâk olan bir tahrir söz konusu olursa o zaman ise "Defter-i Atik", "Defter-i Köhne" adını alırdı. Yani Yeni yazılan Defter, "Defter-i Cedîd", önceki "Defter-i Atik" ve daha önceki ise "Defter-i Köhne"dir(10).

(5) M. Ali Ünâl; a.g.e., s. 2

(6) M. Zeki Pakalın; a.g.e., s. 376.

(7) B. A., T. D. 667.

(8) İsmail Hakkı Uzunçarşılı; Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı, T. T. K. B., Ankara, 1988, s. 104, 109, 110.

(9) M. Zeki Pakalın; a.g.e., aynı yer.

(10) Ahmed Gündüz; 1523 M. (929 H.) ve 998 No'lu Tapu Tahrir Defterine göre Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Sancaklarının Mukayeseli Tahlihi, Elazığ, 1993 Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 3; M. Ali Ünâl; a.g.e., aynı yer.

B-Rakka ile İlgili Tahrir Defterleri

İstanbul Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tapu Tahrir Tasnifine kayıtlı ve Rakka ile alakalı Yedi adet defter mevcuttur. Bu tahrir defterleri şunlardır:

<u>Numarası</u>	<u>Tarihi</u>	<u>Türü</u>	<u>İçeriği</u>
1) 617	h.993/m.1585	Timâr	Üzeyir Livâsı'nın, Derbisak, Bakras, Arsuz, Balis, Bab ve Amid Livâlarının, Mardin, Birecik, Göksu, Siird ve RAKKA Livâlarının, Tur ve Cemâse livâsındaki Timâr ve Zeâmetlerden Şirvân Muharebesi esnasında tevcih olunan Timarları gösterir defter.
2) 667	Tarihsiz (III. Murat)		RAKKA Livâsının Bâlih, Kapılıbük, Ca'ber Nâhiyelerinde bulunan cemâ'atlerin nüfus ve hasılatına mübeyyin Mücmel ve Mufassal Defter.
3) 831	h.1100-1106 (m, 1688-1694)	Maliye	Kıbrıs, RAKKA, Hemşin Eyâletleri mukataasıyla vesâir mahallerdeki has ve mukataaları havi.
4) 835	h.1103/m. <u>1691</u> 1692	Dahiliye	Bozulus Türkmenlerinden Rakka ve sair mahallere iskân edilenlerin isimlerini gösterir defter.
5) 939	h.1191/m.1777	Timâr	İran Sorânkori Ali ve Abdullah Paşalar tarafından Diyarbakır ve RAKKA taraflarında tevcih olunan timârları havi.
6) 991	Tarihsiz	Timâr	Hısnıkeyf, Siird, Nusaybin, Ağcakala, RAKKA, Beni Rebi'a, Sincar ve Harput livâlarında bulunan Has ve Zeâmet timârları mübeyyin icmâl defteri.
7) 1045	Tarihsiz	Maliye	RAKKA livâsı köylerinin cemâatlerinin nüfus ve hasılatını mübeyyin mufassal tahrir defter parçası.

Bizim incelediğimiz defter ikinci sıradaki 667 Numaralı Tapu Tahrir defteridir.

C-Faydalandığımız 667 No'lu Tahrir Defteri

İncelediğimiz bu defter, İstanbul Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Tapu Tahrir Tasnifinde 667 Numarada kayıtlıdır. Defterimiz toplam 64 sahife olmasına rağmen, sahife numaralarından 62 sahife imiş gibi görünmektedir. Defterdeki sahife numaralarını aynen yazınca durum daha iyi anlaşılacaktır:

1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,12/A,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52/A,52,53,54,55,56,57,58,59,60,61,62.

Bu sahifelerden dör tanesi boştur: 16,17,18,19.

İncelediğimiz 667 Nolu Tahrir Defterinin hiçbir yerinde tahririn yapıldığı tarihle alakalı bir kayıt yoktur. Başbakanlık Arşivi Tapu Tahrir Tasnifinde de tarih verilmemiş sadece III. Murat Dönemi diye not düşülmüştür. Bu durumda defter III. Murat'ın tahtta kaldığı 1574-1595 tarihleri arasında hazırlanmıştır. Bu tarihler arasındaki mesâfeyi biraz daha azaltmak mümkündür. Şöyleki; Rakka'nın eyâlet ediliş tarihi h.994/m.1586'dır(11). Defterimizde ise Rakka henüz sancak statüsünde olduğuna göre, demekki defter 1586 tarihinden önce tutulmuştur. Bu durumda defterin tarihini 1574-1586 olarak kabul edebiliriz. Ancak biz Başbakanlık Arşivi Tapu Tahrir Tasnifini esas alarak, defterin tarihi için III. Murat dönemini(1574-1595) gösterdik.

Toplam 64 sahifeden ibâret olan defterimiz İcmâl ve Mufassal kısımların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Defterdeki sahife numaralarına göre ilk 15 Sahife İcmâl Defteri olup, "Defter-i İcmâl-ı Cedîd Livâ-i Rakka" şeklinde başlar. Dört shifelik bir boşluktan sonra(16,17,18,19),20. sahifeden itibaren Mufassal kısım gelir ve "Defter-i Mufassal-ı Cedîd-i Hakânî" diye başlar(12).

(11) Metin Kunt; Sancaktan Eyâlete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Umerâsive İl İdâresi, İstanbul, 1978, s.164; Ahmet Akgündüz; Osmanlı Kanunâmeleri ve Hukûki Tahlilleri, İstanbul, 1994, C.8, s.100.

(12) B.A., T.D. 667, s.1-20.

Defterin Muhtevâsına gelince;Defterimizde başta Rakka Sancak merkezi olmak üzere,sancağa bağlı Belih,Kapulubük ve Ca'ber Nâhiyelerindeki cemâ'atlerin nüfusu(Nefer,Hâne,Mücerred) ile yıllık hasılatları verilmektedir.İcmâl defterinde hasıllar,Pa-dişah hasları,Sancakbeyi hasları,Tımar ve Vakıflar olmak üzere Sancak ve nâhiyelere göre belirli bir düzen içinde verilmiştir. Mufassal Defterde ise hasıllar,Sancak ve nâhiyelerin altına olduğu gibi çıkartılmış,gelirin türü(hab,tımar,vakıf)ise küçük notlar halinde belirtilmiştir.Her iki defterin de sonunda,"Ev-kaf-ı Livâ-i Mezbûr"(13) başlığı altında Rakka'daki vakıflar hakkında bilgi verilmektedir.Defterde Rakka Kanunnâmesinin yer almayışı özellikle vergi miktarlarının tesbitinde bizi zor durumda bıraktı.Defterin Mücmel ve Mufassal oluşu,bilgilerin karşılaştırılması ve okunuş bakımından bir avantajdı.Ancak özellikle Mufassal Defterde çok fazla silintinin olması avantajımızı azaltan önemli bir faktör olmuştur.

(13) B.A.,T.D.667,s.13,62

BİRİNCİ BÖLÜM

RAKKA'NIN KISA TARİHÇESİ

A-İslâmîyet Öncesinde Rakka

El-Cezire'de, Diyâr-ı Muzar'ın merkezi ve Fırat ırmağının Belih ırmağı ile birleştiği yerin yukarısında yer alan RAKKA, selefkilerden Seleukos II. Kallinikos tarafından kuruldu(14). M.ö.244 veya 242'de tesis edilen Rakka, bu dönemlerde kurucusundan dolayı Kallinikos adını almıştı. İmparator Julianus zamanında Kallinikos müstahkem bir kale ve mühim bir ticaret merkezi idi. Milâdi 466 tarihinde Kallinikos'u yeniden inşa ettiren İmparator Leon, şehre Leontopolis adını verdi.

Süryani kilise tarihçileri, VI. asrın başlangıcından itibaren Belih nehri ile Fırat'ın veya Nehrü'l-Nil kanalının Kallinikos yakınında meydana getirdiği zaviye içinde yer alan ve Arapçada Deyr Zakka olan Mar Zakkai Manastırını sık sık zikrederler.

Justinianus 529'da İranlılarla ticaretin sadece Nisiblis Kallinikos ve Artaxata hudut şehirlerinde yapılmasını kararlaştırdı. I. Hüsvrev, 542 tarihinde Suriye'ye yaptığı üçüncü seferinde Rakka'yı zapt ederek şehri hakimiyetine aldı. Hüsvrev tarafından şehir, sur ve burçlarla iyice teçhiz edilerek alınması zor bir hale getirildi(15).

B-Rakka'nın İslam Hakimiyetine Girmesi

Rakka'nın Fethi: Hz Ömer döneminde İslâm ordusu, doğuda Sasaniler, batıda Bizans olmak üzere çağın iki büyük devletine karşı mücâdele veriyordu. Halife Hz. Ömer'in talimâtıyla Raka ve civarının fethi için Küfe'de ilk hazırlıklar başladı(16). Rakka'nın

(14) Heyet; Meydan Larousse, İstanbul, 1993, Sabah Gazetesi Armağanı, C.16, s.408; E. Honigmann; "Rakka Maddesi", İslâm Ansiklopedisi, C.9, M.E.B. Yayımları, İstanbul, 1964, s.607-608.

(15) E. Honigmann, a.g.e., aynı yer.

(16) Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi; C.2, İstanbul, 1986, s.80-81.

da içinde yer aldığı el-Cezire(17) bölgesinin fethi için İyaz b.Ganem görevlendirildi.İyaz,h.18'de yaklaşık 5000 kişilik bir kuvvetle hareket etti.İyaz b.Ganem'in öncü kuvvetleri Rakka'ya daha önceden gelerek baskın ve yağmalama faaliyetlerinde bulunmuşlarıdır.Askerleriyle birlikte Rakka önlerine gelen İyâz, şehri muhasara etti.Ancak 5-6 gün direnen şehir,şehrin yöneticisinin elçiler gönderip aman dilemesiyle teslim oldu.Daha sonra şehir yöneticisiyle,bütün ahâlinin can,mal ve namuslarına dokunulmayacağını ve haraç vermeleri karşılığında topraklarının ellerinden alınmayacağını içeren bir anlaşma yaptı.Rakka böylece İyaz b. Ganem tarafından savaş yapılmadan feth olundu.Bundan sonra Rakka halkı,çocuklar ve kadınlar hariç olmak üzere her erkeği senede bir dinar kafa vergisi ödeyecek buna ilâveten belirli miktarlarda hububat,yağ,sirke ve bal verecekti.(Sonraları muaviye bu yağ,bal,sirke gibi aynı vergileri nakti vergiye çevirmiştir)(18).

Rakka'nın fethediliş tarihine gelince;şehrin fethi ile ilgili rivâyetlerin hemen hepsi Rakka'nın h.18-19/m.639-640 tarihlerinde fethedildiğini kaydetmektedir.Bu iki tarihten ise ikincisini yani h./19(m.640) tarihini kabul etmek daha mantıklıdır.Çünkü Belâzuri rivayetinde,Rakka muhasara edildiği sırada Hasat zamanı idi ibâresine yer vermektedir.İyâz b. Ganem'in 639 sonbaharı ile 640 kışını hazırlıklarla geçirmiş olmasını kabul etmek gerekiyor.Ayrıca m.639/h.19 tarihinde Suriye'de meydana gelen müthiş vebâ salgını döneminde,bu geniş çaplı operasyonunun veba tahribatının hemen akabinde yapılmasından çekinileceği son derece mantıklıdır.O halde bölge h.19/m.640 tarihinde fethedilmiştir(19).

(17) Fikret Işıltan;Urfa Bölgesi Tarihi(Başlangıçtan h.210/m.825'e Kadar),İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları,İstanbul,1960,s.71,72,73,74.

(18)Belâzuri;Fütuhu'l-Buldan(Çev.Zâkir Kadiri Ugan),Maarif Basımevi,İstanbul,1955,s.276,278,279.

(19)F.Işıltan;a.g.e.,s.71,72,73,74.

C-Osmanlı Hakimiyeti Dönemine Kadar Rakka

Halife Hz.Ömer tarafından fethinden sonra,Rakka ile ilgili bilgilerimiz Abbasilere kadar yok denecek kadar azdır.

Abbasi halifelerinden Ebû Cafer el-Mansur(754-775),Rakka'nın yanına Bağdat'ın planını esas alarak Refika adında yeni bir şehir kurmuştur(20).Yeni kurulan şehrin onarım işi veliaht Mehdi'ye verilmişti.Şehri bir at nalı biçiminde binâ eden Mehdi,şehre su getirmek amacıyla iki büyük kanal açtırmıştır(21).Yeni kurulan bu şehre hilâfete sadık Horasanlılar yerleştirilmiştir(22).Hilâfetin de desteği ile hızla gelişen Refika'ya Rakka ahalişi hızla yerleşmeye başlamış ve adeta Rakka Refikaya taşınmıştır.Harap bir hâl alan asıl Rakka'nın ismi bu yeni şehre verilerek,Refika ismi iptal edilmiştir(23).Halife Memun zamanında her iki şehrin arasına bir sur yapılmıştır(24).

Halife Harun Reşid(786-809),hilâfet sınırlarınının muhafazası için Rakka'ya çok elverişli görerek burayı bir ara kendisine idâre merkezi yapmıştır.Bu nedenle buraya bir saray ve ayrıca bir Rasathâne yaptırmıştır(25).

Halife el-Me'mun döneminde(813-833),devletin yüksek kademelerine İranlı unsurların getirilmesi muhtelif bölgelerde isyanlara sebep olmuştu.Bunlardan en önemlisi olan ve el-Cezire Araplarını etrafına toplayarak ayaklanan Nasr b.Şebes'in isyanını bastırmak için Rakka devamlı üs olarak kullanılmıştır(26).

(20) Şemseddin Sâmi;Kâmusu'l-'Alâm,"Refika Maddesi",C.3, İstanbul,1308,s.2251.

(21) Meydan Larousse,C.16,s.408.

(22) F.İşıltan,a.g.e.,s.115;Meydan Larousse;aynı yer.

(23) Şemseddin Sâmi;a.g.e.,s.2251

(24) Meydan Larousse,"Rakka Maddesi",C.16,s.408

(25) Sâlnâme-i Vilâyet-i Halep;sene,1303,s.194-195;sene,1305,s.183-184;sene 1307,s.284,285;sene,1308,s.195,196;sene1309,s.140;sene 1313,s.246,247;sene 1314,s.255,256;sene 1316,s.268,269;sene 1317,s.284,285;sene 1319,s.312,313;sene 1323,s.393,394,395;sene 1324,s.383,384,385;sene 1326,s.384,385,386;.

(26)D.G.B.İ.T.;C.5,İstanbul,1987,s.404.

Abbasi halifesi el-Mutemid(870-892), ünvanı dışında bütün yetkilerini gasbetmiş olan kardeşi el-Muvaffak'a ülkenin doğu tarafını, kendi oğlu el-Mufavvas'a ise batı taraflarını vermişti. Böylece Abbasi Devleti bu dönemde iki bağımsız parçaya ayrılmış, Rakka şehri de ülkenin doğu tarafına sahip olan el-Muvaffak'ın nüfuzu altına girmişti. El-Muvaffak Tolunoğlu Humâreveyh(884-896) ile mücâdelesinde kendisine üs olarak Rakka'yı seçmiştir. Halife Mu'temid, Mısır, Suriye ve bütün Suğur'un idâresini 30 yıl süreyle Humâreveyh'e vermek zorunda kalmıştır. Böylece Rakka da, halifenin emri ile Tolunoğullarının idâresine verilmiştir(27). Mısır Tolunoğlu Hükümdarı Humareveyh, (884-896) kendisine bağlı kalmak şartıyla Musul ve el-Cezire valiliklerini el-Muvaffak'ın oğlu Ebu'l-Abbas Ahmed'in(daha sonra el-Mu'tezid ünvanıyla halife olacaktır)komutanı Muhammed'e vermek zorunda kaldı. Böylece Rakka, Muhammed el-Afşin'in idâresine verilmiş oldu. Ancak Muhammed'in gittikçe güçlenmesinden endişelenen Humâreveyh, Rakka'yı kurtarmak maksadıyla harekete geçti ve tekrar Rakka'yı kendi hakimiyetine aldı(28).

IX.yy'ın sonlarında(890'larda) patlak veren ve Abbasiler için büyük bir problem olan Karmati hareketi ilk olarak Rakka dolaylarında patlak vermiş ve daha sonra Dimaşk'a doğru yayılmaya başlamıştır(29). Muktefi(Abbasi Halifesi 902-908), Karmati sorununu halletmek için bizzat kendisi Rakka'ya gitmiştir(30).

Fatimiler, 970 tarihlerinde Dimaşk'ı ele geçirdikten sonra Rahbe ve Rakka bölgelerini de kontrolleri altına aldılar(31). Musul Hamdani emirlerinden Ebu Tağlip 971'de Rakka'nın da dahil olduğu tüm el-Cezire bölgesini ele geçirmişti. 979 tarihinde ise Halep Hamdâni emirlerinden Sa'duddevle, Rahbe, Rakka ve

(27)Kâzım Yaşar Kopruman;"Tolunoğulları",DGBİT,C.6,İstanbul, 1989,s.61,62,64.

(28)Hakkı Dursun Yıldız;"Sacoğulları",DGBİT,C.6,İstanbul, 1989,s.91-95.

(29)DGBİT,C.6,s.67.

(30)DGBİT,C.3,s.291

(31)DGBİT,C.5,s.165,552.

Diyâr-ı Mudar'ı Ebû Tağlip'ten geri almıştı(32).

XIII.yy'a kadar varlığını devâm ettiren Abbasi Halifeliği'ne Moğol hükümdârı Hülâgü 1258 tarihinde resmen son verdi(33). Rakka da bu Moğol istilâsından nasibini almış yakılıp yıkılarak tahrip edilmiştir(34).

1040 Dandanakan Savaşından sonra resmen kurulan Büyük selçuklu Devleti,özellikle batı yönünde hızla genişlemeğe başladı.Rakka'nın da içinde yer aldığı Kuzey Suriye bölgesine ilk Türk girişini temsil eden belli başlı emirlerden;Hanoğlu Harun, Emir Afşin ve Sunduk'u sayabiliriz.XI,yy'lin ikinci yarısından başlayarak Suriye bölgesine gelmeye başlayan bu Emir ve Türkmen beyleri Selçuklu Devletinin kurulmasına zemin hazırlamışlardır(35).1066 tarihlerinde Rakka Halep emirlerinin kontrolü altındadır.Sultan Melikşah Halep'i kendisine teslim eden Halep Emiri Salim b.Melik'e Ca'ber kalésinin yanısına Rakka,Ane ve Hit bölgelerini dirlik olarak verdi(36).

Büyük Selçuklu Sultanlığı,Sultan Melikşah'ın 1092'de ölümü ile taht kavgalarına sahne olmuştur.Melikşahın ölümüyle kardeşi Tacüddevele Tutuş Suriye'de sultanlığını ilan etmiş,bunun için o zaman Musul Ukayloğulları'nın yönetiminde bulunan Rahbe'yi ve Fırat'ın sol kıyasındaki Rakka'yı teslim almıştı.(1093).Kısa bir süre içinde Rahbe Rakka,Nusaybin ve Musul gibi merkezleri eline geçiren Tutuş bu başarılarına rağmen sultanlığı yeğeni Berkıyaruk'a(Melikşah'ın oğlu) kaptıracaktı(37)

Sultan Muhammed Tapar(1104-1118) tarafından Musul valiliğine getirilen Emir Çavlı,Ca'ber Kalesi hakimi Salim b. Malik idâresindeki Rakka'yı kuşatan Nümeyroğullarına karşı harekete geçti(1108).Rakka'yı 70 güne yakın bir süre kuşatan

(32) DGBİT;C.7,s.89.

(33) DGBİT;C.3,s.329.

(34) Ana Britanica;"Rakka Maddesi",C.18,İstanbul,1990,s.277.

(35) Ali Sevim;Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi,s.35,47.

(36) Ali Sevim;a.g.e.,s.127,129;Ali Sevim;Biyografilerle Selçuklular Tarihi,T.T.K.B.,Ankara,1989,s.143-145.

(37) Ali Sevim;Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi,TTKB, Ankara,1983,s.138-139; Coşkun Alptekin;"Büyük Selçuklular", DGBİT,C.7,İstanbul,1988,s.143-145.

Emir Çavlı, Nümeyroğulları'nın kendisine para ve at vermesi üzerine kuşatmayı kaldırdı(38).

Musul Atabeyliği, diğer adıyla Zengiler(1127-1233), Büyük Selçuklu ve Irak Selçuklu Devletine bağlı olarak kurulmuş Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra bağımsız hale gelerek, Kuzey Irak, Güneydoğu Anadolu ve Suriye'de Hüküm sürmüşlerdir. Seyfeddin Gazi Rakka'nın da dahil olduğu Musul merkezli, Fırat Nehrinin doğusunda kalan yerleri almıştı. Halep merkez olmak üzere Fırat'ın batısını alan Nurettin Mahmut (1146-1174), haçlılarla mücâdelesi sırasında kendisine yardım eden Musul Atabeyi Mevdud'a (Seyfeddin Gazi'nin ölümünden sonra Musul Atabeyliğine kardeşi Mevdud geçti) bir süre önce ele geçirdiği Rakka'yı Sincar mukabelesinde iade etti(39).

Eyyubiler Devrinde Rakka Zengiler'in idâresi altındaydı. Bunlar, Selâhaddin-i Eyyubiye gizlice haber göndererek, Fırat'ı geçtiği taktirde kendisine yardım edeceklerini ve el-Cezire bölgesinin de direnmeden teslim olacağını belirtmişlerdi. Bunun üzerine Selâhaddin Eyyubi el-Cezire bölgesine yürüyerek önce Urfa ve Harran'ı aldı. Daha sonra Bire, Rakka, ve Hısn-ı Keyfa'yı Eyyubi hakimiyetine aldı(1182). Böylece Rakka 1182 tarihinde Eyyubilerin hakimiyeti altına girdi.

Selâhaddin Eyyubi el-Cezire bölgesini ele geçirdikten Halep'i almaya karar vermiş ve İmâdeddin Zengi idâresindeki şehri kuşatmıştı. Zengi'nin Sultan'ın yüksek egemenliğini tanımaması ve Halep'i teslim etmesi şartıyla kendisine Sincar, Habur, Nusaybin ve Seruç verildi. Zengi-Selâhaddin ikili görüşmeleri sırasında iyi niyet ve aracılığından dolayı Rakka şehri de, Zengi'nin ordu komutanı Tomân'a verildi(1183) (40).

Eyyubi hükümdarlarından el-Kâmil(1218-1238), kardeşi el-Eşrefle yaptığı gizli müzâkereler neticesinde, yeğenleri en-Nasırdan Dimâşk'ın alınarak el-Eşref'e verilmesine, buna karşılık en-Nasır Davut'a Harran, Rakka, Seruç ve Resu'l-Ayn'ın

(38) Ali Sevim; Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi, s208.

(39) C. Alptekin; "Musul Atabeyliği", DGBİT, C.7, İstanbul, 1988, s. 533, 551, 558.

(40) Ramazan Şeşen; "Eyyubiler" DGBİT, C.6, İstanbul, 1989, s. 318.

verilmesini kabul etmişti. Bu durumu en-Nasır Davut'ta kabul edince el-Eşref el-Cezire'deki Harran, Rakka, Seruc ve Resu'l-Ayn şehirlerini Dimaşk karşılığında en-Nasır'a vermesi için kardeşi el-Kâmil'e teslim etti(41).

Eyyubi Sultanı el-Kâmil'i istemeyen Artuklu kolu (Bu dönemde Artuklular iki kola ayrılmıştı. Bir kolu el-Kâmil'i desteklerken diğer kolu Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubatı destekliyordu) el-Kâmil'in Mısır'da olmasını fırsat bileerek, Alaaddin Keykubatı el-Cezire bölgesine sefer yapmaya teşvik ettiler. Anadolu Selçuklu Sultan'ı Alaaddin Keykubat'da 1233 tarihinde Rakka üzerine yürümüş ve şehri yağmalayarak geri dönmüştü. Bu yağmalamadan Rakka'nın yanı sıra Harran ve Urfa'da nasibini almıştı(42). Alaaddin Keykubat 1235 tarihinde ordusunu Kayseri'de toplayarak Malatya'ya hareket etti. Malatya'da kalan Sultan Kemâlettin Kamyar'ı Urfa, Harran, Seruc, Rakka, Siverek ve Amid şehirlerinin fethine memur etti. Amid dışında Rakka'nın da dahil olduğu diğer bütün kale ve bölgeler fethe edilerek Anadolu Selçuklu Hakimiyetine alındı(43).

Harezmliler 1240 tarihinde Rakka ve Rahbeyi ele geçirdiler, Yurtsuz kalan bu iki şehrin yöneticisi de Harezmliler'e katılmıştı. Ancak, bir yıl sonra Eyyubi nüfuzu altındaki Halep kuvvetleri Rakka ile birlikte Harezmliler'e kaptırılan Harran, Urfa, Siverek, Resu'l-Ayn ve Serucu geri aldılar(1241), (44).

Moğol hükümdarı Hülâgü, 1258 tarihinde Bağdat'ı ele geçirdikten sonra kuzey yönüne doğru hareket etmişti. Tıpkı Bağdat'ta olduğu gibi geçtiği yerleri yağmalayan Moğullar Rakka'da da yağmalama faaliyetlerinde bulunmuşlardır. 1260 Ayn-ı Calut savaşında Memlükler'in muzafferiyeti ile Suriye bölgesi Memlükler'in idâresi altına girdi(45). Moğol nüfuzundan sonra Memlükler'in

(41) R. Şeşen; a.g.e., s. 363-364.

(42) R. Şeşen; a.g.e., s. 367-367.

((43) C. Alptekin; "Türkiye Selçukluları", DGBİT, C. 8, İstanbul, 1989, s. 295.

(44) R. Şeşen; a.g.e., s. 381.

(45) K. Yaşar Kopruman; "Memlükler", DGBİT, C. 6, İstanbul, 1989, s. 458, 459.

Rakka'da uzun süren bir hakimiyetleri söz konusudur. Timur'un el-Cezire seferinden sonra onun nüfuzu altına girin Rakka daha sonra tekrar Memlûkler hakimiyetine girmiştir. 1514'e kadar Akkoyunlu Emirlerinin birbirleri ve bunlarla da Memlûkler arasında mücâdele sahası haline gelen Rakka, bu tarihten sonra Safevilerin eline geçer. 1517'de ise Rakka Yavuz döneminde Osmanlı hakimiyetine alınacaktır(46).

D-Osmanlı Hakimiyeti Döneminde Rakka

Akkoyunlu Devleti'nin yıkılmasından sonra Şah İsmâil bu devlet toprakları üzerinde Safevi Devletini kurmuştu. Rakka'nın da içinde bulunduğu Diyarbakır ve çevre bölgeler Safevi kontrolü altına girmişti. Bu sıralarda ise Yavuz Sultan Selim Diyarbakır ve çevresinin fethi için Bıyıklı Mehmet Paşa'yı görevlendirmişti(47). Diyarbakır 1515 tarihinde fethedildikten sonra sıra Mardin ve civarına gelmişti(48). Rakka ve civarının fethedilmesi gerekli idi; zira Güneydoğu Anadolu'nun rahat bir şekilde elde tutulabilmesi bu bölgelerin(Mardin, Ruha, Rakka, Musul vs.) fethi ile mümkündü(49). Bıyıklı Mehmet Paşa 1517 Koçhisar zaferinden sonra Mardin, Hasankeyf, Musul, Siird, Ruha, Harran ve Birecik gibi bölgelerin yanısıra Rakka'yı da fethetti. Böylelikle Kuzey Suriye'nin önemli bir merkezi olan Rakka, 1517 tarihinde Osmanlı hakimiyetine girmiş oldu(50).

(46) A. Nezihi Turan; XVI. Asırda Ruha(Urfa) Sancağı, Ankara 1993, AÜSBE, (Basılmamış Doktora Tezi), s.20-21.

(47) Heyet; Osmanlı Devri Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi, Mercidabık(1516) ve Ridâniye(1517) Meydân Muhârebeleri, C.III, Kısım II, Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1950, s.78, 79, 81.

(48) Nejat Göyünç; "Diyarbakır Beylerbeyliği'nin ilk idâri taksimatı", Tarih Dergisi, S.23'ten ayrıbasım, İÜEF Matbaası, İstanbul, 1969, s.24-25.

(49) Heyet; Mufassal Osmanlı Tarihi, C.II, İstanbul, 1958, s.746, 747.

(50) Nejat Göyünç; a.g.e., s.25-26; İsmail Hami Danişmend; İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, C.II, İstanbul, 1971, s.41; Yılmaz Öztuna; Büyük Türkiye Tarihi, C.III, İstanbul, 1983, s.225.

Yavuz Sultan Selim dönemindeki fethinden sonra Rakka Diyarbakır Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır. Rakka Diyarbakır'a bağlı sancak olma özelliğini Kanuni(1520-1566) ve II.Selim devirlerinde de devam ettirmiş(51), III.Murat döneminde(1574-1495) ilk Beylerbeyi tayin edilerek 17 Zilhicce 994(m.1586) tarihinde bir Osmanlı Eyâleti statüsüne kavuşturulmuştur(52). Rakka eyâlet tayin edildikten sonra; Birecik, Balis, Ruha, Cemâme, Deyr el-Hit, Beni Rabi'a, Ra'su'l-Ayn, Ane, Tekrit bölgelerinin Rakka'ya bağlanması için emr-i şerifler verilmiştir(53).

Ayn-i Ali Efendi, Sadrazam Kuyucu Murat Paşa'nın emri ile 1607 tarihlerinde tertip ettiği eserinde Rakka ile ilgili bize şu bilgileri vermektedir:

"Eyâlet-i Rakka yedi sancak olup, Rakka ve Ruha birleştirilerek Beylerbeyilik olmuştur. Rakka'ya bağlı sancaklar ile bu sancaklardaki Defter Kethüdâlıklarının ve Tımâr Defterdarlıklarının Has ve Cebelüleri'nin ne kadar olduğu aşağıdaki şekildedir(54):

<u>Sancağın Adı</u>	<u>Has Miktarı</u>	<u>Cebelü Sayısı</u>
1. Livâ-i Ruhâya, Urfa Paşa Sancağı	680.051	136
2. Livâ-i Cemâme Hass-ı Mîr-i Livâ	255.122	51
3. Livâ-i Habur(Diyârbe- kir'e naklonulmuştur)	-	-
4. Livâ-i Deyr-i Rabbe	280.000	56
5. Livâ-i Beni Rabi'a	200.000	40
6. Livâ-i Suruç	100.000	20
7. Livâ-i Ane	282.215	359

(51) Ahmet Akgündüz; Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlileri, C.5, İstanbul, 1992, s.438; C.7, İstanbul, 1993, s.527,

(52) Metin Kunt; Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İstanbul, 1978, s.122; Ahmet Akgündüz; a.g.e., C.8, İstanbul, 1994, s.100.

(53) Metin Kunt; a.g.e., s.157-165.

(54) Ayn-i Ali Efendi; Kavânin-i Âli Osman Der Hulâsa-i Mezâmin-i Defter-i Divân, Transkribe; Halil Karagün, Fırat Üniversitesi Tarih Bölümü'nde basılmamış Lisans Tezi, 1986, s.16.

Eyâlet-i Rakka 653 kılıç olup 37 ze'âmet, 616 tezkirelü ve tezkiresiz timârdır. Bunun sancaklara göre dağılımı şu şekildedir(55)."

<u>Sancağın Adı</u>	<u>Ze'âmet</u>	<u>Timâr</u>
1. Livâ-i Ruha	09	251
2. Livâ-i Rakka	03	122
3. Livâ-i Birecik	15	109
4. Livâ-i Cemâsse	04	011
5. Livâ-i Ane	06	123
	37	616 38
		653
6. Livâ-i Deyr-i Rahbe -	-	-
7. Livâ-i Beni Rebi'a -	-	-
8. Livâ-i Suruç -	-	-

1632-1641 Tarihleri arasındaki Osmanlı idâri düzenine baktığımızda Rakka Eyâletine bağlı sancakların gene Birecik, Deyr-i Rahbe, Habur, Cemâsse, Benî Rebi'a ve Suruç'dan ibâret olduğu görülür(56)

Sofyalı Ali Çavuş tarafından h./1064-m./1653'te istinsah yolu ile kaleme alınan ve Ali Çavuş Kanunnâmesi olarak bilinen Timâr ve Taçra Tevkilâtına dair Kanunnâmede Rakka Eyâleti ile ilgili şu bilgiler verilmektedir:

"Eyâlet-i Rakka yedi sancaktır ve Zü'emâ ve erbâb-ı timârı binyüz kılıçtır. Ümerâsı ve kanun üzere cebellüsü ile iki bin beş yüz mikdâr-ı asker olur. Ve sancakları bunlardır: Livâ-i Rakka ma'a Ruha, Livâ-i Deyr-i Rahbe, Livâ-i Benî Rebi'a, Livâ-i Cemasse, Livâ-i Birecik, Livâ-i Habur, Livâ-i Süruç"(57).

(55) Ayn-i Ali Efendi, a.g.e., s.27-28.

(56) Metin Kunt; a.g.e., s.190-191.

(57) Midhat Sertoğlu; Sofyalı Ali Çavuş Kanunnâmesi, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1992, s.6-7; Ahmet Akgündüz; a.g.e., C.4, İstanbul, 1992, s.462, 471-472.

Ahmet Akgündüz'ün eserinde Züemâ ve erbâb-ı Timâr miktarı 1150 kılıç, asker miktarı ise 3000 olarak verilmiştir. Bu farklılık yazarların Ali Çavuş Kanunnâmesinin değişik nüshalarından yararlanmış, olmaları ile açıklanabilir.

Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nin I.Cildinde,"Her eyâlet-
te ne kadar sancak var ise isimleri ile beyân olunur" başlığı
altındaki açıklamaları arasında Rakka ile ilgili şu bilgiler
vardır:"Eyâlet-i Rakka yedi sancaktır.Rakka ve Ruha sancakla-
rı birleştirilerek eyâlet olmuştur.Sancakları:Cemâsse,Habur,
Deyr-i Rahbe,Beni Rebi',Süruc,Harran ve Rakka'dır.Urfa Paşa
sancağı olup,erbâb-ı divândan hüddâmları yoktur".Has ile idâ
re olunan Rakka'nın hass miktarı 681.056 akçedir.Sancak Beyi'
nin,Defter Kethüdâları'nın ve Tımâr defterdârlarının hasları-
nın miktarları(58).

<u>Sancağın Adı</u>	<u>Has Miktarı</u>
1.Hass-ı Mirlivâ-i Cemasse	255.122
2.Beni Rebi'a	400.000
3.Deyr-i Rahbe	280.000
4.Suruc	200.000
5.Habur	100.000
6.Ane	282.215

Rakka sancağındaki ze'âmet ve tımârlar ise şu şekilde
sıralanmıştır:Eyâlet-i Rakka 654 kılıç olup Cebelüleriyle
1400 asker olur(59)

<u>Sancağın Adı</u>	<u>Ze'âmet</u>	<u>Tımâr</u>
1-Rakka	03	32
2-Ruha(Urfa)	09	251
3-Birecik	15	109
4-Ane	06	129
	<u>33</u>	<u>621</u>
		<u>33</u>
		654

(58) Evliya Çelebi Mehmet Zilli İbni Derviş;Evliya Çelebi Se-
yahatnâmesi,tab'ı,Ahmet Cevdet,I.Cild,İstanbul,1314,s.176-186;
A.Akgündüz;a.g.e.,C.4,s.331-546.

Bizim incelediğimiz Seyâhatnâme'de Beni Rebi'a ve Suruc
sancakları ve Has miktarları verilmemiştir.

(59) Evliya Çelebi Seyahatnâmesi,C.I,s.199

XVII.yy'ın sonlarından itibaren Rakka'ya aşiret iskânları söz konusudur.XVIII.Yüzyılın ilk yarısına kadar yoğun olarak devâm eden bu iskânlar,bizzat devlet tarafından planlanıp uygulanmıştır.Aşiretler üzerinde sayım yapıлып,mevcutları tesbit edildikten sonra,bunların daha evvelden tesbit edilmiş olan yerlere yerleştirilmeleri hususunda merkezden(İstanbul) Rakka Beylerbeyisi Kadı Hüseyin Paşa'ya ve Rakka Eyâleti kadılarına hitâben bir fermân gönderilmişti(h.1102/m.1691).

Fırat nehri'ne karışan Belih nehri kenarında bulunan Akçakale ve Ayn-ı Riz'den Rakka'ya kadar olan yerlere büyük Türkmen oymaklarından Beğdili ve Bozulus Türkmenlerine mensup cemaatler yerleştirilecekti.Güneyden bastıran Arap aşiretlerinin iskânlarına karşı daha önceden buraya yerleştirilen Beydili aşiretine destek için yanlarına başka boylar da yerleştirildi(69).Beydili Boyunun Rakka'ya iskân emirleri h.1102/m.1690-1691 tarihinde verilmişti.İskânları emredilen Beğdili mensupları 3200 vergi evi idi.Rakka'ya iskân edilen Beğdililer ve Diğer Türkmen oymakları Arap boylarıyla mücâdele etmek zorunda kalmışlardır.Bu mücâdele kalabalık olan Tayy ve Aneze Araplarına karşı yapılmaktaydı(61).

Umumiyetle şekâvet hareketlerinde bulunan cemâat ve aşiretlerin yerleştirildiği ve devlet tarafından bir sürgün bölgesi olarak seçilen Rakka Arap aşiretlerinin baskılarına karşı bir set olarak kullanılmıştır.Ancak iskânları emredilip de, bunu kabul etmeyen ve iskân yerinden kaçan aşiretler de vardır (62).Bütün çabalara rağmen Osmanlı Devleti bu iskân teğebbüsünde umduğu neticeyi elde edememişti.İlk dönemlerde Rakka'nın şenlendirilmesi için bu iskânlarını yaptığıı açıklayan devlet böylesine güçlü bir mukâvemetle karşılaşacağını tahmin etmemiş olmalıdır.Onun içindir ki,sonradan Rakka'ya yerleşmek

(60) Cengiz Orhonlu;Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin iskânı,İstanbul,1987,s.57-58.

(61) Faruk Sümer;Oğuzlar(Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilâtı-Destanları,TÜDAV,İstanbul,1992,s.227-230.

(62) Yusuf Halaçoğlu;XVIII.Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun iskân Siyâseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi,TTKB,Ankara,1991,s.136-137.

istemeyen ve Rakka'dan kaçan aşiretlere zor kullanmaya başlamıştır. Fakat bu da işe yaramayınca devlet zamanla aşiretlerin istedikleri bölgeye yerleşmelerine göz yumar olmuştur(63).

Rakka, eyâlet olma özelliğini XIX.Yüzyıl ortalarına kadar devam ettirmiş, Tanzimat Döneminde yapılan idâri düzenlemelerle Halep eyâletine bağlı bir sancak olmuştur(64).

(63) Faruk Sümer; "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", AÜDTCE Dergisi, C.XI, S.1, Ankara, 1953, s.83-84.

(64) Halep Vilâyeti Salnemeleri; aynı yerler.

İKİNCİ BÖLÜM

667 NO'LU TAHRİR DEFTERİNE GÖRE RAKKA SANCAĞI VE CEMÂ'ATLERİNİN DEMOĞRAFİK DURUMU

A-Rakka Sancağı ve Nâhiyelerindeki Hâne ve Mücerredler

İncelediğimiz 667 Nolu Tapu Tahrir Defterinde, Rakka Sancağı ve nâhiyelerindeki hâne ve mücerredler, cemâ'atlere göre verilmiştir. Cemâ'atlerin hâne ve mücerred durumlarını vermeğe geçmeden önce, karşılaştığımız bazı problemleri nasıl çözümlendiğimizi açıklamakta yarar vardır:

Cemâ'atlerin önemli bir kısmının Hâneleri verilmediğinden, bunları kendimiz tesbit ettik. İncelemelerimiz sonunda mücerred ve hâne toplamlarının nefer sayısına eşit olduğunu; çift, nim çift ve bennâkın toplamlarının ise devamlı hâne sayısını verdiğini belirledik. Durum böyle olunca da, nefer sayısından mücerred sayısını çıkartarak hâne sayılarını bulduk.

İncelediğimiz cemâ'atler içerisinde yedi ayrı cemâ'atin nefer sayıları verilmediği halde, hâne ve mücerred sayıları verilmemiştir. Bu cemâ'atler şunlardır:

<u>Cemâ'atın Adı</u>	<u>Bulunduğu Yer</u>	<u>Nefer Sayısı</u>
1. Âl-i 'Aba	Belih Nâhiyesi	44
2. Âl-i Kebrin	"	10
3. Âl-i Bozdebil	"	28
4. Âl-i Konin	"	10
5. Âl-i Zağbenin	"	10
6. Âl-Necm	"	15
7. Âl-i Camûş	"	20
TOPLAM		137

137

Bu yedi cemâ'atin, hâne ve mücerredlerini orantı kurarak tesbit etmeğe çalıştık. Rakka sancağının, 8911 toplam neferinin 6529'u hâne ise acaba 137 toplam neferin ne kadarı hânedir diye düşündüğümüzde sonuç 100 çıkmaktadır. Bu durumda 137 neferli

bu yedi cemâ'atin 100'ü hâne, 37'si ise mücerred kabul edilecektir.

Defterimize Cemâ'at-ı 'Arab-ı Göçer olarak kaşdedilen altı 'arab cemâ'atinin; nefer, hâne ve mücerredlerine dair hiç bir bilgi verilmemiştir. Sadece hâsılları verilen bu cemâ'atler şunlardır:

<u>Cemâ'atin Adı</u>	<u>Hâsılı</u>
1. 'Arab-ı 'Udvan	48.000
2. 'Arab-ı Rağbet	40.000
3. 'Arab-ı şarka	24.000
4. 'Arab-ı Benî 'Amir	12.000
5. 'Arab-ı Benî Yusuf	6.000
6. 'Arab-ı Benî 'Acîl	6.000
<u>TOPTAM</u>	<u>136.000</u>

Gene orantı yolu ile bu cemâ'atlerin önce nefer sayılarını daha sonra da hâne ve mücerred sayılarını hesapladık(65). Sonuçta bu 'Arab cemâ'atlerinin nefer sayısını 1262, hâne sayısını 924, mücerred sayısını ise 388 olarak bulduk.

1-Rakka Şehirindeki Hâne ve Mücerredler:

Defterimizde Rakka şehrine kayıtlı sadece üç cemâ'at verilmiştir. Toplamı 71 neferden ibâret olan bu cemâ'atlerin 11'i mücerred 60'ı ise hânedir. Bu üç cemâ'atten biri, Cemâ'at-ı Zımmiyân olarak kaydedilmiştir. Bu zımmi(gâyr-i müslim) cemâ'atin nefer sayısı 14, hânesi 12 ve mücerredini ise 2 olarak verilmiştir. Bu hâne ve mücerredlerin dağılımı tablo I'de gösterildiği gibidir(bkz. tablo I)

(65) Arap cemâ'atlerinin sadece hâsılları belli olduğundan hesaplamamızda, hâsılı verilmeyen Cemâ't-ı zımmiyânı dikkate almadık. Bu nedenle cemâ't-ı zımmiyânın nefer(14) ve hâne(12) sayılarını toplamdan düşüktük. (Nefer:8897, Hâne:6517)

8897 nefer toplam 958662 akçelik hâsıl elde ederse, acaba kaç nefer 136.000 akçelik hâsıl elde eder diye düşündüğümüzde cevâp 1262 olur. Bulduğumuz bu neferden gene orantı yolu ile (8897 nefer 6517 hâne ederse, 1262 neferin ne kadarı hâne olur) hâne sayısını 924, mücerred sayısını ise 388 olarak bulduk.

Tablo:1RAKKA ŞEHİRİNDEKİ HANE VE MÜCERREDLER

	<u>Hâne</u>	<u>Mücerred</u>
Müslim	48	9
G.Müslim	12	2
TOPLAM	60	11

Defterimizde şehir merkezinin tamamının hâne ve mücerred durumları verilmediğinden, şehir merkezinin müslim ve gayri müslimlere göre dağılımı ile ilgili kesin bir yorum getiremiyoruz.

2-Rakka Sancağı Nahiyelerindeki Hâne ve Mücerredler

Rakka Sancağına bağlı dört nâhiye bulunmaktadır.En fazla cemâ'atin bulunduğu Belih nâhiyesinde 2614 hâne ve 826 mücerred vardır.Belih nâhiyesinde toplam cemâ'at sayısı ise 43'tür.

11Cemâ'ati olan Ca'ber nâhiyesinde ise toplam 2515 hâne ve 1135 Mücerred mevcuttur.4 Cemâ'atli Kapulubük nâhiyesinin ise 1340 hânesine karşılık 410 mücerredi vardır.

Rakka sancağı ve nâhiyelerinde yaşayan cemâ'atlerin hâne ve mücerred durumları aşağıdaki tablo II'de gösterildiği gibidir.

Tablo: IIRAKKA SANCAĞI VE NAHİYELERİNDE YAŞAYAN CEMAATLERİN HANE VE MÜCERRED SAYILARI

<u>Rakka Sancağı</u>	<u>Hâne</u>	<u>Mücerred</u>
Şehir	60	11
Belih	2614	826
Ca'ber	2515	1135
Kapulubük	1340	410
TOPLAM	6529	2382

Tablo II'den de anlaşılacağı üzere, Rakka Sancağında toplam 6529 Hâne ve 2382 Mücerred bulunmaktadır. Bu sayıya hâne ve mücerredleri belli olmayan 13 cemâat dahil edilmemiştir. Cemâ'atlerin tahmini nüfusları hesaplanırken, Hâne ve Mücerredleri belli olmayan bu cemâ'atler de dikkata alınacaktır.

B-Rakka ve Nâhiyelerindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusu:

Tahrir defterimize kayıtlı cemâ'atlerin nüfuslarına tesbit ederken, Hâne ve Mücerred sayılarından yararlandık. Cemâ'atler için verilen hâneleri ise "Gerçek Hâne" kabul ettik. Defterimizin hiçbir yerinde cemâ'at hâneleri kaydedilirken, "Avarız Hânesi" tâbiri kullanılmamıştır. Hâneler için kabul ettiğimiz katsayıya gelince; standart bir katsayı almayıp nüfus tahminlerimizi 4, 5, 6 ve 7 katsayılarına göre ayrı ayrı yaptık. Bu tür hesaplamalarda katsayı yaygın olarak 5 alınmakta ise de, bunun imparatorluğun farklı bölgelerinde, değişik oranlarda olması en doğrusudur. Zirâ; bölgemiz üzerinde herhangi bir araştırma yapılmamış olması, nüfus tesbitinde farklı katsayılar almamız hususundaki haklılığımızı gösteren diğer bir faktördür(66).

Cemâ'atlerin tahmini nüfusunu hesaplariken şu yolu izledik: Önce her cemâ'atin hâne ve Mücerredlerini ayrı ayrı tesbit ettik. Hâne sayılarını, katsayılarımız olan 4, 5, 6 ve 7 sayılarıyla çarpıp, çıkan sonuca Mücerred sayılarını ekledik. Bu yöntemi:

(Hâne sayısı x 4, 5, 6, 7 + Mücerred Sayısı) şeklinde formülle edebiliriz.

1. Rakka Şehrindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusu:

Sancak merkezine kayıtlı toplam üç cemâ'atin tahmini nüfusu "4" katsayısına göre 251, "5" katsayısına göre 311, "6" katsayısına göre 371 ve "7" katsayısına göre ise toplam 431'dir.

(66) Avarız hâne ve gerçek hâne tabirleriyle, bunların nüfus tahminlerinde kullanılması hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Rifat Özdemir; "Avarız ve Gerçek Hâne Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler", X. Türk Tarih Kongresi Bildirileri, Ankara, 1993, s. 1531-1613; R. Özdemir; "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Durumu (1800-1867)", XI. Türk Tarih Kongresi Bildirileri, Ankara, 1994, s. 1369-1405; R. Özdemir; "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1709-1860)", Bulleten, C. LVIII, s. 221, Ankara, 1994, s. 119-157.

Şehir merkezine "Cemâ'at-i zimmiyân" başlığı altında kaydedilen gayri müslim cemâ'atin nüfusu, "4" katbayısına göre 50, "5" katsayısına göre 62, "6" katsayısına göre 74 ve "7" katsayısına göre ise 86'dır. Bu cemâ'atin toplam içindeki oranı %20'dir. Bu durum aşağıdaki tablo III'de gösterildiği gibidir.

TABLO III

RAKKA ŞEHİRİ CEMAATLERİNİN 4,5,6,7 KATSAYILARINA GÖRE TAHMİNİ NÜFUSLARI

	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>Toplam için- deki oranları</u>
Müslim	201	249	297	345	%80
G. Müslim	50	62	74	86	%20
Toplam	251	311	371	431	%100

2-Rakka Sancağı Nâhiyelerindeki Cemâ'atlerin Tahmini Nüfusları

Defterimizde Rakka sancağı nâhiyelerine kayıtlı toplam 58 cemâ'at vardır. Bunlardan 43 cemâ'atle en büyük paya sahip Belih nâhiyesi cemâ'atlerinin toplam nüfusları, "4" katsayısına göre 11.282, "5" katsayısına göre 13.896, "6" katbayısına göre 16.510 ve "7" katsayısına göre ise 19.124'tir.

11 Cemâ'atli Ca'ber nâhiyesi cemâ'atlerinin tahmini nüfusları ise "4" katsayısına göre 11.195, "5" katsayısına göre 13.710, "6" katsayısına göre 16.225 ve "7" katsayısına göre ise 18.740'tır.

Kapulubük nâhiyesine gelince. Toplam 4 cemâ'atin kaydedildiği nahîyenin, tahmini cemâ'at nüfusu "4" katsayısına göre 5710, "5" katsayısına göre 7110, "6" katsayısına göre 8540, "7" katsayısına göre ise 9790'dır.

Rakka sancağı nâhiyelerinin hiç birinde gayri müslim nüfus (cemâ'at) yoktur. Rakka sancağı ile nahiyeleri cemâ'atlerinin nüfusları teker teker ve ayrıntılı olarak Tablo IV'te, bunların genel toplamları ise ayrıca Tablo:V'te gösterilmiştir. (bkz. Tablo:IV ve Tablo:V)

Tablo:IV

RAKKA SANCAĞI VE NAHİYELERİNDEKİ CEMAATLERİN
4,5,6,7 KATSAYILARINA GÖRE TAHMİNİ NÜFUS DURUMLARI

<u>Cemâ'atin Adı</u>	<u>Nefer</u>	<u>Mücerred</u>	<u>Hâne</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
<u>NEFS-İ ŞEHR</u>							
<u>(Merkez)</u>							
1-Muharebiyye	22	4	18	76	94	112	130
2- "	35	5	30	125	155	185	215
3-zımmiyân	14	2	12	50	62	74	86
TOPLAM	71	11	60	251	311	371	431
<u>BELİH</u>							
1-Meşâyi'a	20	3	17	71	88	105	122
2- "	33	8	25	108	133	158	183
3- "	36	9	27	117	144	171	198
4- "	33	9	24	105	129	153	177
5-Âl-i 'Aba	44	-	-	-	-	-	-
6-Şumrul	30	7	23	99	122	145	168
7- "	52	15	37	163	200	237	274
8- "	55	18	37	166	203	240	277
9- "	22	5	17	73	90	107	124
10-Sâhâk tâbi' -Şumrul	9	2	7	30	37	44	51
11-Şumrul	28	13	15	73	88	103	118
12-Mukaddime	8	1	7	29	36	43	50
13-Benî Nabak	34	7	27	115	142	169	196
14- "	11	-	11	44	55	66	77
15- "	27	6	21	90	111	132	153
16- "	9	1	8	33	41	49	57
17-Şumrul	23	7	16	71	87	103	119
18-Âl- 'Atîk	51	20	31	144	175	206	237
19- "	36	10	26	114	140	166	192
20- "	91	22	69	298	367	436	505
21- "	30	6	24	102	126	150	174

<u>Cemâ'atin Adı</u>	<u>Nefer</u>	<u>Mücer.</u>	<u>Hâne</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
22-Der bi'at	37	10	27	118	145	172	199
23-Benî Mâlik	119	35	84	371	455	539	623
24-Hibe	400	70	330	1390	1720	2050	2380
25-Âl-i 'Atik	155	59	96	443	539	635	731
26-El-Galaz	60	10	50	210	260	310	360
27-Âl-i Kebrin	10	-	-	-	-	-	-
28-Benî Sa'id	500	200	300	1400	1700	2000	2300
29-Âl-i Bozdöbil	28	-	-	-	-	-	-
30-Âl-i Konin	10	-	-	-	-	-	-
31-Âl-i Zağbenin	10	-	-	-	-	-	-
32-Âl-i Necm	15	-	-	-	-	-	-
33-Âl-i Hasan	100	30	70	310	380	450	520
34-Âl-i Necib	20	5	15	65	80	95	110
35-Tammâh	74	14	60	254	314	374	434
36- "	30	11	19	87	106	125	144
37- "	36	14	22	102	124	146	168
38- "	21	12	9	48	57	66	75
39-Âl-i Seyyid Cemmâ' ve 'Ubur	350	50	300	1250	1550	1850	2150
40-Âl-i Mezrû'	150	30	120	510	630	750	870
41- "	50	10	40	170	210	250	290
42-Âl-i Samarra	350	50	300	1250	1550	1850	2150
43-Âl-i Şeddâd	350	50	300	1250	1550	1850	2150
TOPLAM	3557	476	2614	11282	13896	16510	19124
	(3440)						
<u>KAPULUBÜK</u>							
1-Âl-i Şemer	400	80	320	1360	1680	2000	2350
2-Âl-i Mukaddim	350	130	220	1010	1230	1450	1670
3-Âl-i Camûş	20	-	-	-	-	-	-
4-Âl-i Semek	1000	200	800	3400	4200	5000	5800
TOPLAM	1770	410	1340	5770	7110	8450	9790
	(1750)						

<u>Cemâ'atin Adı</u>	<u>Nefer</u>	<u>Mücer.</u>	<u>Hâne</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
<u>CA'BER</u>							
1-El-Bakra	400	150	250	1150	1400	1650	1900
2-Âl-i Çırak	400	45	355	1465	1820	2175	2530
3-El-Hallâc	400	150	250	1150	1400	1650	1900
4-Müfelles	400	150	250	1150	1400	1650	1900
5-Rimâh	600	200	400	1800	2200	2600	3000
6-Kara Ali	400	100	300	1300	1600	1900	2200
7-Benî Ahmed	150	50	100	450	550	650	750
8-Benî Mehmed	100	40	60	280	340	400	460
9-Âl-i 'Ammar	-	-	-	-	-	-	-
10-Âl-i Mezide	400	100	300	1300	1600	1900	2200
11-Benî 'Asîr	400	150	250	1150	1400	1650	1900
TOPLAM	3650	1135	2515	11195	13710	16225	18740

'ARAB-I GÖÇER

1-Arab-ı 'Udvan	-	-	-	-	-	-	-
2-Arab-ı Rağbet	-	-	-	-	-	-	-
3-Arab-ı Şarka	-	-	-	-	-	-	-
4-Arab-ı Benî 'Amir	-	-	-	-	-	-	-
5-Arab-ı Benî Yusuf	-	-	-	-	-	-	-
6-Arab-ı Benî 'Acîl	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	-	-	-	-	-	-	-

GENEL TOPLAM 9048 2382 6529 28498 35027 41556 48085
(8911)

Bu tabloda, Belih ve Kapulubük nahiyelerinin toplam kısmı ile Genel Toplam kısmının altında parentez içinde verdiğimiz rakamlar, hâne ve mücerredleri belli olan cemâatlerin toplam nefer sayılarıdır. Bir başka deyişle, Hâne ve Mücerredleri belli olmayan cemâatlerin nefer sayıları, toplam nefersayısından düşülmüş ve bu rakamlar elde edilmiştir. Belih nâhiyesinde hâne ve mücerredleri belli olmayan nefer sayısı 117, Kapulubük'te ise 20'dir. Böylece toplam 137 neferin hâne ve mücerred sayıları belli değildir.

Tablo:V

RAKKA VE NAHİYELERİNDEKİ CEMAATLERİN
TAHMİNİ GENEL NÜFUS DURUMLARI

<u>RAKKA</u> <u>SANCAĞI</u>	<u>Hane</u>	<u>Mücer.</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>Toplam</u> <u>İçindeki</u> <u>Oranı</u>
Şehir	60	11	251	311	371	431	% 1
Belih	2614	826	11282	13896	16510	19124	% 39.7
Kapulubük	1340	410	5770	7110	8450	9790	% 20
Ca'ber	2515	1135	11195	13710	16225	18740	% 39
Toplam	6529	2382	28498	35027	41556	48085	% 100

Tablo:IV ve Tablo:V'teki değerlendirmelerimizde, hâne ve mücerred sayıları verilmeyen toplam 13 cemâ'ate doğal olarak yer verilmemiştir. Altı tanesi Nâhiye-i Belih, Bir tanesi Nâhiye-i Kapulubük ve diğer altı tanesi ise 'Arab-ı göçer olarak defterimize kaydedilen bu cemâ'atlerin Hâne ve Mücerredlerini kendimiz hesapladık (bkz. s.19,20). Hesaplamalarımıza göre Belih ve Kapulubük Nahiyelerinde bulunan (Altı tanesi Belih'te) Yedi cemâ'atin Hâne sayısını 100, mücerred sayısını ise 37 olarak bulduk. Altı Arap cemâ'atinin ise tahmini hâne sayısını 924 mücerred sayısını ise 388 olarak tespit ettik. Bu hâne ve mücerredleri 4,5,6,7 hane birimlerine göre değerlendirdiğimizde şu sonuç ortaya çıktı: "4" katsayısına göre, 4521, "5" katsayısına göre 5545, "6" katsayısına göre 6559, "7" katsayısına göre ise 7593. Bu bulgularımızı yukarıdaki tablolarımızda tesbit ettiğimiz genel toplamlara eklediğimizde ise şu sonuç ortaya çıkar:

<u>Hâne</u>	<u>Mücer.</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
6529	2382	28498	35027	41556	48085
<u>1024</u>	<u>425</u>	<u>4521</u>	<u>5545</u>	<u>6559</u>	<u>7593</u>
7553	2807	33019	40572	48115	55678

Bu durumda Rakka sancağı ve nâhiyelerindeki cema'atlerin tahmini nüfusları yukarıda da görüldüğü gibi, "4" katsayısına göre 33.019, "5" katsayısına göre 40.572, "6" katsayısına göre 48.115 ve "7" katsayısına göre de 55.678'dir.

C-Rakka Sancağı'nın Tahmini Nüfusu

Rakka sancağı ve nâhiyelerindeki cemâ'atlerin nüfusu, az çok sancağın genel nüfusunu da yansıtmaktadır. Kale Muhâfızı, Cebelü, Sipâhi, Zâim vs. gibi fiilen askerlikle uğraşan zümrelerle; Kadı, Nâip, Nâzır vs. gibi görevliler tahrir defterlerinde açıkça belirtilmediği için (çünkü bunlar her türlü şer'i ve örfi vergiden muaftı) bunların mevcutlarını tesbit edemedik. Ancak elimizdeki mevcut bilgilerle, bu zümrelerden Cebelülerin miktarını tesbite çalışarak, yanılma payını en aza indirmeye çalışacağız.

Bilindiği gibi sancakbeyi, has gelirinin her 5000 akçesi için bir Cebelüyü sefere götürmek zorundaydı. Tımâr sahipleri ise gelirlerinin ilk 2000 akçesini kendi ihtiyaçlarına ayırır, geriye kalan gelirinin her 3000 akçesi için, bir cebelü beslerdi (67). Buna göre, defterimizde toplam has geliri miktarı 219.447 akçe olan sancakbeyi 44 Cebelü, tımâr geliri miktarları toplam 39.477 akçe olan tımâr sahipleri ise 10 Cebelüyü beslemek zorundadır. Bulduğumuz 54 Cebelü sayısını hâne birimi olarak aldığımız 4, 5, 6 ve 7 katsayılarıyla çarptık. Sonucu Rakka sancağı cemâ'atlerinin tahmini nüfuslarına ekleyerek, Rakka Sancağının tahmini nüfusunu hesaplamış olduk. Hesapladığımız Rakka sancağının tahmini nüfusu aşağıda tablo:VI'da gösterilmiştir.

Tablo:VI

RAKKA SANCAĞININ TAHMİNİ NÜFUSU

	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
Rakka Sancağı Cemâ'atleri	33.019	40.572	48.115	55.678
Cebelüler (54 adet)	216	270	324	378
TOPLAM	33.235	40.842	48.439	56.056

Tabloda Rakka sancağı cemâ'atleri için: Hâne:7553, Mücerred ise:2807 olarak alınmıştır.

(67) M.Ali Ünal; XVI.Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), TTKB, Ankara, 1989, s.72.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

667 NOLU TAPU TAHRİR DEFTERİNE GÖRE RAKKA'DA İKTİSÂDİ DURUM

A-Rakka'da Tarım ve Hayvancılık

1-Rakka'da Tarımı Yapılan Ürünler

Buğday ve Arpa(Hınta ve Şa'ir):

Osmanlı devletinde tarımsal ekonominin iki önemli ürünü buğday ve arpadır. Üretim kuru ziraatla yapılır. Ürün fazlası, devletin ana gelir kaynaklarından biri olarak aynı vergi şeklinde sarayın, ordunun ve şehirlerin iâşesine tahsis edilir(68).

Defterimizde, Rakka sancağı ve nâhiyelerinde Buğday ve Arpa üretimi, Cemâ'atlerin hâsılları arasında verilmiştir. Hınta ve Şa'ir başlıkları altında önce keylleri(kileleri) daha sonra ise kile başına alınan vergi miktarı ve akçeleri verilmiştir. Buna göre Rakka sancağı ve nâhiyelerinde cemâ'atlerin ürettiği yıllık Buğday ve Arpa üretimi şu şekildedir:

Rakka şehrinde(merkezde) 572 kile buğday, 357 kile arpa, Belih'de 17.201 kile buğday, 9005 kile arpa, Kapulubük'te 22 kile hınta, 43 kile arpa, Ca'berde 357 kile buğday, 286 kile arpa olmak üzere Rakka sancağında yıllık üretim toplam 18.162 kile buğday ve 9691 kile arpadır. Rakka'da bir kaç istisna hariç tesbit ettiğimiz bütün cemâ'atler Buğday ve Arpa tarımı yapmaktadır. Yıllık üretim miktarı bölgelerimizdeki cemâ'at sayısı ile doğru orantılıdır. Yani cemâ'at sayısı fazla olan bölgelerde yıllık üretim de fazladır.

Darı(Dıhn):

Tıpkı Buğday ve arpada olduğu gibi Rakka sancağı ve nâhiyelerinde hemen her cemâ'at darı(dıhn) ziraatı yapmaktadır.

(68) A. Nezihi Turan; a.g.e., s. 94.

Rakka ve nahiyelerinde yaşayan cemâ'atlerin yıllık darı üretimi 14.545 kiledir. Bunun sancak merkezi ve nâhiyelere göre dağılımı şu şekildedir: Şehir merkezinde 1739 kile, Belih nâhiyesinde 6574 kile, Kapulubük'te 4144, Ca'berde 3648 kile darı olmak üzere Tüm Rakka sancağında toplam 14.545 kile darı üretilmektedir.

Kutn(Pamuk):

Dokuma sanayi hammaddesi olan pamuk, önemli bir ihtiyaç maddesidir. Rakka sancağında, pamuk üretiminin hemen hemen tamamı Belih nâhiyesinde yapılmaktadır. Bunun sebebi bölgenin belih ırmağı vasıtasıyla sulamaya elverişli olmasıdır. Toplam 1885 batmanlık(menn) yıllık üretimin, 1827 batmanı Belih nâhiyesinde yapılmaktadır. Şehir merkezinde 22, Ca'berde 36 batman pamuk üretilirken, Kapulubükte pamuk üretimi yoktur.

Küncid(Susam)

Yağından istifâde edilen veya tahin yapımında kullanılan Susam'ın Rakka sancağındaki yıllık üretimi 392 keyldir(kiledir). Bunun 363 kilesi Belih nâhiyesinde üretilirken, 36 kilesi Ca'berde, 22 kilesi ise şehir merkezinde üretilmektedir. Tıpkı pamukta olduğu gibi Susam üretiminde de Belih nâhiyesi, hemen hemen bütün üretimi gerçekleştirmektedir.

Kendir:

Sapındaki liflerden halat, çuval gibi kaba örgüler yapılan Kendirin Rakka'daki yıllık üretim miktarını tesbit edemiyoruz. Zira defterimizde kendinin yıllık üretim miktarı ve rilmemiş sadece vergi miktarı kaydedilmiştir. Zaten Rakka'da, kendir Belih dışındaki bölgelerde üretilmemektedir. Belih nâhiyesinde ise yıllık 626.5 akçelik kendir üretilmektedir.

İpek(Harir):

Dokumacılıkta kullanılan ve tahrir defterimizde Harir başlığı altında kaydedilen Rakka'nın bütün bölgelerinde de

üretilmektedir. İpeğin miktarını tesbitte ölçü miktarı olarak kûz(كوز) tâbiri kullanılmıştır ki, bu da tas manasına gelmektedir. Rakka'da üretilen toplam 924 kûz(tas) ipeğin, 463 kûzu Ca'berden, 365'i Belih'ten, 90'ı Kapulubük'ten ve 6 kûz'u da şehir merkezinden sağlanmaktadır.

Bu sıraladığımızı ürünlerin yanısıra Rakka'da bahçe ve bostan tarımı da yapılmaktadır, Bunu defterimizde geçen "Üşr-i Besâtin" ve "Resm-i Piyâz" gibi tabirlerden anlıyoruz. Bostanın çoğulu olan Besâtin tabiri sebze bahçesi, kavun-karpuz gibi marnalara gelirken, Piyâz ise bildiğimiz soğandır. Ancak bunların miktarlarına dair herhangi bir bilgi defterimizde mevcut değildir.

Tablo:VI

RAKKA VE NAHİYELERİNDE TARIMI YAPILAN ÜRÜNLERİN MİKTARI

	<u>Hınta</u>	<u>Şa'ir</u>	<u>Dıhn</u>	<u>Kutn</u>	<u>Küncid</u>	<u>Kendir</u>	<u>Harir</u>
Merkez	572	357	179	220	352	-	6
Belih	17201	9005	6574	1827	363	626	365
Kapulubük	22	43	4144	-	-	-	90
Ca'ber	357	286	3648	36	7	-	463
TOPLAM	18152	9691	14545	1885	392	626	924
Ölçü Bir.	Keyl (Kilo)	Keyl (Kilo)	Keyl (Kilo)	Man (Bat) man	Keyl (Kilo)	-	Kûz (tas)

2-Rakka'da Hayvancılık:

Kuşkusuz cemâ'atlerin en önemli geçim kaynaklarının başında hayvancılık gelir. Rakka'da beslenen hayvanları defterde geçen bazı tabirlerden tesbit edebiliyoruz.

Resm-i ağnâm, Hakk-ı camûs, esb ve gâv ve merkep ve ağnâm vb. gibi ifâdelerden Rakka'daki hayvanları sadece ismen tesbit edebiliyoruz. Rakka'da beslenen hayvanlar yukarıdaki tabirlerden de anlaşılacağı üzere koyun, camûs, at ve katır cinsinden hayvanlardır. Bu hayvanların alım ve satımları yapılırken, her yüz akçe için beş akçe vergi alınmakta, bu verginin yarısını alan, yarısını ise satan öderdi.

B-Reayadan Alınan Vergiler

1-Resm-i Çift

Osmânlı imparatorluğunda bir çiftlik veya bunun yarısı kadar bir toprak parçasını tasarruf eden ve tahrir defterlerine kaydedilen müslüman reâyadan alınan bir vergi idi. Bir çiftlik genişlikteki arazi parçasını tasarruf eden köylülere Çift veya Çiftlü, yarısını tasarruf eden köylülere ise Nim-çift adı verilmekteydi. Çift ve nim-çift arazinin miktarı, bölgeden bölgeye değiştiği gibi arazinin verimliliğine göre de değişiklik arz etmekteydi. Arazililer, verimliliğine göre âla (iyi), evsât (orta) ve ednâ (kötü) olmak üzere tesbit edilir ve dönümleri buna göre belirlenirdi. Bölgelere göre değişik arz etmekle berâber ortalama olarak bir çiftlik arazi âla yerde 70-80, evsatta 100-120 ve ednâda ise 150 dönüm olarak hesaplanıyordu (69).

Tahrir defterimizde, cemâ'atlerin büyük bir kısmının çift ve nim-çift durumları bellidir. Cemâ'atlerin defterde önce nefer sayıları verilmiş ve altına çiftler kaydedilmiştir. Nim çiftler ayrıca verilmeyip toplanarak çifte ilâve edilmiştir.

Rakka sancağı ve nâhiyelerinde çift resmi 50 akçe olarak alınmıştır. Ancak, resm-i çift devamlı mülkattan alınan bir vergi olmayıp, "Resm-i Çift ve bennâk ve mîccarad ve 'adot-ı aghnâm ve hakk-ı câmus" başlığı altında diğer vergilerle berâber mâktu' olarak da alınmıştır. Bu sebeple Rakka sancağı ve nâhiyelerindeki Çift miktarını kesin olarak tesbit edemiyoruz.

2-Bennâk Resmi

Nim-çiftlikten (yarım çiftlik) daha az toprak tasarruf eden veya hiç işleyecek toprağı olmayanlardan alınan vergidir.

(69) Neşet Çağatay; "Osmanlı İmparatorluğunda Reâyadan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCF Dergisi, Ankara, 1947, s. 496-497.
Halil İnalçık; Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi, İstanbul, 1993, s. 37.

Bennâk resmi evli olan ve bu özellikleri taşıyan reâyadan alınırdı. Zaten Bennâk evli raiyyet demektir. Eğer bennağın nim-çiftten az işleyecek bir toprağı varsa buna Ekünlü(çiftlü) bennâk , işleyecek toprağı olmayan veya başkasının toprağında işçi olarak çalışanlara ise Caba Bennâk denilmekteydi. Geliri iki-üç akçeden 12 akçeye kadar olan araziler Ekünlü Bennak kabul edilir, 12 akçayı geçince ise bu topraklardan artık Resm-i zemin alınırdı(70).

Tahrir defterimizde de, Resm-i Bennâk miktarının 12 akçe olarak alındığını görmekteyiz. Cemâ'atlerin bir çoğunda ayrı(müstakil) bir vergi olarak alındığı halde, bazı cemâ'atlerde "Resm-i Çift ve bennâk ve mücerred ve 'adât-ı ağnam ve hakk-ı Camus" başlığı altında diğer vergilerle berâber maktu' olarak alınmaktaydı.

3-Resm-i Mücerred:

Kazanç sahibi olacak yaşa gelmiş bekâr erkeklerden 6 akç olarak alınan bir vergidir. Bazı bölgelerde Mücerredler yani bekârlar vergiden muaf tutulmuştur. Mücerred Resmi Rakka ve nâhiyelerinde de 6 akça olarak alınmaktaydı. Sancakta toplam ne kadar mücerred olduğunu ve bunlardan ne kadar vergi tahsil edildiğini tıpkı Çift ve Bennâk resimlerinde olduğu gibi tesbit edemiyoruz. Çünkü Resm-i Mücerred'in bazı cemâ'atlerde tek başına kaydedilmediği, "Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred..." başlığı altında tahsil edildiği görülmektedir(71).

4-Resm-i Irgadiye:

Irgatlık resmi, köylünün sipahiye yapacağı hizmeti ifade eder. Alınan vergi miktarı ise, kanunnâmelerle tayin edilen hizmet süresinin paraya çevrilmiş şeklidir. Elimizde Rakka Kanunnâmesi olmadığı için her hâneye düşen hizmet süresi ve hizmetin her günü için alınan vergi miktarı hakkında yorum yapamıyoruz. Ancak tahrir defterimizde cemâ'atlerden toplam 4968 akçe Resm-i ırgadiye vergisi tahsil edilmiştir. Bunun 4688 akçesi Belih nâhiyesinden tahsil edilirken, 280 akçesi ise şehir merkezinden tahsil edilmiştir(72).

(70) H. İnalçık; a.g.e., s. 44-45.

(71) H. İnalçık; a.g.e., s. 42-43.

(72) A. Nezihi Turan; a.g.e., s. 123.

5-Resm-i Ağnâm:

Her ne kadar koyun vergisi olarak da bilinirse de, bazı bölgelerde keçilerden de alınırđı. Ağnâm resmi hesaplanırken, kuzulu koyun kuzusu ile, oğlaklı keçi oğlayı ile berâber sayılır, kuzusundan veya oğlağından ayrıca vergi alınmazdı. Vergi miktarları ise, bölgelere göre değışiklik arz edip, kanunnâmelerde belirtilen şekli ile tahsil edilirdi(73).

Elimizde mevcut bir Rakka Kanunnâmesi olmadığı için, Rakka sancağıında koyunlardan ne miktarda ve nasıl vergi alındığını tesbit edemiyoruz. Defterimizde "Resm-i Ağnam" başlığı altında toplam 6485 akçe vergi alındığını görmekteyiz. Bunun 5495 akçesi Belih nâhiyesinden, 480 akçesi Caber'den ve 60 akçesi de şehir merkezinden sağlanmıştı.

6-Resm-i Çayır ve Resm-i Kışlâk:

Resm-i çayır çoğıu tahrir defterinde "Resm-i Yaylâk" adı altında geçmektedir. Ayrıca bu vergi için, "Resm-i Merâ", "Resm-i Otlak" ve "Resm-i Yatak" gibi tabirler de kullanılır. Resm-i Çayır, sürülerini başka timâr sahiplerinin arazisinde otlatan veya mîri yaylâklarda yaylatan sürü sahiplerinden alınan bir vergidir(74). İncelediğimiz tahrir defterinde, "Resm-i Çayır" başlığı altında Rakka nâhiyelerinden toplam 510 akçe vergi alınmıştı. Bunun 310 akçesi Belih nâhiyesinden sağlanırken, 200 akçesi akçesi Ca'ber nâhiyesinden tahsil edilmiştir.

Resm-i Kışlâk ise, tıpkı Resm-i Çayırda olduğı gibi harıçten gelerek, sürülerini sipâhi arâzisi veya mîri arazide otlatmak için buralara konaklayanlardan alınmaktadır(75). Defterimizde "Resm-i Kışlâk" başlığı altında toplam 850 akçelik bir vergi tahsil edilmiştir ki, bunun tamamı Belih nâhiyesinden sağlanmıştı.

(73) Neşet Çağatay; a.g.m., s. 485.

(74) Neşet Çağatay; a.g.m., s. 509, 510.

(75) Neşet Çağatay; a.g.m., s. 505; A. Nezihi Turan; a.g.e., s. 116.

7-Resm-i Tapu ve Deştbâni:

Tapu resmi, raiyyetin sipâhiye bir defaya mahsus olmak üzere ödediği bir çeşit toprak kirası olup, miktarı bölgeden bölgeye değişmektedir. Ayrıca toprağını üç yıl ekmeğen veya kendi isteği ile toprağını işlemekten vazgeçen köylünün toprağını, sipâhi "sahib-i Arz" sıfatıyla bir başkasına tahsis eder ve bunun karşılığında da tapu resmi alırdı. Deştbâni ise, sipâhinin tımârı dahilindeki ekine hayvanını sokan ve zarar verenden, bunu tazmin için alınmakta olan bir vergi idi(76).

Tahrir defterlerinde genellikle bu iki vergi bir kaydedilmektedir. Bizim incelediğimiz deterde de, "Resm-i tapu ma'a deştbâni" olarak kaydedilmiş bu vergiden toplam 3955 akçe tahsil edilmiştir.

8-Bâd-i Nevâ, Cürm-i Cinâyet ve Resm-i Arûs:

Mufassal tahrir defterlerinde genellikle son vergi kalemi olarak kaydedilen bu vergilerin, tahakkuk ve tahsil zamanı belli değildir. Zira, yaralama, adam öldürme ve evlenme gibi hadiselerin ne zaman gerçekleşeceği belli değildi. Evlilik, cürüm ve cinâyet gibi durumlarda alınan bu vergileri, serbest tımârlarda sadece dirlik sahibi alırken, serbest olmayan tımârlarda dirlik sahipleriyle ile sancakbeyi veya subaşı kâralarında paylaşılarak alırlardı(77). Defterimizde "Bâd-i nevâ ve cürm ve cinâyet" başlığı altında kaydedilen bu vergilerden, toplam 52156 akçe tahsil edilmiştir. Bunun 28856 akçesi Belih nâhiyesinden, 18050 akçesi Caber'den, 5000 akçesi Kapulubükten ve 250 akçesi ise şehir merkezinden tahsil edilmiştir.

9-Tarım Ürünlerinden Alınan Vergiler:

Buğday(Hınta):

Rakka ve nâhiyelerinde yaşayan cemâ'atlerin ürettikleri

(76) A. Nezihi Turan; a.g.e., s. 127-128.

(77) A. Nezihi Turan; a.g.e., s. 125.

buğdaydan kile başına 14 akçe olarak alınırdı. Rakka ve nâhiyelerinde üretilen toplam 18.152 kile buğdaydan, 254128 akçe tahsil edilmiştir. Bunun, 8008 akçesi şehirden, 240814 akçesi Belih'ten, 4998 akçesi Caber'den ve 308 akçesi ise Kapulubükten sağlanmıştır.

Arpa(Sa'ir):

Kile başına 8 akçe vergi alınmaktaydı. Sancakta toplam 9691 kile Arpa üretilmiş bunun karşılığında 77528 akçe para tahsil edilmiştir. Bu verginin, 72040 akçesi Belih'ten, 2288 akçesi Caberden, 344 akçesi Kapulubük'ten ve 2856 akçesi ise şehirden elde edilmiştir.

Darı(Darı):

Her kile için 8 akçe vergi alınıyordu. Rakka ve nâhiyelerinde toplam 14545 kile darı üretilmiştir. Bu üretim karşısında alınan 116360 akçenin, 52592'si Belih'ten, 33152'si Kapulubük'ten, 29184'ü Ca'berden ve 1432 akçesi de şehirden elde edilmiştir.

Pamuk(Kutn):

Ölçü birimi olarak "menn" tabiri kullanılmıştır ki, Batman demektir. Sancakta üretilen toplam 1885 batman pamuktan 18850 akçe vergi tahsil edilmiştir. Bu verginin 18220 akçesi Belih nâhiyesinden tahsil edilirken, 360 akçesi Ca'berden ve 220 akçesi de şehir merkezinden alınmıştır.

Susam(Küncid):

Her kile için 16 akçe vergi alınmaktaydı. Sancakta üretilen toplam 363 kile susamdan 5808 akçe vergi alınmıştır. Bu gelirin, 5808 akçesi Belih'ten sağlanırken, 112 akçesi Caber'den ve 352 akçesi şehir merkezinden elde edilmiştir.

Kendir:

Defterimizde ne kadar miktar kendirden ne kadar akçe vergi alındığı belli değildir. Kendir miktarı belirtilmeden sadece

vergi miktarı verilmiştir. Rakka sancağında Kendirden alınan toplam vergi 626.5 Akçe olup bunun tamamı Belih nâhiyesinde sağlanmaktaydı.

İpek(Harîr):

Ölçü birimi olarak "Kûz" tabiri kullanılmıştır ki tas manasına galmektedir. Rakka sancağı ve nâhiyelerinde üretilen 924 kûz ipeğin vergi karşılığı 36960 akçedir. Her kûz(tas) için 40 akçe vergi alınıyordu. Toplam vergi gelirinin 18520 akçesi Caber'den, 14600 akçesi Belih'ten, 3600 akçesi Kapulubük'ten ve 240 akçesi de şehir merkezinden elde ediliyordu.

Sebze ve Meyve(Piyâz, Besâtin) :

Defterimize "Resm-i Piyâz" başlığı altında kaydedilen soğandan toplam 5175 akçe vergi alındığını görüyoruz. Bunun 4900 akçesi Belih nâhiyesinden sağlanırken, 130 akçesi Caberden ve 145 akçesi de şehir merkezinden elde edilmiştir.

Sebze ve meyve bahçesi, kavun karpuz gibi manalara gelen bostan, defterimize "Üçr-i Besâtin" olarak kaydedilmiştir. Bostandan elde edilen toplam gelir, 4880 akçedir. Bu gelirin 4460 akçesi Belih'ten, 130 akçesi Ca'berden, 290 akçesi ise şehirden salanmıştır. Şehir merkezindeki 290 akçelik gelirin 200 akçesi "Besâtin-i şehir", başlığı altında verilmiştir.

10-Diğer Vergiler:

Dolap, Asiyâb:(değirmen):

Defterimize Değirmenler Asiyâb ve Dolap başlıkları altında kaydedilmiştir. Değirmen vergisi, su ile veya yel ile dönen un değirmenleri ile yağ değirmenlerinden (zeytinyağı), muhtelif zamanlarda ve değişik miktarlarda alınan bir vergidir (78). Defterimizde hem Asiyab ve hemde Dolap olarak kaydedilen Değirmen vergisi, dönüş süresine göre değişik miktarlarda alınmıştır. Örneğin bazı bölgelerde kaç ay dönerse aylığı beşer akçeden

(78) Neşet Çağatay; a.g.m., s. 503.

hesaplanırken,diğer bazı bölgelerde ise tam yıl dönenlerden 60,yarım yıl dönenlerden ise 30 akçe resim alınırdı.Defterimizde de,Asiyab olarak kaydedilen değir menlerden yıllık 60 akçe vergi tahsil edilmiştir.Dolaplardan ise yevmi için 12 akçe vergi tahsil edilmiştir.mesala,yevmi 20 olan bir değirmen için 240 akçe vergi alınırken,yevmi 30 olan bir değirmen için 360 akçe vergi tahsil edilmiştir.Defterimize dolap olanak kaydedilen değirmenlerin hemen tamamı Caber nâhiyesindedir.

Bâc-ı 'Ubur:Belli bir bölgeye giren fakat burada satılmayarak transit geçen mal ve eşyadan alınan vergidir.Vergi nisbeti eşyanın miktarına göre değişiklik arz etmektedir(79).Defterimize "Mahsûl-ı bâc-ı 'ubur şeklinde kaydedilmiştir.

Tamga-i Bazar:Satılmak amacıyla getirilen hayvanlardan alınan bir vergi olup her yüz akçeden,beş akçe alınırdı.Alınan bu verginin yarısı alandan ve yarısı da satandan tahsil edilirdi(80).

Kapan-ı 'Arşa:Bilindiği gibi Osmanlı şehirlerinde her mal belirli yerlerde satılmakta ve bu yerlere han,kapan ve çarşı gibi isimler verilmektedir(81).Bu vergi,satılmak için getirilen me'kûlât(gıda maddeleri) cinsinden ürünler ile buna benzer diğer ürünlerden,her yirmi akçeden beş akçe alınırdı(82).

Mâl-ı Gâib,Mâl-ı Mefkûd,Yave ve Kaçgun:Bu terimlerin hep-side hemen hemen aynı manaya gelmektedir.Kaybolan ve kaçan hayvanlar için kullanılırlar.Buna bağlı olarak bu vergilerde,sahipsiz olarak bulunan hayvanlardan dolayı alınan vergidir.Bunlar shibinin çıkacağı belirli bir süre bekletildikten sonra satılır,eğer bu hayvanlar bir yere zarar vermişse.bu para ile zarar tazmin edilir,kalanını hazineye devrederdi(83).

(79) M.Zeki Pakalın,Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,C.I,MEB Yayınları,İstanbul,1993,s.144.

(80) TD 667,s.11,22.

(81) M.Ali Ünal,a.g.e.,s.221.

(82) TD 667,s.11,22.

(83) M.Zeki Pakalın,a.g.e.,C.II,s.118,C.III,s.607.

C-Mukataalar:

Geliri kimseye dirlik olarak verilmeyip, Divân-ı Hümâyuna bırakılan vergi ve gelir kaynakları için kullanılan bir tabirdir. Mukata'a gelirleri iltizâm veya emânet usûlü ile toplanmaktaydı. Buna göre gelir kaynakları müzâyedeye çıkartılır, her mukataa, hazineye en yüksek fiyatı teklif edene verilirdi(84).

Tahrir defterlerinde genellikle padişah haslarına ait listelerde yer alan mukataalar, defterimizde sancakbeyi hasları arasında da gösterilmiştir. Rakka sancağı mukataalarından altı tanesi ki, 60.200 akçe eder sancakbeyi hassına, geriye kalan 140.000 akçelik tek mukataa ise padişah hassına kaydedilmiştir. Defterimizde, kaydı olan yedi adet mukataa toplam 200.000 akçe defterindedir. Bu mukataaların gelir kaynakları ve gelir miktarları aşağıda tablo:VII'de gösterildiği gibidir.

Tablo:VII

RAKKA SANCAĞI MUKATAALARI VE GELİR MİKTARLARI

<u>Mukataanın Gelir Kaynağı</u>	<u>Yıllık Gelir Miktarı</u>
1.Mahsul-ı Boyahâne	8.000
2.Mahsul-ı Kapan-ı 'Arsa	1.200
3.Mahsul-ı Bâc-ı 'Ubur ve Kavâfil	12.000
4.Mahsul-ı Tamga-i Bazar	4.000
5.Mahsul-ı Boykû'l-Mâl, Mâl-ı Gâib Mâl-ı Mevkûd, Yuvu ve Kucukun.	5.000
6.Mahsul-ı Sefine(3 Adet)	30.000
7-Mahsul-ı Resm-i Kışlâkhâ-i Boz Ulus ve Kara Ulus	140.000
TOPLAM	200.200

Boyahâne: Dokuma sanayinde kullanılan ipliklerin renklendirilmesi ve boyama işlerinin yapıldığı yerlerdir(85).

Sefine: Sefine gemi demektir. Fırat ırmağı ile iç içe olan Rakka'da küçük tonajlı gemilerin bulunması doğaldır.

(84) A.Nezihi Turan, a.g.e., s.130-131.

(85) M.Ali Ünâl; a.g.e., s.143; A.Nezihi Turan; a.g.e., s.134.

D-Vakıflar:

Vakıf, bir menkûl ya da gayr-i menkûlun, kullanım hakkının ya da mülkiyetinin (Allah rızası için) kamu yararına tahsis edilmesidir. Günümüzde devletin yapmakla yükümlü olduğu bir çok kamu hizmeti, Osmanlı Devleti döneminde vakıf müessesesi yolu ile yerine getirilmiştir. Osmanlılarda özellikle eğitim ve öğretim olmak üzere hemen her hususta topluma hizmet edilmiştir (86).

İncelediğimiz defterde "Evkâf-ı Livâ -i Mezbûr" başlığı altında üç vakıf zikredilmiştir. Bu vakıflar: "Ferhâd Bey Mescidi ve Veysel Karâni türbesi Vakfı", "Veysel Karâni Türbesi Vakfı" ve "Evlâd-ı Hz. İbrâhim Vakfı". Ancak bu üçüncü vakıf Defterimizin Mufassal kısmında, "Evkâf-ı Liva-i Mezbûr" bölümüne kaydedilmemiş, Belih nâhiyesi Has gelirleri kısmında zikredilmiştir. Bu vakıf, icmal defterde ise, Vakıf kısmında bulunmaktadır.

Rakka sancağı vakıfları ile gelir kaynakları aşağıdaki tablo: VIII'de görüldüğü gibidir.

Tablo:8

RAKKA SANCAĞI VAKIFLARI VE GELİR KAYNAKLARI

<u>Vakfın Adı</u>	<u>Vakfın Gelir Kaynakları</u>
1. Vakf-ı Mescid-i Ferhâd Bey ve Mezâr-ı Veysel Karâni	Dekâkin Han Hamam Asiyab 14 adet 1 1 1
2. Vakf-ı Mezâr-ı Veysel Karâni	Nehr-i Sâlihi'de : 2 çiftlik
3. Vakf-ı Evlâd-ı Hz. İbrâhim.	Nehr-i Sehlân'da 1 Çiftlik.

Ayrıca Belih nâhiyesi Bahadır bölgesinde bulunan Âl-i Atîk cemâ'atinin toplam 35.129 akçelik gelirinin Vakf-ı Medine-i Münevvere'ye ayrılan kısmı 6679 akçedir. Bu hususta Mufassal defterimize şu meâlde bir not düşülmüştür. Nehr-i Bahadır'ın dörtte bir sâlhânesi öteden beri Medine-i Münevvere

(86) Ahmet Akgündüz; İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikâtında Vakıf Müessesesi, TTKB, Ankara, 1988, s.2,29.

Vakfı için ayrılmış olup, bu durumun aynen devâm ettirilmesine karar verilmiş ve bu durum Rakka sancağı kadısının hücceti ile tescil edilmiştir(87).

E-Sancağ Gelirinin Dirliklere Dağılımı:

1-Haslar:

Geliri yüz bin akçeden fazla olan dirlikler için kullanılan bir tabirdir. Haslar, padişahların yanısıra hanedân mensuplarına, sultanlara, vezirlere, Beylerbeyilerine, Sancakbeyilerine verilirdi. Padişah ve hanedan dışındakiler hariç, diğer haslar sahiplerinin vazifede kaldıkları sürece kendilerine aitti. Ölümleri veya azilleri halinde dirliklerini kaybederlerdi(88).

İcmâl defterimizde Hâslar düzenli bir şekilde verilirken, mufassal defterde bu düzeni bulmak zordur. Bu durum bütün tahrir defterleri için geçerlidir. Çünkü mufassal tahrirlerde sancağ gelirleri bütün ayrıntıları ile kaydedilirken, İcmâllerde tasarruf sahiplerine göre taksimatı gösteren özetler verilmektedir(89).

a-Padişah Hasları:

Padişah hasları, "Hashâ-i Padişah-ı Alempenâh" veya "Hasha-i Padişâhi" şeklinde isimlendirilmekte ve tahrir defterlerinde ilk sırada yer almaktadır. Rakka sancağındaki Padişah haslarının hemen hepsi Sancak cemâ'atlerinden sağlanmaktadır. İncelediğimiz tahrir defterinde padişah hasları "Hashâ-i Padişâh-i 'Alempenâh" başlığı altında verilmektedir. Gene deftere göre padişah haslarının yekünü 1.074.033 akçe olarak hesaplanmıştır. Ancak bizim yaptığımız hesaplarda bu rakam 1.074.363 çıkmıştır ki 330 akçelik bir fazlalık söz konusudur.

(87) TD 667, s.46.

(88) Yusuf Halaçoğlu; XIV-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet teşkilâtı ve Sosyal Yapı, TTKB, Ankara, 1991, s.82.

(89) A. Nezihî Turan; a.g.e., s.144.

Tablo:IXRAKKA SANCAĞINDAKİ PADİŞAH HASLARI(ED 667)

<u>Gelir Kaynağı</u>	<u>Akçe</u>	<u>Gelir Kaynağı</u>	<u>Akçe</u>
<u>SEHIR</u>			
1.Mahsûl-ı Sefine	30.000	23.Cemâ'at-i Âl-i Atîk	28.941
2.Mahsul-ı resm-i Kışlakhâ-i Boz Ulus ve Kara Ulus	140.000	24. " "	9.698
3.Mezre'a-i Tell-Biğ	1.429	25.Cemâ'at-i Der-bi'at	12.439
4.Asiyâb(1 bâb)	60	26.Mezrea-i Akvirân	500
TOPLAM-----	171.489	27.Mahsul-ı Çayır	500
<u>BELİH</u>			
1.Karye-i Zebrin	7.143	28.Mezrea-i Bozan	3.200
2.Cemâ'at-i Meşâyi'a	11.108	29.Mezrea-i Süneklü	1.429
3. " "	11.666	30.Cemâ't-i Beni Malik	32.511
4. " "	11.478	31.Cemâ'at-i Hibe	46.050
5.Cemâ'at-i 'Al-i 'Aba	10.295	32.Cemâ'at-i Âl-i Atîk	35.129
6.Cemâ'at-i Şumrul	10.518	33.Cemâ'at-i el-Galâz	13.150
7.Mezre'a-i Ören Makra	50	34.Cemâ'at-i Âl-i Kebrin	800
8.Cemâ'at-i Şumrul	13.920	35.Cemâ'at-i Benî Sa'id	49.932
9. " "	14.598	36.Cemâ'at-i Âl-i Bozdebil	1.060
10. " "	6.875	37.Cemâ'at-i Âl-i Konin	690
11.Cemâ'at-i Sahâk	2.711	38.Cemâ'at-i Âl-i Zağbenin	970
12.Cemâ'at-i Şumrul	7.576	39.Cemâ'at-i Âl-i Necm	980
13.Cemâ'at-i Mukaddime	2.991	40.Cemâ'at-i Âl-i Necib	1.186
14.Cemâ'at-i Benî Nabak	9.146	41.Cemâ'at-i Âl-i Hagan	4.266
15. " " "	2.892	42.Cemâ'at-i Tammâh	15.914
16. " " "	9.919	43. " "	8.070
17. " " "	4.400	44. " "	10.520
18.Mezre'a-i Nehr-i Sahurlu	357	45. " "	4.438
19.Asiyâb-ı Seyyid Ali ve Cafer	60	46.Cemâ'at-i Âl-i Seyyid	43.392
20.Cemâ'at-i Şumrul	9.166	TOPLAM-----	507.996
21.Cemâ'at-i Âl-i Atîk	15.849	Bizim hesap-----	(508.326)
22. " "	12.503	<u>KAPULUBÜK</u>	
		1.Cemâ'at-i Âl-i Mukaddime	
		Âl-i Cemmâse,Âli Bakara	20.776
		2.Cemâ'at-i Âl-i Bemek	58.752.
		TOPLAM-----	79.528

<u>Gelir Kaynağı</u>	<u>Akçe</u>
----------------------	-------------

CA'BER

1.Cemâ'at-i Âl-i Bakra	21.448
2.Cemâ'at-i Âl-i Çırak	27.368
3.Cemâ'at-i el-Hallâc	25.368
4.Cemâ'at-i Müfelles	24.968
5.Cemâ'at-i Rimâh, Âl-i Süleyman,Âl-i Umud Âl-i Hümmâ',Âl-i Gonca	40.760
6.Cemâ'at-i Kara Ali	28.944
7.Cemâ'at-i Benî Mehmed	6.000
8.Cemâ'at-i Âl-i 'Ammar	4.164
TOPLAM-----	179.020

MAHSUL-I 'ARAB-I GÖÇER

1.Cemâ'at-i 'Arâb-ı Udvan	48.000
2.Cemâ'at-i Arab-ı Rağbet	40.000
3.Cemâ'at-i 'Arâb-ı Şarka	24.000
4.Cemâ'at-i 'Arab-ı Benî Amir, Benî Yusuf, Benî Acil	24.000
TOPLAM-----	136.000

GENEL TOPLAM-----1.074.033
Bizim hesaba göre---(1.074.363)

Tablo: X

RAKKA SANCAĞI VE NAHİYELERİNDEKİ TOPLAM PADİŞAH HASLARI

<u>RAKKA SANCAĞI</u>	<u>HAS MİKTARI</u>
1.Şehir	171.489
2.Belih	507.996 (508.326)
3.Kapulubük	79.528
4.Ca'ber	179.020
A'rab-ı Göçer	136.000
TOPLAM-----	1.074.033 (1.074.363)

Tablo 9 ve tablo 10'da Belih nâhiyesi toplam has. miktarı ile, genel toplam altında parentez içinde verdiğimiz rakamlar kendi hesaplamalarımız sonucu bulduğumuz rakamlardır.

b-Sancakbeyi Hassı:

Miri arazi sistemi içinde kalan sancaklarda, padişah has- larından sonra, sancağın gelirlerinden önemli bir kısmının san- cakbeyi hassı olarak ayrıldığı görülür. Sancakbeyilerin has mik- tarları kıdem ve istihkaklarına göre değişmektedir. Sancakbeyle- ri değiştirildiği zaman, yeni atanan sancakbeyinin has miktarı azaltılıp artırılabilir (90).

Defterimizde, "Hashâ-i Mirlivâ-i Rakka" şeklinde kayde- dilen Rakka sancakbeyi hassının yekünü 219.437 akçedir. Bizim hesabımıza göre ise 219.547 akçedir.

Tablo:11

<u>RAKKA SANCAKBEYİ HASLARI (TD 667)</u>			
<u>Gelir Kaynağı</u>	<u>Akçe</u>	<u>Gelir Kaynağı</u>	<u>Akçe</u>
<u>ŞEHİR</u>			
1. Cemâ'at-i Muhare- biyye	7481	5. Mezrea-i Sarukamış	3000
2. " "	11273	TOPLAM	106288
<u>MUKATA'ALAR</u>			
3. Mahsul-ı Boyahâne	8000	Bizim hesaba göre	(106388)
4. Mahsul-ı bâc-ı 'ubur ve bâc-ı kavaîl	12000	<u>KAPULUBÜK</u>	
5. Mahsul-ı kapan-ı 'arsa	1200	1. Cemâ'at-i Âl-i Şemer	29320
6. Mahsul-ı Tamza-i bazar	4000	<u>CA'BER</u>	
7. Mahsul-ı beytü'l- mal, mâl-ı gaib, mal-ı mefkud, yave kaçgun.	5000	1. Cemâ'at-i Beni 'Asir	34882
TOPLAM	48957	GENEL TOPLAM	219437
Bizim hesaba göre (48954)			(219547)
<u>BELİH</u>			
1. Cemâ'at-i Âl-i mevrû'	27270		
2. " "	6824		
3. Cemâ'at-i Âl-i Samarra	34636		
4. Cemâ'at-i Âl-i Şeddâd	34658		

2-Timârlar

Senelik gelirleri bin akçeden başlayarak,19.999 akçeye kadar olan dirliklere "Timâr" adı verilmekteydi.Gelirlerine göre timârlar,"Tezkereli Timâr" ve "Tezkeresiz Timâr" olmak üzere iki kısım idi.Beylerbeyi veya vezirler tarafından belli bir miktara kadar(genellikle 5999 akçeye kadar),doğrudan doğruya tevcih edilebilen timârlara "Tezkeresiz Timâr" adı verilirdi.Geliri daha fazla olan timârlar ise merkez tarafından tevcih edilirdi ki,buna da "Tezkereli Timâr" denilirdi(91).

Tahrir defterimizde,timâr için ayrılan toprakların toplam geliri 39.480 akçe olup,bunlar dört ayrı hisseye değişik miktarlarda tevcih edilmiştir.Rakka Sancağında timâr için ayrılan gelirlerin dağılımı aşağıdaki tablo 12'de olduğu gibidir.

Tablo:12

RAKKA SANCAĞI TIMAR SAHİPLERİ VE TIMAR MİKTARLARI

<u>TIMAR SAHİBİ</u>	<u>TIMAR MİKTARI</u>
1.Timâr-ı İsa	7.502
2.Timar-ı Seyf	6.806
3.Timâr-ı Bozan	14.371
4.Timâr-ı Mehmed	10.551
TOPLAM	39.480

Bu timârlar için Ca'ber nâhiyesinde bulunan Âl-i Mezîde Cemâ'atinin 29.362(Doğrusu 29.352) akçelik geliri(92) ile Benî Ahmed Cemâ'atinin 9.328 akçelik geliri ve Kapulubük nâhiyesinde bulunan Âl-Câmuş Cemâ'atinin 800 akçelik geliri tahsis edilmiştir.Timâr miktarlarından da anlaşılacağı üzere Rakka Sancağı timârları Tezkereli Timar türüne girmektedir.

(91) Yusuf Halaçoğlu;a.g.e.,s.84-85;M.Ali Ünâl,a.g.e.,s,181.

(92) Defterde Âl-i Mezide Cemâ'atinin geliri kâtip tarafından yanlışlıkla 29.362 akçe olarak toplanmıştır.Dorusu 29.362 akçedir.

F-Rakka Sancağı'nın Yıllık Geliri:

İncelediğimiz tahrir defterine göre Rakka Sancağı'nın yıllık geliri 1.339.629 akçe olarak verilmiştir. Sancağın yıllık gelirini gösteren bu kısım, aşağıya aynen aktarıyoruz.

"TD. 667, s.61

Cem'ân		
Mahsûl-ı livâ-i Rakka	1.339.629	
Hashâ-i Padişah-ı 'Alempenâh	1.074.033	
Hashâ-i Mîrlivâ-i Rakka	219.437	
Tımâr	39.480	
Vakf-ı Medine-i Münevvere	6.679"	

Rakka Sancağı'nın yıllık geliri aşağıda verdiğimiz tablo 13'te biraz daha ayrıntılı şekilde ele alınmıştır.

Tablo:13

RAKKA SANCAĞININ TOPLAM GELİRİ (Yıllık)

	<u>P.Hassı</u>	<u>Sb.Hassı</u>	<u>Tımar</u>	<u>Vakıf</u>	<u>Toplam</u>
Merkez	171489	48957	-	-	220446
Belih	507996	106288	-	6679	620963
Kapulubük	79528	29320	800	-	109648
Ca'ber	179020	34882	38680	-	252582
Arâb-ı Göçer	136000	-	-	-	136000
Toplam	1074033	219447	39480	6679	1339639
	P.Padişah	Sb.Sancakbeyi			

Bizim yaptığımız hesaplara göre Rakka Sancağı'nın yıllık geliri 1.340.0069 olarak çıkmaktadır. Bu durum kâtibin Yıllık Padişâh hassını (bizim hesap 508.326) ve Sancakbeyi hassını (bizim hesap (106388) yanlış hesaplamasından kaynaklanmaktadır. Benzer hata sancağın toplam gelirinin hesaplanmasında da yapılmış, 1.339.629 olarak verilmiştir. Halbuki doğru hesap bunun 10 akçe daha fazlası yani 1.339.639 akçedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

RAKKA'DA İDARİ YAPI

A-Osmanlı Devletinde Sancak Yönetimi

Osmanlı devleti'nin idâri yapısına baktığımızda, en üst birim olarak eyâletleri görmekteyiz. Eyâletlerin sancaklara, sancakların kazalara, kazaların da nâhiye ve köylere ayrılarak, idâri yapının şekillendiğini müşâhede ediyoruz.

Bu idâri yapılanma içerisinde en üst birim olan eyâletler, Beylerbeyi veyâ Mîr-i Mirân denilen idareciler tarafından yönetilmekteydi. Beylerbeyilerin idâresi altında bulunan sancaklar ise Sancakbeyiler tarafından idare edilmektedir(93). Sancak için livâ, sancakbeyi için ise Mir-livâ tabirleri de kullanılırdı (94).

Sancakbeyi, yönetimi altındaki sancağın bütün askeri ve idâri işlerinden sorumludur. Savaş zamanı, emri altındaki tımarlı sipahilerle birlikte Beylerbeyinin komutası altında savaşa iştirak etmek, sancağın asayişini ve emniyetini sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak, Özel bir görevle merkezden gönderilen devlet memurlarına yardımcı olmak vs. sancakbeyinin görevleri arasındadır(95). Sancakbeylerinin birbirlerine karşı dereceleri has miktarı ile ölçülürdü. Has miktarı fazla olan diğerinden daha kıdemli sayılırdı. Sancakbeyilerine verilen haslar ise en az 200.000 akçeden başlayıp, bu miktar kadem veya hizmet süresine göre değişiklik arz ederdii(96).

Osmanlı Devletinde sancak yöneticileri için, Mutasarrıf ve Mütesellim tabirleri de kullanılmıştır. Genellikle vezir rütbesine sahip paşalardan, padişah fermanıyla atanan mutasarrıflar aynı zamanda birden fazla sancağa da idareci olabilirdi.

(93) İ. Hakkı Uzunçarşılı; Osmanlı Tarihi, C. II, TTKB, Ankara, 1988, s. 581-582.

(94) TD 667, s. 11, 14, 1, 20, 54, 56, 57, 58, 62.

(95) Yusuf Halaçoğlu; a.g.e., s. 73-74.

(96) İ. Hakkı Uzunçarşılı, a.g.e., C. II, s. 582.

Mütesellimler ise, sancakbeyilerin başka bir görevi sebebiyle görev yerine gelememesi, seferde olması veya görev yerine gelinceye kadar geçen sürede işlerin aksamaması için onların yerine atanan idareciler idi. Bunlar için sancakbeyi vekili tabirini kullanmak yerinde olur. Bunların yanı sıra sancakta, devlete ait vergileri toplamakla görevli muhassıl, kadılarla halk arasındaki münâsebetleri sağlayan ve halkın ileri gelenleri arasından seçilen Ayânlar, İdârî ve mâlî konularda devlet ile halk arasında aracılık yapan Şehir Kethüdâsı vb. Sancakların idârî teşkilâtı içerisinde yer alan diğer unsurlardı. Sancakların adlî işlerini ise kadılar yürütmekteydi. Muhzırlar, mahkeme kâtipleri vs. ise kadıya adlî işlerde ve mahkemelerde yardımcı olan görevlilerdi(97)

B-Rakka Sancağının İdârî Yapısı

Rakka 1517 tarihinde Bıyıklı Mehmet Paşa tarafından fethedildikten(98) sonra Diyârbakır Beylerbeyliğine bağlı bir sancak haline dönüştürülmüştür. Bu durumunu Kanunî(1520-1566) ve II. Selim devirlerinde de devâm ettirmiş(99), III. Murat döneminde(1574-1595) ilk beylerbeyisi tâyin edilerek bir Osmanlı eyâleti statüsüne kavuşturulmuştur(h.994/ml586) (100).

İncelediğimiz tahrir tefteri III. Murat döneminde hazırlanmış olup, bu sırada Rakka henüz eyâlet tayin edilmemiştir. Bu durum defterde geçen "Livâ-i Rakka" tabirlerinden açıkça anlaşılmaktadır. İncelediğimiz dönemde henüz sancak statüsünde olan Rakka, idârî bakımdan merkez ve merkeze bağlı Belih, Caber, Kapulubük nâhiyelerinden müteşekkil idi. Bu idârî ünitelerin yönetiminden sorumlu olan Rakka Sancakbeyinin hâs miktarı ise 219.437 akçeydi. Tahrir defterimizde Rakka sancağı ve nâhiyeleri

(97) Sancakların idârî ve adlî teşkilâtları hususunda ayrıntılı bilgi için, bkz. Rifât Özdemir; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (Fiziki, Demografik, İdârî ve Sosyo-Ekonomik Yapısı), 1785-1840, K.T.B. Yayınları, Ankara 1986.

(98) İsmâil Hamî Danişmend; a.g.e., s.41; Yılmaz Öztuna, a.g.e., s.225.

(99) Ahmet Akgündüz, a.g.e., C.5, s.438; c.7, s.527.

(100) Metin Kunt; a.g.e. s.122; Ahmet Akgündüz; a.g.e., C.8, s.100.

ile ilgili tesbit ettiğimiz bilgiler aşağıda tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo:14

RAKKA VE NAHİYELERİ(EKONOMİK VE DEMOĞRAFİK DURUM)

	<u>Yıllık Gelir</u>	<u>5 Katsayısı</u>	<u>7 Katsayısı</u>
Merkez	220.446	311	431
Belih	620.963	13.896	19.124
Kapulubük	109.648	7.100	9.790
Ca'ber	252.582	13.710	18.740
Arab-ı Göçer	136.000	5.008	6.856
H. ve M.'i belli (6'sı Belih l'i olmayan C.'ler Caberde sayılı)		537	737
TOPLAM	1.339.639	40.572	55.678

(H.Hane M.Mücerred C.Cemâat)

Rakka'nın yıllık geliri tahrir defterimizde 1.339.629 akçe olarak verilmiştir.Bu 10 akçelik fark kâtibin yanlış hesaplamasından kaynaklanmaktadır.

İncelediğimiz dönemde Rakka,Mirlivâ(Sancakbeyi) Ahmet Bey'in idâresinde olup(101),merkeze birlikte Belih,Kapulubük ve Ca'ber nâhiyelerinden meydana geliyordu.

SONUÇ

Şu anda Suriye Devleti sınırları içerisinde kalan Rakka, Kuzey Suriye'de Belih Nehri'nin Fırat ırmağı ile birleştiği yerde bulunmaktadır. Yüzölçümü 19616 kilometrekare olan bugünkü Rakka'nın nüfusu 436.000'dir.(1988 Tah.). Bu nüfusun 87000'i kent merkezinde yaşamaktadır. 1968 Yılında yapımına başlanan Tebke Barajının 1973'te tamamlanmasıyla sulu tarıma geçilmiştir. Kentteki küçük müzede, yöredeki kazılarda çıkarılan arkeolojik eserler sergilenmektedir(102).

Yukarıda kısaca bugünkü durumu hakkında bilgi verdiğimiz Rakka, Bizans İmparatorluğu'nun önemli ticâret merkezlerinden biriydi. Hz. Ömer döneminde İslâm Egemenliğine giren bu şehir(640/h.19), zaman zaman kontrolden çıksada Büyük Selçuklular döneminden itibaren Türk egemenliğine sahne olmuştur. Yavuz Selim döneminde, 1517'deki fethiyle Rakka'da Dörtüzyüzlü aşkın bir süre Osmanlı hâkimiyeti başlayacaktır. Bıyıklı Mehmet Paşa tarafından fethedildikten sonra, Diyarbakır Eyâletine bağlı bir sancak yapılan Rakka, III. Murat döneminde Eyâlet statüsüne kavuşturulmuştur(1586/h.994).

İncelediğimiz dönem, III. Murat dönemine ait olup, bu sırada Rakka henüz Sancaktır. Tahrir defterimizden anladığımıza göre Rakka Sancağı Belih, Kapulubük ve Ga'ber nâhiyelerinden meydana gelmektedir. Toplam geliri yıllık, 1.339.639 akçe olup; bunun 1.074.033 akçesi padişah hassı, 219.447 akçesi sancakbeyi hassı, 39.480 akçesi timâr ve 6679 akçesi vakıftır.

İncelediğimiz tahrir defterinden elde ettiğimiz bu ekonomik sonuçlara ilâveten, Rakka Sancağı'nın Demografik ve İdârî yapısıyla ilgili bilgiler de elde ettik. Tahrir Defterimiz Rakka'da bulunan cemâ'atlerle ilgili olduğu için, bu cemâ'atlerin hangileri olduğunu, Cemâ'atlerin sayısını, Tarımına yaptıkları ziraat ürünlerini, Vermekle mükellef oldukları vergileri,

yaşadıkları bölgeleri, senelik hasıllarına vs. tesbit etme imkânı bulduk. Bu tesbitlerimizi ise, gerekli izâh ve yorumları yaparak tablolaştırdık.

İncelemelerimiz sırasında Rakka Sancağı'na bağlı Belih Nâhiyesinin nüfus, vergi, yıllık gelir vb. gibi konularda hep en başta geldiğini gördük. Bu durum, Belih Irmağı'nın özellikle Fırat Nehri ile birleşeceği yerlerinin yaşama ve yerleşmeye uygunluğu ile izah edilebilir. Tarım ve hayvancılığa, yaşama ve yerleşmeye elverişli olan bu bölgelere doğal olarak bir yığılma söz konusudur.

Gene araştırmalarımız sonucunda, Rakka sancağında gayri müslim nüfusun olmadığını gördük. İncelediğimiz toplam 61 Cemâat içerisinde, sadece Rakka merkeze kayıtlı 14 neferli bir grup zimmi (gayrimüslim) cemâ'at olarak verilmiştir. Bunun dışındaki bütün cemâ'atlar müsîm cemâ'at olarak kaydedilmiştir.

Bölgedeki vergi gelirlerinden ve cemâ'atların mütemekkin oldukları (yerleştikleri) yörelerden, nüfusun büyük çoğunluğunun köy ve mezrealarda yaşadıklarını, tarım ve hayvancılıkla uğraştıklarını tesbit ettik.

Gene bölgemizdeki yıllık gelirin önemli bir kısmının Hz. Veysel Karânî ve Medine-i Münevvere gibi vakıflara ayrılması Osmanlı Devletinin Vakıf Müessesesine verdiği önemi göstermesi bakımından önemlidir.

Son olarak şunu belirtelim ki, incelediğimiz tahrir defterinin tarihi Arşiv Tasnifinde III. Murat dönemi olarak verilmiştir. Biz defterin III. Murat döneminde hazırlandığına dair bir ipucu yakalayamamakla beraber, bu tarihi esâs aldık. Eğer tasnifte belirtili gibi, tahrir defterimiz III. Murat döneminde hazırlanmışsa, defter kesin olarak 1574-1586 arasındaki bir tarihte yazılmıştır. Zirâ tahrir defterinde Rakka henüz sancak statüsünde olup, Eyâlet ediliş tarihi 1586'dır.

TRANSKRIBE METIN

Sayfa 1:

Defter-i-----
İcmâl-ı Cedîd livâ-i RAKKA

Hashâ-i-----
Hazreti Padîşâh 'alempenâh hullidet hilâfete-hû.

Nefs-i-----
RAKKA

Mahsul-ı-----	Mahsul-ı-----
Sefine 3 Kıt'a	Resm-i kışlakhâ-i Boz Ulus ve
fî 10.000	Kara Ulus der nâhiye-i Ak Bere()
fî sene-----	fî sene-----
30.000	140.000

Mezre'a-i-----
Tell-Big() tâbi'-i nehr-i Sâlihî() der kurb-ı
kal'a-i Rakka mezkûr mezre'a-i kal'a-i Rakka mustahfız-
larının sabıkda tapulu zeminleri olduğu ecilden gerü mez-
kûrlara ziraatgâh kayd olundu.

Hâsıl-ı-----
Ber vech-i tahmîn
1429

Asiyâb-ı-----
Der kurb-ı mezre'a-i Mezbûr
1 bâb
Resm-----
60
Vakf-ı Meneid-i Forhâd Boy

Yekün-----
Hashâ-i der nefsi-i RAKKA
171.489

Nâhiye-i-----
Belih nâm-ı diğer Ayn-ı Arus tâbi'-i m.

Nehr-i-----
Kayâbendi(حبیبندی) tâbi'-i m.

Karye-i-----
Zebrin(زبرین) ve mezârihâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Ber vech-i tahmîn
fî sene-----
7.143

Nehr-i-----
Tell-Sehlân cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Meşâyi'a(مشاييم) taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Mazuk(مذوك) tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
7540

Sayfa 2:

Cemâ'at-i-----
Meşâyi'a(مشاييم) taalluk-ı Seyyid Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Göl Virânı tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
11.108

Cemâ'at-i Meşâyi'a(مشاييم) taalluk-ı Süleymân Kethüdâ mütemek-
kin-i der mezre'a-i Saru Depe tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
11.666

Cemâ'at-i-----
Meşâyi'a(مشاييم) taalluk-ı Ferec Kethüdâ Mütemekkin-i
der mezre'a-i Ebu Nümeyye(ابو نومييه) tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
11.478

Cemâ'at-i-----
Âl-i 'Aba taalluk-ı Kethüdâ Ali mütemekkin-i der
mezre'a-i Tell-Ebeyz nâm-ı diğeri Ak Virân

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
10.295

Nehr-i-----
Hemmâm(هممام) cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Şumrul taalluk-ı Câbir Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-
-i Tell-Kızılca-i Sağır tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
10.518

Cemâ'at-i-----
 Şumrul taalluk-ı İsa Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i
 Tell-Anbar tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 13.920

Sayfa 3:

Mezre'a-i-----
 Ören Makra(دورہ مکرا) tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Ber vech-i tahmin
 fî sene: 50

Cemâ'at-i-----
 Şumrul taalluk-ı Mehmed Kethüdâ der mezre'a-i Tell-
 'Atâ'ir(طیر) tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 14.598

Cemâ'at-i-----
 Şumrul taalluk-ı Süleymân Kethüdâ mütemekkin-i der
 karye-i Mahmûle tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 6875

Cemâ'at-i-----
 Sahâk() tâbi'-i Cemâ'at-i Şumrul mütemekkin-i der
 mezre'a-i Şeyh Sa'id tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 2711

Cemâ'at-i-----
 Şumrul taalluk-ı Zeyrek Kethüdâ mütemekkin-i der karye-i
 Mahmûle tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 7376

Cemâ'at-i-----
 Mukaddime(مقدمه) taalluk-ı Ali Kethüdâ tâbi'-i Şumrul
 mütemekkin-i der mezre'a-i Tell-Katme-i Kebir()
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 2991

Cemâ'at-i-----
Benî Nabak(بنر نيف)taalluk-ı Mustafa Kethüdâ der
karye-i Mahmûle tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
9146

Sayfa 4:

Cemâ'at-i-----
Benî Nabak(بنر نيف)taalluk-ı Mehmet Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i nehr-i Yelkâder der kurb-ı Kıntara().

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
2892

Cemâ'at-i-----
Benî Nabak(بنر نيف)taalluk-ı Ahmed Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Mahmûle tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
9919

Cemâ'at-i-----
Benî Nabak(بنر نيف)taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i
der karye-i Mahmûle nâm-ı diğer Kıntara().

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
4400

Mezre'a-i-----
nehr-i Sahurlu (صھور)câ-
nib-i gârbî tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Ber vech-i tahmîn
357

Asiyâb-ı-----
Seyyid Ali ve Cafer(صھور)
der kurb-ı Kıntara(صھور).

Bâb 1
'âm-ı sâle:60

Cemâ'at-i-----
Şumrul taalluk-ı Zühâl(دھال)Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Sebâbeniye tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
9166

Nehr-i-----
 Âl-i 'Atîk nâm-ı diğer Heyşe. cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
 Âl-i 'Atik taalluk-ı Ahmed Kethüdâ mütemekkin-i der
 karye-i el-Vesi' (الرسيد) tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 15.849

Sayfa 5:

Cemâ'at-i-----
 Âl-Atîk taalluk-ı Osman Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Meskene-i Kebîr tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 12.503

Cemâ'at-i-----
 Âl-i 'Atîk taalluk-ı Ahmed Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Hums (الحمس) meâ mezre'a-i Seyyid Ali Karenî

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 28.941

Cemâ'at-i-----
 Âl-i 'Atîk taalluk-ı Nefmiş (نفيس) Kethüdâ
 mütemekkin-i der mezre'a-i Ramıyye nâm-ı diğer Değirmen.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 9698

Cemâ'at-i-----
 Der-Bi'ât (در بي ات) taalluk-ı Selim Kethüdâ der
 karye-i Habbin (حبيبن) cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 12.439

Mezre'a-i-----
 Ak Virân nâm-ı diğer el-Beyza
 tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 500

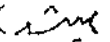
Mahsûl-ı-----
 Çayır der mezre'a-i
 el-Berk (البرك)

fî sene----- N
 500

Mezre'a-i-----
 Bozan derûhde-i Hacı Yusuf an Ab-
 dullah Kethüdâ-yı Kal'a-yı Ca'ber
 ve Odlu ve Sa'id an-Cemâ'at-i Ab-
 dullah ve Sa'id ve Odlu.
 Ber vech-i maktû'

fî sene-----
 3200

Mezre'a-i-----
 Süneklü tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Ber vech-i tahmîn
 fî sene-----
 1429

Nehr-i-----
 Benî Mâlik nâm-ı diğêr Heyşe() cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
 Benî Mâlik taalluk-ı Seyf Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Meşke()ma'a mezre'a-i Zenâbir ma'a Berk.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 32.511

Sayfa 6:

Nehr-i-----
 Hibe()nâm-ı diğêr Hums() cânib-i şarkî
 tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
 Hibe()taalluk-ı Cenân Kethüdâ ve Aclân Kethüdâ
 ve Ebu Bekir Kethüdâ ve Süleymân Kethüdâ ve Nizâmî
 Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Hums.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 46.050

Nehr-i-----
 Bahâdır cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at'-i-----
 Âl-i Atîk taalluk-ı Sarrâc Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Tell-'Acîn.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 35.129

Hisse-i-----
 Divânî
 28.451

Hisse-i-----
 Vakf-ı Medine-i Münevvere an rub'
 salhâne() :6.679

Nehr-i-----
el-Galaz nâm-ı diğer Tell-Semen cânib-i garbî tâbi'-i m.

An Cemâ'at-i-----
el-Galaz taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i der
mezre'a-i Tell-Semen tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
13.150

An-Cemâ'at-i-----
Âl-i Kebrin tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Ber vech-i maktû'
fi sene-----
800

Nehr-i-----
Benî Sa'id nâm-ı diğer Tell-Zene cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Benî Sâ'id taalluk-ı Mastar Kethüdâ ve Mehmed Kethüdâ
ve Doğan Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
49.932

Sayfa 7:

Cemâ'at-i-----
Âl-i Bozdebil(*ال بوزدبيل*)
tâbi'-i m.
Hâsıl-----
1060

Cemâ'at-i-----
Âl-i Konân(*ال قونين*) tâbi'-i m.
Hâsıl-----
690

Cemâ'at-i-----
Âl-i Zağbenin(*ال زغبين*)
tâbi'-i m.
Hâsıl-----
970

Cemâ'at-i-----
Âl-i Necm tâbi'-i m.
Hâsıl-----
980

Cemâ'at-i-----
Âl-i Hasan taalluk-ı Hüddâm
ve Ömer Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
4266

Cemâ'at-i-----
Âl-i Necib taalluk-ı Doğan
Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
1186

Nehr-i-----
Tammâh (طمّاه) nâm-ı diğer Ali Bendi cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Tammâh taalluk-ı Ali Kethüdâ mütemekkin-i der mevrâ'a-i
Çırak (براق)
Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
15.914

Cemâ'at-i-----
Tammâh (طمّاه) taalluk-ı Ali Kethüdâ mütemekkin-i der
mevrâ'a-i Cedîd-i Kebir cânib-i şarkî tâbi'-i m.
Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
8070

Nehr-i-----
Cerrasi (جراسي) cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Tammâh (طمّاه) taalluk-ı Ebu Bekir Kethüdâ mütemekkin-i
der mevrâ'a-i şeyh Sa'id tâbi'-i m.
Hasıl-ı-----
Mine's-süb'
10.520

Cemâ'at-i-----
Tammâh (طمّاه) taalluk-ı Mansur Kethüdâ mütemekkin-i
der mevrâ'a-i Cerrasiye (جراسي).
Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
4438

Sayfa:8

Nehr-i-----
Karye-i 'Ulya cânib-i garbî
cemâat-i Âl-i Seyyid zirâat
ider.tâbi'-i m.

Nehr-i-----
Ramîyye cânib-i garbî cemâat-ı
Âl-i Seyyid zirâ'at ider,
tâbi'-i m.

Nehr-i-----
Acem (اعجم) der kurb-ı Çırak
(براق) cânib-i garbî cemâat-i
Âl-i Cemâ'at (جمّاع) ve zirâat
ider,tâbi'-i m.

Nehr-i-----
Cedîd-i Sefer (حدید سفر) cânib-i
şarkî cemâat-i ÂL-i 'Ubur
zirâat ider,tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
 Âl-seyyid ve Cemmâ' () ve Âl-i 'Ubûr taalluk-ı
 Ahmed Kethüdâ ve Ömer Kethüdâ ve Şahab Kethüdâ ve
 Mansur Kethüdâ

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 43.392

Yekün-----
 Hashâ-i Padişâh der nâhiye-i Belih
 507.996

Nâhiye-i-----
 Kapulubük tâbi'-i livâ-i RAKKA

Cemâ'at-i-----
 Âl-i Mukaddime () taalluk-ı Şahin Kethüdâ ve Âl-i
 Cemmâse () taalluk-ı Muharib Kethüdâ ve Âl-i Bakara
 () taalluk-ı Âzerli Kethüdâ ve Kadir Kethüdâ
 tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 20.776

Cemâ'at-i-----
 Âl-i Semek () taalluk-ı Gannam Kethüdâ ve Mehmed
 Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 58.752

Yekün-----
 Hâshâ-i Padişâhî der nâhiye-i Kapulubük
 79.528

Sayfa 9:

Nâhiye-i-----
 Ca'ber der livâ-i RAKKA

Cemâ'at-i-----
 Âl-i Bakra () taalluk-ı Râşid Kethüdâ ve Ali Kethüdâ
 ve Mehmed Kethüdâ ve Ömer Kethüdâ ve Gümüş Kethüdâ

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb
 21.448

- Cemâ'at-i-----
 Âl-i Çırâk(ال ولى)taalluk-ı Müslimîn(مسلمين)Kethüdâ
 ve Merîc (مرئج)Kethüdâ tâbi'-i m
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 27.368
- Cemâ'at-i-----
 el-Hallâc taalluk-ı Kasım Kethüdâ ve Bürke(Bereket)
 Kethüdâ tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 25.368
- Cemâ'at-i-----
 Müfelles tâbi'i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 24.968
- Cemâ'at-i-----
 Rimâh(رمح) ma'a Âl-i Süleyman ve Âl-i 'Umud ve
 Âl-i Hümmâ' ve Âl-i Gonca ve Âl-i Menbâ' ve Âl-i Bürke
 (ال بر كة) tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 40.760
- Cemâ'at-i-----
 Kara Ali taalluk-ı İamed Kethüdâ ve Müslim Kethüdâ
 tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 28.944
- Sayfa 10:
- Cemâ'at-i-----
 Benî Mehmed taalluk-ı Süveyd Kethüdâ tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Ber vech-i maktû'
 6.000
- Cemâ'at-i-----
 Âl-i 'Ammâr tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 4.164

Yekün-----
 Havass-ı Padişâh der nâhiye-i Ca'ber.
 179.020

Mahsul-ı-----
 Cemâ'at-ı Arab-ı Göçer.

Cemâ'at-ı----- Arab-ı 'Udvan(عردولة) Ber vech-i maktu' fî sene----- 48.000	Cemâ'at-ı----- Arab-ı Rağbet(رغبته) Ber vech-i maktu' fî-sene----- 40.000
--	---

Cemâ'at-ı----- Arab-ı Şarka Ber vech-i maktu' fî sene----- 24.000	Cemâ'at-ı----- Arab-ı Şarka ve Benî Amir ve Benî 'Acîl Ber vech-i maktu' fî sene----- 24.000
---	---

Yekün-----
 Mahsul-ı Arab -ı Göçer
 136.000

Cem'an-----
 Havass-ı Padişah-ı 'alempenâh der livâ-i RAKKA ma'a
 Vakf-ı Medine-i Münevvere.
 1.339.629

Hashâ-i----- Padişâh 1.074.033	Vakf-ı----- Medine-i Münevvere 6679
--------------------------------------	---

Sayfa NO:11

Hassâ-i-----
 Ahmed Bey Mir-livâ-i RAKKA

Nefs-i-----
 RAKKA

An-Nehr-i-----
 Karime-i Süflâ tâbi'-i m.

Cemâ'at-ı-----
 Muharibiyye(محرابيه) taalluk-ı el-Mûkri'(المكري) Kethüdâ
 mezkûr cemâ'at-ı Salihîyye(صالحية) ve karîme-i Sağır
 nehrânde zirâ'at iderler.
 Hâsıl-ı Mine's-Süb:7481

An-Nehr-i-----
Sâlihî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Muharibiyye taalluk-ı Osman Kethüdâ mezkûr Cemâ'at-i
Salihîyye ve Karime-i Saşir nehrinde zirâ'at iderler
Hâsıl-ı-----

Mine's-süb'

11.273

Mukâtâ'a-----

Mahsul-ı-----
Boyahâne-i nefis-i şehir
fî sene-----
8000

Mahsul-ı-----
Bac-ı 'Ubur ve bac-ı Kavafil
fî sene-----
12.000

Mahsul-ı-----
Kapan-ı 'Arsa her satılan
me'kûlat cinsinden ve gayriden
20 akçede 1 akçe alınır
fî sene-----
1.200

Mahsul-ı-----
Tanga-i bazar esb-i duha ve
bargir ve ester ve ağnam yüz
akçede beş akçe alınır nisfı
alandan ve nisfı satandan
fî sene-----
4000

Mahsûl-ı-----
Beytü'l-mâl ve mâl-ı gaib ve mâl-ı mefkûd yave ve kaçgun
on binden aşağı
fî sene-----
5000

Yekün-----
Der nefis-i RAKKA
48.957

Nâhiye-i-----
Belih

Nehr-i-----
Sâlihi cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
Âl-i Mezrû' (ال قور) taalluk-ı Zafer Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Tell-Karakır() tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----

Mine's-süb'

27.270

Sayfa 12:

- Cemâ'at-i-----
 Âl-i Mezrû' (ال مزروع) Benî Esem taalluk-ı Arslan Kethüdâ
 der Nehr-i Sâlihî tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 6.824
- Nehr-i-----
 Rumman cânib-i garbî tâbi'-i m. ma'a Nehr-i 'Üşrî ve
 Nehr-i Safer(سر).
- Cemâ'at-i-----
 Âl-i Sâmarra taalluk-ı Hasan Kethüdâ tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 34.636
- Nehr-i-----
 Âl-i Şeddâd ma'a Nehr-i el-Üveys ve Nehrü'l-Muammer()
 ve Nehrü'l-Murad cânib-i garbî ve şarkî tâbi'-i m.
- Cemâ'at-i-----
 Âl-i Şeddâd taalluk-ı Tahir Kethüdâ ve Gânî Kethüdâ ve
 Gayr Kethüdâ tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 34.658
- Mezre'a-i-----
 Saru Kamış deruhde-i Kara Ali, Ahmed ve Mehmed ve Alim
 ve Muhtar ve Ganem (مزار شام) an-Cemâ'at-i Benî Sa'id
 an-Mahsûl-ı kamış ber vech-i maktû', fî sene :10.000
- Yekün-----
 Der Nâhiye-i BELİH
 106.388
-
- Nâhiye-i-----
 Kapulubük tâbi'-i RAKKA
- Cemâ'at-i-----
 Âl-i Şemer taalluk-ı Kasım Kethüdâ ve İsâ Kethüdâ
 ve Gazelân(غزلان) Kethüdâ tâbi'-i m.
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 29.320

Sayfa 12/A:

Nâhiye-i-----
Ca'ber tâbi-i m.

Cemâ'at-i-----
Benî 'Asîr(بنى معسر) tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
34.882

Cem'ân-----
Hâshâ-i mirlivâ-i RAKKA
219.437

Nâhiye-i-----
Ca'ber der livâ-i RAKKA

Tımâr-----
İsa birâder-i Musa ve Seyf birâder-i o ve Bozan 'Azer
Musa ve Mehmed birâder-i o

Cemâ'at-i-----
Âl-i Mezîde tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
29.362

Cemâ'at-i-----
Benî Ahmed taalluk-ı Ali
Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'
9.328

Yekün-----
Der Nâhiye-i Ca'ber
(?)

Nâhiye-i-----
Kapulubük tâbi'-i RAKKA

Cemâ'at-i-----
Âl-i Camûş(الجموش)Taalluk-ı Sa'id Kethüdâ tâbi'-i m.

Hâsıl-----
fî sene-----
800

Yekün-----
Hisse-i İsa Hisse-i Seyf Hisse-i Bozan Hisse-i Mehmed
7.752 6.806 14.371 10.551

Cem'ân

Mahsûl-ı livâ-i RAKKA

Hashâ-i padişâh 'alempenâh :1.074.033
 Hashâ-i mîrlivâ-i Rakka :219.437
 Tımâr :39.480
 Vakf-ı Medine-i Münevvere :6.679

Sayfa 13:Evkaf-ı

Livâ-i m.

Zemin-i

Rakka tâbi'-i nehr-i Sehlân
 Çiftlik: Kıt'a 1

Zemin-i

An-Nehr-i Sâlihî
 Çiftlik: Kıt'a 2

Vakf-ı evlâd-ı Hazreti İbrahim
 Aleyhisselâm der tasarruf-i Şeyh
 Hüseyin bin İsmâil()
 Kadı-yı mîr livâ-i Rakka der
 mezâr-ı sâbık vakfiyet üzere:
 mukarrer kılındı.

Şeyh
 Şeyh Kasım Şeyh Mehmed
 Hâdim
 Şeyh Hüseyin Şeyh Hasan
 Vakf-ı mezâr-ı Hazreti Veysel
 Karanî Rahmetullah mezâr-ı sâ-
 bık vakfiyet üzere mukarrer
 kılındı.

Vakf-ı

Mescid-i Ferhâd Bey ve mezâr-ı Hazreti Veysel Karanî

Dekâkin	Hân-ı Dastîl	Hamâm-ı Ca'ber	Asiyâb
14 bâb	(<i>جانب</i>)	(<i>مرد</i>)	1 bâb
fî yevm	fî yevm	fî yevm	fî yevm
1	3	1	5

Yekün

(fî yevm) 100 (10)

Cem'ân

Ve tâ'ife-i tamâmen

Tevliyet	İmâmet	Tâziyet	Mezâr-ı Hazreti
fî yevm	fî yevm	fî yevm	Veysel Karanî
2	2	1	fî yevm 5

Cem'ân

Mahsûl-ı livâ-i RAKKA

Hashâ-i padişâh 'alempenâh :1.074.033

Hashâ-i mîrlivâ-i Rakka :219.437

Timâr :39.480

Vakf-ı Medine-i Münevvere :6.679

Sayfa 13:

Evkaf-ı

Livâ-i m.

Zemin-i

Rakka tâbi'-i nehr-i Sehlân

Çiftlik: Kit'a 1

Zemin-i

An-Nehr-i Sâlihî

Çiftlik: Kit'a 2

Vakf-ı evlâd-ı Hazreti İbrahim

Aleyhisselâm der tasarruf-ı Şeyh

Hüseyn bin İsmâil()

Kadı-yı mîr livâ-i Rakka der
mezâr-ı sâbık vakfiyet üzere

mukarrer kılındı.

Şeyh

Şeyh Kasım Şeyh Mehmed

Hâdim

Şeyh Hüseyn Şeyh Hasan

Vakf-ı mezâr-ı Hazreti Veysel
Karani Rahmetullah mezâr-ı sâ-
bık vakfiyet üzere mukarrer
kılındı.

Vakf-ı

Mescîd-i Ferhâd Bey ve mezâr-ı Hazreti Veysel Karani

Dekâkin

Hân-ı Dastîl

Hamâm-ı Ca'ber

Asiyâb

14 bâb

(14)

(1)

1 bâb

fî yevm

fî yevm

fî yevm

fî yevm

1

3

1

5

Yekün

(fî yevm) 100 (10)

Cem'ân

Ve tâ'ife-i tamâmen

Tevliyet

İmâmet

Tâziyet

Mezâr-ı Hazreti

fî yevm

fî yevm

fî yevm

Veysel Karani

2

2

1

fî yevm 5

Sayfa:14Muhâsebe-i

Livâ-i RAKKA tahmin (سیر) olundukda galle mine'l-hums kayd olunub hâliyâ 'inâyet-i Padîşâhî olub galle mine's-süb' kayd olunub hums ve süb' ve noksanı beyân kılındı.

El-Hâsıl-ıMahsûlat-ı Livâ-i RAKKAMine'l-hums

1.532.829

Mine's-süb'

1.339.629

MinhâHâshâ-i

Pâdişâh-ı 'Alempenâh

Mine'l-hums

1.230.315

Mine's-süb'

1.074.033

Hâshâ-i

Mir-livâ-i RAKKA

Mine'l-hums

252.269

Mine's-süb'

219.437

Noksan

2.280

Noksan

32.882

TımarMine'l-hums

41.760

Mine's-süb'

39.480

Vakf-ı

Medine-i Münevvere

Mine'l-hums

8.505

Mine's-süb'

6.679

Noksan

2.200

Noksan

1.026

Cem'ân

Noksan ber-mu'ceb-i emr-i şerif

193.220

Minhâ

Akçe

Akçe

Akçe

Akçe

Akçe

Akçe

Hınta

Şa'ir

Dıhn

Kutn

Nohud

Kendir

101.402

29.944

47.594

7.490

2.384

164

Deruhde-iKi ber vech-i tahmin Kûşne (قوشنه)

4242

Defterin 15,16,17,18 ve 19.Sahifeleri boştur.

Sayfa 20:

Defter-i	Mufassal-ı Cedîd-i Hakânî livâ-i RAKKA		
Nefs-i	Şehr-i RAKKA tâbi'-i nâhiye-i RAKKA		
Nehr-i	Karye-i Süflâ(سفلى) tâbi'-i mezbûr		
Cemâ'at-i	An hâshâ-i mir-livâ-i Rakka		
	Muharebiyye(مہاری)Mûkri' Kethüdâ mezkûr cemâ'at-i		
	Salihyye(صالحی) ve karye-i sağır nehrinde zirâ'at		
	iderler		
Neferâ	22		
	Çift	Bennâk	Mücerred
	4	13	4
Hâsıl-ı	Mine's-süb'		
Resm-i Çift	Resm-i Bennâk	Resm-i Mücerred	
200	156	24	
Resm-i Irgâdiye:	100		
Hinta :	Keyl 286, fî 14, Akçe 4004		
Şa'ir :	Keyl 214, fî 8 ,akçe 1712		
Dihn :	Keyl 72 ,fî 8 ,akçe 575		
Kutn :	Menn 11 ,fî 10,akçe 110		
Kilucîd:	Keyl 11 ,fî 10,akçe 170		
Resm-i Piyâz:	5	'Öşr-i Besâtin:	50
Resm-i tapu ma'a deştbâni:	20		
Resm-i ağnâm:	30	Bostan-ı Şehr:	200
Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:	100		
Yekün	7481		
Nehr-i	An hashâ-i mir-livâ-i Rakka		
	Sâlihî tâbi'-i mezbûr		

Cemâ'at-i

Muhâribiye(محربيه) taalluk-ı Osman Kethüdâ mezkûr
cemâ'at-i Salihîye(صالحيه) der karye-i sağır nehrinde
zirâ'at iderler.

Sayfa 21:

Neferâ

35

Çift Bennâk Mücerred
(Boş) (Boş) (Boş)

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:450 Resm-i Bennâk:216 Resm-i Mücerred:30

Resm-i Irgadiye:180

Hınta: Keyl 286,fî 14,Akçe 4004.

Şa'ir: Keyl 143,fî 8,Akçe 1144

Dıhn : Keyl 107,fî 8, Akçe 856

Kutn : Min 11 , fî -, Akçe 110

Küncid:Keyl 11,fî 16,Akçe 176

Resm-i Piyâz :140 'Üşr-i Besâtin:40,Resm-i Ağnam:30

Resm-i Tapu ma'a Resm-i Deştânî: 30

Harir (حریر)Kûz(كوز):6 fî 40, resm 240

Dolab-ı Harîr: 7 Adet,beher yevm fî 500,fî 7 yevm 3500.

Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:150

Yekün

11.273

an hashâ-i pâdişâh-ı alempenâh

Asiyab

1 bab resm:60

Vakf-ı Mescîd-i Ferhad Bey

Cemâ'at-i

Zımmiyân

(Hasılı verilmemiş)

Sayfa 22:

an hashâ-i pâdişâh-ı alempenâh

Mezre'a-ı

Tell-Biğ (تلبيغ) tâbi-i nehr-i Salîhi der kurb-ı

kal'a-yı Rakka mezkûr mezre'a-i kal'a-i Rakka Mus

tahfızlarının sabıkda tapulu zeminleri olduğu ecildân
gerü mezkûrlara zirâ'atgâh kayd olundu.

Hasıl-ı

Ber vech-i Fahmîn

fî sene:1429

Sayfa 22:

Mukâta'a

Mahsûl-1 An hashâ-i mir livâ-i Rakka

Boyahâne-i nefis-i şehri

fî sene

8000

Mahsûl-1 An hashâ-i mir livâ-i Rakka

Bac-ı 'Ubûr ve bâc-ı kavâfil

fî sene

12.000

Mahsûl-1: An hashâ-i mir livâ-i Rakka

Kapan-ı 'arsa her satılan me'kûlât cinsinden ve gayriden 20 akçede 1 akçe alınur

fî sene

1200

Mahsûl-1 An hashâ-i mir livâ-i Rakka

Tangâ-i bazar esb ve gâv ve merkeb ve ester ve ağnâm atdan ve ahırdan ve merkebden ve esterden ve ağnâmdan yüz akçede beş akçe alınur nisfı alandan ve nisfı satandan

fî sene

4000

Mahsûl-1 An hashâ-i mir livâ-i Rakka

Beytü'l-mâl ve mâl-ı gâ'ib ve mâl-ı mefkûd Yava ve Kaçgun livâ-i Rakka on binden aşağı

fî sene

5000

Mahsûl-1 An hashâ-i Padisâh 'alempenâh

Sefine 3 Kıt'a

fî 10.000

fî sene

30.000

Mahsûl-1

Resm-i kışlâkhâ-i Bozulus ve Kara Ulus der nâhiye-i Ak Bere()

fî sene

140.000

Yekün
Mukâ'ta'at 7 küt'a(*كوت*)
fî sene
200.200

Yekün-i
Nefs-i RAKKA
220.496

Hashâ-i	Hashâ-i
Padişâh-ı alempenâh	Mirlivâ
172.439	48.057

Sayfa 23:

An-Hashâ-i
Pâdişâh-ı alempenâh

Nahiye-i
Belih nâm-ı diğêr Ayn-ı Arus tâbi-i RAKKA

Nehr-i
Kayâbendi(*كبابندی*) tâbi-i m.

Karye-i
Zebrîn(*زبرین*) ve mezâri'hâ tâbi'-i m.
Hâsıl-ı
Ber vech-i Tahmîn
fî sene
7143

Nehr-i
Tel-Sehlân tâbi'-i m. cânib-i garbî

Cemâ'at-i
Meşâyi'a(*مشایعہ*) taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-yı Mazuk tâbi'-i mezbûr.

Neferâ			-20-
Çift	Bennâk	Mücerred	
10	5	3	

Hâsıl-ı
Mine's-süb'

Resm-i çift:500 resm-i bennâk:60 resm-i mücerred:18

resm-i ırgâdiye:120

Hinta:Keyl 239,fî 14,akçe 3346

Şa'ir:Keyl 155,akçe 1240,fî 8

Dıhn :Keyl 143,fî 5,akçe 1144

Kutn :Min 22,akçe 2 0
 Küncid:Keyl 7,fî 1 ,akçe 112
 Resm-i ağnam:200 resm-i kışlak:20 'öşr-i besâtin:100
 Resm-i çayır:10 süb'-i kendir:14
 Resm-i tapu ma'a deştbâni:150
 Bâd-i hevâ vecürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:300

Yekün
 7.540

Cemâ'at-i
 Meşâyi'a(مشايه) taalluk-ı Seyyid Kethüdâ mütemekkin-i
 der mezre'a-i Göl Virân tâbi'-i m.

Sayfa:24

Neferâ

-33-

Çift	Bennâk	Mücerred	Hüddâm
17	3	8	1

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:850	Resm-i Bennâk 36	Resm-i Mücerred 48
-----------------	---------------------	-----------------------

Resm-i İrgâdiye:144

Hınta :Keyl 397,fî 14,akçe 5558

Şa'ir :Keyl 214,fî 8 ,akçe 1712

Dıhn :Keyl 143,fî 8 ,akçe 1144

Kutn :Min 29, fî 29,akçe 290

Küncid:Keyl 7 , fî 16,akçe 112

Resm-i Piyâz:150 Resmi Ağnam:200 'öşr-i besâtin:120

Resm-i Kışlak:50 Süb'-i Kendir:14 Resm-i Çayır:20

Resm-i Tapu ve Deştbâni :150

Bâd-i Hevâ ve Cürm-i Cinâyet ve Resm-i 'Arûs:500

Yekün
 11.108

Cemâ'at-i

Meşâyi'a(مشايه) taalluk-ı Süleymân Kethüdâ mütemekkin-i
 der mezre'a-i Saru Depe tâbi'-i mezbûr.

Sayfa 25:

3

Neferâ

36

Çift
16Bennâk
6Mücerred
9

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i çift:800 Resm-i bennâk:72 Resm-i mücerred:54

Resm-i ırgâdiye:162

Hinta :Keyl 398,fî 14,akçe 5572

Şa'ir :Keyl 214,fî 8 ,akçe 1712

Dıhn :Keyl 214,fî 8 ,akçe 1712

Kutn :Menn 29 , akçe 290

Küncid:Keyl 7 ,fî 16,akçe 112

Süb'-i Kendir:30

Resm-i Piyâz:150 'Öşr-i besâtin:110 Resm-i kışlak:30

Resm-i Çayır:20 Resm-i tapu ma'a deştânî:140

Resm-i Ağnam:200 Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve
resm-i 'arûs:500

Yekün

11.666

Cemâ'at-iMeşâyi'a (مشاييم) taalluk-ı Ferac Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-ı Ebû Nümeyyâ (ابو نعيم) tâbi'-i m.Sayfa 26:

Neferâ

33

Çift
14.5Bennâk
3Mücerred
9Pir-i fânî
1

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:725 Resm-i bennâk:36 Resm-i mücerred:54

Resm-i ırgâdiye:138

Hinta :Keyl 398,fî 14,akçe 5572

Şa'ir :Keyl 215,fî 8 ,akçe 1720

Dıhn :Keyl 215,fî 8 ,akçe 1720

Kutn :Menn 22 akçe 220

Küncid:Keyl 8 ,fî 16,akçe 128

Süb'-i Kendir:21

Resm-i Piyâz:130 Resm-i Kışlak:30 Resm-i Çayır:20

Resm-i ağnam:200 Resm-i tapu ma'a deştbanî:40

'Öşr-i besâtin:120 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve
resm-i 'arûs :500

Yekün
11.478

Cemâ'at-i

Âl-i 'Abâ taalluk-ı Ali Kethüdâ tâbi'-i Meşâyi'a
mütemekkin-i der mezre'a-i Tel-Ebeyz nâm-ı diğeri
Ak Viran.

Sayfa 27:

Neferâ
44

Hâsıl-ı
Mine's-süb'

Resm-i Çift:500

Hınta :Keyl 382, fî 14, akçe 5348

Şa'ir :Keyl 298, fî 8 , akçe 2384

Dıhn :Keyl 143, fî 8, akçe 1144

Kutn :Menn 22 akçe 220

Küncid:Keyl 4 fî 16, akçe 64

Süb'-i Kendir:15

Resm-i Piyâz:100 'Öşr-i besâtin:80 Resm-i kışlak:30

Resm-i Çayır:10 Resm-i ağnam :100

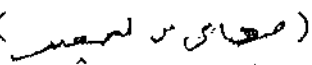
Resm-i tapu ma'a deştbanî:100 Bâd-i hevâ ve cürm-i
cinâyet ve resm-i 'arûs:
200

Yekün
10.295

Zemîn-i

RAKKA tâbi'-i şehri Sehlân

Çiftlik : 1 Kıt'a

Vakf-ı evlâd-ı Hazreti İbrâhim âleyhi's-selâm der
tasarruf-ı Şeyh Hüseyin bin İsmâil ()
hüccet-i kâdı-yı livâ-yı Rakka ber mezâr-ı sabık
vakfiyet üzere mukarrer kılındı.

Nehr-i Hamam cânib-i şarki tâbi'-i m.

Cemâ'at-i Şumrul taalluk-ı Câbir Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Tell-Kızılca-i Sağır.

Sayfa 28:

Neferâ 30
 Çift 14 Bennâk 5 Mücerred 7

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i Çift:700 Resm-i bennâk:60 Resm-i Mücerred:42
 Resm-i ırgâdiye:138

Hınta: Keyl 286, fî 14, akçe 4004

Şa'ir: Keyl 286, fî 8 , akçe 2288

Dıhn: Keyl 214, fî 8, akçe 1712

Kutn @ Keyl 29 fî 10 akçe 290

Küncid: Keyl 7 fî 16, akçe 112

Resm-i piyâz:130 Süb'-i Kendir:22 'öşr-i besâtin:120

Resm-i Kışlâk:30 Resm-i çayır:20 Resm-i ağnâm:120

Resm-i tapu ma'a deştâni:100

Asiyâb-ı Seyf Bey: 3 bâb, fî 60, resm 180

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:450

Yekiln 10.518

Cemâ'at Şumrul taalluk-ı İsa Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Tell-Anbar

Sayfa 29:

Neferâ 52
 Çift 20 Bennâk 9 Mücerred 15

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i Çift:1000 Resm-i bennâk:108 Resm-i Mücerred:90

Resm-i ırgâdiye:222

Hinta :Keyl 500,fî 14,akçe 7000
 Şa'ir :Keyl 215,fî 8 ,akçe 1.720
 Dıhn :Keyl 215,fî 8 ,akçe 1.720
 Kutn :Menn 43 ,fî 16,akçe 430
 Küncid:Keyl 15 ,fî 16,akçe 240
 Süb'-i Kendir:30

Resm-i piyâz:200 Resm-i Kışlak:40 Resm-i çayır:20
 'Öşr-i besâtin:100 Resm-i ağnam:300
 Resm-i tapu ma'a deştâni:100
 Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:600
 Yekün-----
 13.920

Mezre'a-i-----
 Ören Makra(زورن امره) tâbi-i m.

Hâsıl-ı-----
 Ber vech-i tahmin
 fî sene-----
 50

Cemâ'at-i-----
 Şumrûl taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Tell-'Atâ'ir

Sayfa 30:

Neferâ-----
 55
 Çift Bennâk Mücerred
 22 9 18

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 Resm-i Çift:1100 Resm-i bennâk:108 Resm-i Mücerred:108
 Resm-i ırgâdiye:220

Hinta :Keyl 500,fî 14,akçe 7.000
 Şa'ir :Keyl 250,fî 8 ,akçe 2.000
 Dıhn :Keyl 250,fî 8 ,akçe 2.000
 Kutn :Menn 43 ,fî 10,akçe 430
 Küncid:Keyl 15 ,fî 16,akçe 240
 Süb'-i Kendir:30

Resm-i Piyâz:200 Resm-i Kışlâk:40 'Öşr-i besâtin:150

Resm-i çayır:20 Resm-i Aşnam:300

Resm-i tapu ma'a deştânî:150

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:500

Yekün
14.598

Cemâ'at-i

Şumrûl taalluk-ı Süleymân Kethüdâ mütemekkin-i der
karye-i Mahmûle tâbi'-i m.

Sayfa 31:

Neferâ

22

Çift	Bennâk	mücerred	Pîr-i fânî
8,5	3	5	2

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:425 Resm-i Bennâk:36 Resm-i Mücerred:30

Resm-i ırgâdiye:90

Hinta :Keyl 215,fî 14,akçe 3.010

Şa'ir :Keyl 107,fî 8 ,akçe 856

Dıhn :Keyl 179,fî 8 ,akçe 1432

Kutn :Menn 18 .fî 10,akçe 180

Küncid:Keyl 11 ,fî 16,akçe 176

Süb'-i Kendir:15.5

Resm-i piyâz:100 'ögr-i besâtin:80 Resm-i Kâğılak:30

Resm-i çayır:10 Resm-i aşnam:100

Resm-i tapu ma'a deştânî:100

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:300

Yekün
6.875

Cemâ'at-i

Sahâk(سحر) tâbi'-i cemâ'at-i Şumrûl mütemekkin-i
der mezre'a-i Şeyh Sa'id tâbi'-i m.

Neferâ

9

Çift	Mücerred	Hüddâm
2.5	2	2

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'

Resm-i Çift:125 Resm-i mücerred:12 Resm-i ırgâdiye:30

Hınta :Keyl 72,fî 14,akçe 1008

Şa'ir :Keyl 36,fî 8 ,akçe 288

Dıhn :Keyl 36,fî 8 ,akçe 288

Kutn :Menn 40,fî 10,akçe 400

Küncid:Keyl 15,fî 16,akçe 240

Resm-i piyâz:200 Resm-i kışlâk:10 'Üşr-i besâtin:40

Resm-i tapu ma'a deştâni:20

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:50

Yekün-----
2.711

Sayfa 32:

Cemâ'at-ı-----
Şumrûl taalluk-ı Zeyrek Kethûdâ mütemekkin-i der
karye-i Mahmûle tâbi'-i m.

Neferâ-----
28
Çift Bennâk Mücerred
8 4 13

Hâsıl-ı-----
Mine's-süb'

Resm-i çift:400 Resm-i bennâk:48 Resm-i mücerred:78
Resm-i ırgâdiye:90

Hınta :Keyl 215,fî 14,akçe 3.010

Şa'ir :Keyl 72 ,fî 8 ,akçe 576

Dıhn :Keyl 214,fî 8,akçe 1712

Kutn :Menn 29 ,fî 10,akçe 290

Küncid:Keyl 7 ,fî 16,akçe 112

Süb'-i kendir:30

Resm-i piyâz:200 'Üşr-i besâtin:150 Resm-i kışlâk:20

Resm-i çayır:10 Resm-i ağnâm:200

Resm-i tapu ma'a deştâni:200

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arus:250

Yekün-----
7.376

Cemâ'at-i

Mukaddime(مقدمه) taalluk-ı Ali Kethüdâ tâbi'-i Şumrûl
mütemekkin-i der mezre'a-i Tell-Katme-i Kebîr(قنبر و کبر)

Neferâ

8

Çift
5Mücerred
1Sayfa 33:

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:250 Resm-i Mücerred:6 Resm-i Irgâdiye:42

Hinta :Keyl 72,fî 14,akçe 1008

Şa'ir :Keyl 36,fî 8 ,akçe 288

Dıhn :Keyl 29,fî 8 ,akçe 232

Kutn :Menn 43,fî 10,akçe 430

Küncid:Keyl 15,fî 16,akçe 240

Kendir: 15

Resm-i piyâz:150 'Öşr-i besâtin:100 Resm-i kışlâk:20

Resm-i çayır:10 Resm-i ağnâm:50

Resm-i tapu ma'a deştbanî:50

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:100

Yekün

2.991

Cemâ'at-i

Benî Nabak(بن نابع) Mustafa Kethüdâ Mütemekkin-i der
karye-i Mahmûle tâbi'-i m.

Neferâ

34

Çift

Bennâk

Mücerred

Hâsıl-ı

16

Mine's-süb'

7

7

Resm-i Çift:800 Resm-i Bennâk:84 Resm-i Mücerred:42

Resm-i ırgadiye:162

Hinta :Keyl 286,fî 14,akçe 4004

Şa'ir :Keyl 144,fî 8 ,akçe 1152

Dıhn :(Silik) Küncid:(Siçik)

Kutn :Menn 36 ,fî 10,akçe 360

Resm-i Piyâz:(Silik)

Sayfa 34:

Kendir:20

'Ögr-i besâtin:100 Resm-i Kışlak:30 Resm-i Çayır:20

Resm-i Ağnam:Silik Resm-i Tapu ma'a deştânî:100

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:500

Yekün

9.147

Cemâ'at-i

Benî Nabak(بنی نواب) Mehmed Kethüdâ mütemekkin-i der
mezre'a-i Nehr-i Yolkader der kurb-ı Kıntara(مظنر)
tâbi'-i m.

Neferâ

11

Çift
5.5Bennâk
5

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:275 Resm-i Bennâk:60 Resm-i ırgâdiye:66

Hinta :Keyl 72,fî 14,akçe (1008)

Şa'ir :Keyl 44,fî 8 ,akçe (352)

Dahn :Keyl 21,fî 8 ,akçe (168)

Kutn : Menn 49,fî 10 akçe 490

Küncid:Keyl 7 ,fî 16 akçe 112

Resm-i Piyâz:100 'Ögr-i besâtin:100 Resm-i kışlak:20

Resm-i ağnâm:100 Resm-i tapu ma'a deştânî :5

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:200

Yekün

2.893

Cemâ'at-i

Benî Nabak(بنی نواب) taalluk-ı Ahmed Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Mahmûle tâbi'-i m.

Sayfa 35:

Neferâ

27

Çift
12Bennâk
8Mücerred
6

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i çift:650 Resm-i bennâk:96 Resm-i mücerred:36
Resm-i argâdiye:126

Hınta: Keyl 322, fî 14, akçe 4.508

Şa'ir: Keyl 179, fî 8 , akçe 1.432

Dıhn : Keyl 43 , fî 8 , akçe 344

Kutn : Menn 43 , fî 10, akçe 430

Küncid:Keyl 11 , fî 16, akçe 176

Kendir:32

Resm-i piyâz:200 'Öşr-i besâtin:150 Resm-i kışlak:30

Resm-i çayır:20 Resm-i ağnam:200

Resm-i tapu ma'a deştâni:200

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:500

Yekün

9.919

Cemâ'at-ı

Benî Nabak(بن نباك) taalluk-ı Mehmed Kethüdâ mütemekki-i
der karye-i Mahmûle nâm-ı diğeri Kıntara.

Neferâ

9

Çift Mücerred

6.5 1

Hâsıl-ı mine's-süb'

Resm-i çift:325 Resm-i mücerred:6 Resm-i argâdiye:48

Hınta :Keyl 143, fî 14, akçe 2.002

Şa'ir :Keyl 72 , fî 8 , akçe 576

Dıhn :Keyl 72 , fî 8 , akçe 576

Kutn :Menn 22 , fî 10, akçe 220

Küncid:Keyl 7 , fî 16, akçe 112

Kendir: 5 'Öşr-i besâtin:50

Resm-i kışlak:10 Resm-i çayır:10 Resm-i piyâz:50

Resm-i tapu ma'a deştâni:50

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:100

Yekün

4.400

Sayfa 36:

Mezre'a-i Nehr-i Sahurlu (نهر صحرورم) cânib-i garbî tâbi-i m.

Hâsıl-ı Ber vech-i tahmin
357

Âsiyâb-ı Seyyid Ali ve Cafer der kurb-ı Kantara
1 bâb 'âm-ı sâle:60

Cemâ'at-i Şumrûl taalluk-ı Zühâl (زحل) Kethûdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Sebabiniye (سبب))

Neferâ 23
Çift 11.5 Bennâk 1 Mücerred 7 Pîr-i fânî 1

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i Çift:575 Resm-i bennâk:12 Resm-i Mücerred:42

Resm-i ırgâdiye:90

Hınta :Keyl 315 fî 14, akçe 4410

Şa'ir :Keyl 157, fî 8 , akçe 1256

Dıhn @Keyl 143, fî 8 , akçe 1144

Kubn :Menn 36 , fî 10, akçe 360

Küncid:Keyl 11 , fî 16, akçe 176

Kendir:21

Resm-i piyâz:150 'Öşr-besâtin:150 Resm-i kışlak:30

Resm-i tapu ma'a deştbâni:150

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:456

Yekün 9.166

Sayfa 37:

Nehr-i Âl-i 'Atîk nâm-ı diğer Mâşiye cânib-i garbi tâbi'-i m.

Cemâ'at-i
 Âl-i 'Atik taalluk-ı Ahmet Kethüdâ mütemekkin-i der
 karye-i el-Vasi'

Neferâ

51

Çift
23

Bennâk
2

Mücerred
20

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:1.150 Resm-i bennâk:24 Resm-i Mücerred:120
 Resm-i ırgâdiye:187

Hinta :Keyl 525,fî 14,akçe 7750

Şa'ir :keyl 298,fî 8 ,akçe 2384

Dıhn :Keyl 214,fî 8 ,akçe 1712

Kutn :Menn 72 ,fî 10,akçe 720

Küncîd:Keyl 7 ,fî 16,akçe 112

Kendir:30

Resm-i piyâz:250 Resm-i kışlak:40 'Ösr-i besâtin:200

Resm-i çâyır:30 Resm-i ağnâm :200

Resm-i tapu ma'a deştbanî:150

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:800

Yekün

Sayfa 38: 15.849

Cemâ'at-i
 Âl-i 'Atik taalluk-ı Osman Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Meskene-i ()Kebîr

Neferâ

36

Çift
17.5

Bennâk
8

Mücerred
10

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:875 Resm-i bennâk:96 Resm-i mücerred:60

Resm-i ırgâdiye:158(?)

Hinta: Keyl 429,fî 14,akçe 6006

Şa'ir: Keyl 219,fî 8 ,akçe 1712

Dıhn :Keyl 179,fî 8 ,akçe 1432

Kutn : Menn 10 ,fî 10,akçe 100(?)

Küncid: Keyl 11, fî 16, akçe 176

Kendir: 20(?)

Resm-i piyaz:200 'Öşr-i besâtin:200 Resm-i kışlak:20

Resm-i çayır:20 Resm-i aġnâm:200

Resm-i tapu ma'a deştâni:200

Asiyaâb-ı Murad(مراد) bab 7(?)

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:600

Yekün

12.503

Cema'at-i

Âl-i 'Atîk taalluk-ı Kethüdâ-yı Ahmed mütemekkin-i der
mezre'a-i Hamse(حمص) ma'a mezre'a-i Seyyid Ali Karenî

Sayfa 39:

Nâferâ

91

Çift	Bennâk	Mücerred	Pîr-i fânî	Sâdât
45	9	22	1	2

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i çift:2250 Resm-i bennâk:108 Resm-i Mücerred:132

Resm-i ırgâdiye:397

Hınta: Keyl 1072, fî 14, akçe. 15008

Şa'ir: Keyl 572 , fî 8 , akçe 4576

Sayfa 40:

Dihn : (?)

Kutn : Keyl 107, fî 10, akçe 1070

Küncid:Keyl 7 , fî 16, akçe 112

Kendir:31

Resm-i piyâz:400 'Öşr-i besâtin:300

Resm-i kışlak:50 Resm-i çayır:20(?)

Resm-i aġnâm :400 Resm-i tapu ma'a deştâni:200

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:1500

Yekün

28.941

Cemâ'at-i

Âl-i 'Atîk taalluk-ı Nefmiş(نفيس) Kethüdâ mütemekkin-i
der mezre'a-i Ramiyye nâm-ı diġer Deġirmen

Neferâ

30

Çift	Bennâk	Mücerred	Pîr-i fânî
14.5	3	6	1

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i çift:725 Resm-i bennâk:36 Resm-i mücerred:36
Resm-i ırgâdiye:138

Hinta :Keyl 357,fî 14,akçe 5298(?)

Şa'ir :Keyl 143,fî 8 ,akçe 1144

Dıhn :Keyl 143,fî 8 ,akçe 1144

Kutn :Menn 38 ,fî 10,akçe 380

Küncid:Keyl 7 ,fî 16,akçe 112

Kendir:20

Resm-i Piyâz:(silik) 'Öşr-i besâtin:100

Resm-i kışlak:30 Resm-i çayır:10(?)

Resm-i ağnâm :150(?) Resm-i tapu ma'a deştânî(Silik)

Asiyâb-ı Murad(*موراد*) bâb 2

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:400(?)

Yekün

9.698

Sayfa 41:

Cemâ'at-ı

Der-bi'ât(*دربعات*) tsalluk-ı Selim Kethüdâ der
karye-i Habbin(*حبيب*) cânîb-i şarkî tâbî'-i m.

Neferâ

37

Çift	Mücerred
20	10

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i çift:1000 Resm-i Mücerred:60 Resm-i ırgâdiye:163

Hinta :Keyl 429,fî 14,akçe 6006

Şa'ir :Keyl 214,fî 8 ,akçe 1712

Dıhn :Keyl 179,fî 8 ,akçe 1432

Kutn :Menn 36 ,fî 10,akçe 360

Küncid:Keyl 7 ,fî 16,akçe 112

Kendir:15

Resm-i Piyâz:100 'Öğr-i Besâtin: 100
 Resm-i Kışlâk:30 Resm-i Çayır:10 Resm-i Ağnâm:100
 Resm-i tapu ma'a deştbanî:50
 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:500
 Yekün-----
 12.439

Mezre'a-i-----
 Ak Virân nâm-ı diğer el-Beyzâ tâbi'-i m.
 Neferâ-----
 4
 Mezkûr mezre'a-i Avşâr tâ'ifesinden Turan(طوبرارد) nâm
 cemâ'at zirâ'at iderler
 Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'
 (Boş)

Sayfa 42:

<p>Mahsûl-ı----- Çayır der nezd-i mezre'a-i el-Berk(البرك) fî sene----- 500</p>	<p>Mezre'a-i----- Bozân derûhde-i Hacı Yusuf b. Abdullah Kethüdâ-i Kal'a-i Ca'ber ve Odlu ve Sa'id an Cemâ'at-i Abdullah ve Sa'id ve Odlu fî sene----- 3200</p>
<p>Mezre'a-i----- Saru Kamış deruhde-i Kara Ali Ahmed ve Mehmed ve Alim ve Muh- tas ve Ganem an-Cemâ'at-i Benî Sa'id Ber vech-i maktû' fî sene----- 10.000</p>	<p>Mezre'a-i----- Süneklü tâbi'-i m. Hâsıl-ı----- Ber vech-i tahmîn fî sene----- 1429</p>

Nâhr-i-----
 Benî Mâlik nâm-ı diğer Heyşe cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----
 Benî Mâlik taalluk-ı Seyf Kethüdâ der mezre'a-i Meşke
 (لى) ma'a mezre'a-i Zenâbir(زناير) ma'a Berk(بررك)

Sayfa 43:

Neferâ

119

Çift	Bennâk	Mücerred
68.5	6	35

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i çift:3425 Resm-i bennâk:72 Resm-i mücerred: 210
Resm-i ırgâdiye:503

Hınta :Keyl 1072, fî 14, akçe 15.008

Şa'ir :Keyl 572 ,fî 8 ,akçe 4.576

Dıhn :Keyl 357 ,fî 8 ,akçe 2.856

Kutn :Menn 143 ,fî 10,akçe 1430

Küncid:Keyl 15 ,fî 16,akçe 240

Resm-i piyâz:200 Resm-i Kışlâk:40 Resm-i Agnâm:800

'Öşr-i besâtin:200 Resm-i tapu ma'a deştânî:150

Harîr: 20 Göz, fî 40, Resm 800

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün

32.511

Sayfa 44:

Nehr-i

Hibe nâm-ı diğêr Hums(خمس) cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i

Hibe(مبر) taalluk-ı Cenân(جنان) Kethüdâ ve 'Aolân
Kethüdâ ve Ebu Bekir Kethüdâ ve Süleymân Kethüdâ ve
Nizâmî Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Hamis(Hums)

Neferâ

400

Hâne	Mücerred
330	70

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Bedel-i

Resm-i çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Âdet-i Agnâm
ve hakk-ı camûs ber vech-i maktu'

fî sene

210 sikke

Akçe 16800

Hinta: Keyl 1072, fî 14, akçe 15.008
 Şa'ir: Keyl 572 ,fî 8 ,akçe 4.576
 Kutn : Menn 250 ,fî 10,akçe 2.500
 Harîr: 40 kûz fî 40,akçe 1.600

Dıhn
 Keyl 357 fî 8
 Akçe 2.856

<u>'An-Nâhiye-i Belih</u>	<u>'An-Nâhiye-i Kapulubük</u>
Keyl 181(?)	Keyl 176(?)
Akçe 1.448(?)	Akçe 1.408(?)

Küncid: Keyl 15, fî 16, akçe 240
 Resm-i piyâz:200 'Öşr-i besâtin:110
 Resm-i kışlâk:20 Resm-i tapu ma'a deştbanî:140
 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:2000
Yekün
 46.050

Nehr-i
 Bahâdır cânib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i
 Âl-i 'Atik tsalluk-ı Sarrac Kethüdâ mütemekkin-i der
 mezre'a-i Tell-'Acîn

Sayfa 46:

Neferâ
 155

Çift	Bennâk	Mücerred	Pir-i fânî
93.5	7	59	1

Hâsıl-ı
 Mine's-süb'

Resm-i çift:4675 Resm-i bennâk:84
 Resm-i Mücerred:354 Resm-i ırgâdiye:606
 Hinta: keyl 1072, fî 14, akçe 15.008
 Şa'ir: Keyl 572 ,fî 8 ,akçe 4.576
 Dıhn : Keyl 357 ,fî 8 ,akçe 2.856
 Kutn : Menn 143 ,fi 10,akçe 1.430
 Küncid:Keyl 15 ,fî 16,akçe 240
 Resm-i piyâz:150 'Öşr-i besâtinâ50
 Harîr :40 kûz fî 40 akçe 1.600

Dolap: 'Adet 2, Yevm 50, fî 12, akçe 600

Resm-i aġnâm: 800

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 2000

Yekün: _____

35.129

Hisse-i _____

Divânî 28.451

Hisse-i _____

Vakf-ı Medine-i Münevvere
an-rub' salhâne ()

6.679

Mezkûr Nehr-i Bahâdır Kî, () rub' salhânesi ()

Medine-i Münevvere'nin kadimden vakfı olup vakfiyet

üzre tasarruf olunmuş ber müceb hüccet-i kadı-i

livâ-i Rakka bir karar-ı sabık vakfiyet ()

mukarrer kılındı.

Nehr-i _____

el-Galât nâm-ı diġer Tell Semen cânib-i garbî tâbi'-i m.

Sayfa 47:

An Cemâ'at-i _____

el-Galât taalluk-ı Mehmet Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a
-i Tell-Semen

Neferâ _____

60

Çift
45

Bennâk
5

Mücerred
10

Hâsıl-ı _____

Mine's-süb'

Bedel-i _____

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
aġnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktu'
fî sene _____

3000

Hınta : Keyl 429, fî 14, akçe 6.006

Şa'ir : Keyl 215, fî 8, akçe 1.720

Dıhn : Keyl 178, fî 8, akçe 1.424

Kutn : Menn 43, fî 10, akçe 430

Küncid : Keyl 15, fî 16, akçe 240

Harir : 12 kûz fî 40, akçe 480

Resm-i piyâz: 140 'Öşr-i besâtin: 100

Resm-i kışlâk: 20

Resm-i tapu ma'a deştbanî:100

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:500

Yekün
13.150

An Cemâ'at-i

Âl-i Kebrîn(veya Kendâr) tâbi'-i mezkûr

Neferâ
10

Bedel-i

Resm-i bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
agnâm ve hakk-ı camûs ber vech-i maktû'
fî sene
10 sikke

Akçe
800

Sayfa 48:

Nehr-i

Benî Sa'id nâm-ı diğêr Tell-Zene tâbi'-i m.

Cemâ'at-i

Benî Sa'id taalluk-ı Mastar Kethüdâ ve Mehmed Kethüdâ
ve Doğan Kethüdâ

Neferâ

500

Çift	Bennâk	Mücerred
150	150	200

Hâsıl-ı

Mino'a-ılb'

Bedel-i

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
Agnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
fî sene

20.000

Hınta: Keyl 1072, fî 14, akçe 15.008

Şa'ir: Keyl 572 ,fî 8 ,akçe 4576

Dıhn : Keyl 357 ,fî 8 ,akçe 2.856

Kutn : Menn 107 ,fi 10, akçe 1.070

Küncid:Keyl 7 ,fî 16, akçe 112

Harîr :68 kûz. ,fî 40, resm 2.720

Dolap :3 'Adet ,fî 12, resm 1.080

Resm-i piyâz:150 'Üğr-i besâtin:170
 Resm-i kışlâk:40 Resm-i tapu ma'a deştâni:150
 Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:2000
 Yekün-----
 49.932

Cemâ'at-ı-----
 Âl-i Bozdebîl(ال بو زده بیل) tâbi'-i mezkûr
 Neferâ-----
 28
 Bedel-i-----
 Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
 Ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
 fî sene-----
 10 sikke
 Akçe-----
 800
 Harîr: 4 kûz, fî 40, resm 160
 Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:100
 Yekün-----
 1060

Cemâ'at-ı-----
 Âl-i Konîn tâbi'-i mezkûr
 Neferâ-----
 10

Sayfa 49:

Bedel-i-----
 Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm
 ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
 fî sene-----
 7 sikke
 Akçe-----
 560
 Harîr:2 kûz, fî 40, resm 80
 Bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:50
 Yekün-----
 690

Cemâ'at-i

Âl-i Zağbenin (الذغبن) tâbi'-i m.

Neferâ

10

Bedel-i

Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'adet-i Ağnâm
ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'

fî sene

10 sikke

Akçe

800

Harîr: 3 kûz, fî 40, resm 120

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 50

Yekün

970

Cemâ'at-i

Âl-i Necm tâbi'-i mezkûr

Neferâ

15

Bedel-i

Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i ağnâm
ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'

fî sene

10 sikke

Akçe

800

Harîr: 3 kûz, fî 40, resm 120

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 60

Yekün

980

Cemâ'at-i

Âl-i Hasan taalluk-ı Hüddâm ve Ömer Kethûdâ tâbi'-i m.

Neferâ

100

Hânâ

70

Mücerred

30

Bedel-i

Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm
ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'

fî sene

40 sikke

Akçe

3200

Harir: 10 kûz, fî 40, : 400

Dıhn : Keyl 72, fî 8 , akçe 576

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 90

Yekün
4.266

Sayfa 50:

Cemâ'at-i
Âl-i Necîb taalluk-ı Doğan Kethüdâ tâbi'-i m.

Neferâ

20

Hâne

Mücerred

15

5

Bedel-i

Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm
ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'

fî sene

11 sikke

Akçe

880

Dıhn: Keyl 7 , fî 8, akçe 56

Hârîr: 5 kûz , fî 40, resm 200

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 50

Yekün
1.186

Nohr-i

Tammâkî (veya Tamâm) () nâm-ı diğer 'Ali Bendî
cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i

Tammâkî (veya Tamâm) () taalluk-ı Ali Kethüdâ
mütemekkin-i den mezre'a-i Cırık ()

Sayfa 51:

Neferâ

74

Çift
51.5

Bennâk
6

Mücerred
14

Resm-i Çift: 2.575 Resm-i Bennâk: 72

Resm-i Mücerred: 84 Resm-i ırgâdiye: 360

Hınta: Keyl 500, fî 14, akçe 7.000

Şa'ir: Keyl 250, fî 8 , akçe 2.000

Dıhn :Keyl 144, fî 8, akçe 1.152
 Kutn :Menn 46 ,fî 10, akçe 460
 Küncid:Keyl 15, fî 16, akçe 240
 Kendir:31

Resm-i piyâz:150 Resm-i çayır:10 'Öşr-i besâtin:150
 Resm-i Kışlâk:30 Resm-i ağnâm:500
 Resm-i tapu ma'a deştbânî:100
 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet:1000

Yekûn
 15.914

Cemâ'at-i

Tammâkî(veya Tamâh) (عطل)taalluk-ı 'Afîdân(عقيدان)
 Kethüdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Cedîd-i Kebîr
 cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Neferâ

30

Çift	Bennâk	Mücerred
15.5	2	11

Sayfa 52/A:

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Resm-i Çift:775 Resm-i Bennâk:24
 Resm-i Mücerred:66 Resm-i ırgâdiye:114

Hinta:Keyl 286, fî 14, akçe 4.004
 Şa'ir:Keyl 143, fî 8 ,akçe 1.144
 Dıhn :Keyl 72 ,fî 8 ,akçe 576
 Kutn :Menn 25 ,fî 10, akçe 250
 Küncid:Keyl 7 ,fî 16, akçe 112
 Kendir:150

Resm-i Piyâz:100 'Öşr-i besâtin:80
 Resm-i Ağnâm:(Silik) (175 ?)
 Resm-i tapu ma'a deştbânî:100
 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:400

Yekûn
 8.070

Nehr-i Cerrâsi cânib-i şarkî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i Tâmmâh (طمامح) taalluk-ı Ebu Bekir Kethûdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Şeyh Sa'îd tâbi'-i m.

Neferâ

36

Çift Mücerred
20 14

Sayfa 52:

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i Çift:1000 Resm-i Mücerred:84 Resm-i ırgâdiye:
132

Hinta :Keyl 429,akçe 6.006

Şa'ir :Keyl 179,akçe 1.432

Dıhn :Keyl 72 ,akçe 576

Kutn :Menn 36 ,akçe 360

Küncid:Keyl 7 ,akçe 112

Süb'-i Kendir:15

Resm-i Piyâz:70 'Öğr-i Besâtin:80 Resm-i ağnâm:200

Resm-i tapu ma'a deştânî:60

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:400

Yekün
10.527

Cemâ'at-i Tammâh (طمامح) taalluk-ı Mansûr Kethûdâ mütemekkin-i der mezre'a-i Cerrâsiye

Neferâ

21

Çift Mücerred
12 9

Hâsıl-ı Mine's-süb'

Resm-i Çift:600 Resm-i Mücerred:54 Resm-i ırgâdiye:
72

Hinta :Keyl 143,akçe 2.002

Şa'ir :Keyl 72 ,akçe 576

Dıhn :Keyl 39, akçe 312
 Kutn :Menn 15, fî 10 akçe 150
 Küncid:Keyl 7,fî 16 akçe 112
 Resm-i piyâz:80 'Üşr-i besâtin:50 Resm-i aġnâm:150
 Resm-i tapu ma'a deştâni:50
 Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:250
 Yekün-----
 4.438

Sayfa 53:

Nehr-i-----
 Mezre'a-i 'Ulyâ cânib-i garbî
 cemâ'at-i Âl-i Seyyid zirâ'at
 ider tâbi'-i m.

Nehr-i-----
 Râmiyye cânib-i garbi cemâ'at-i
 Âl-i Seyyid zirâ'at ider.
 tâbi'-i m.

Nehr-i-----
 Necm(veya 'Acem) der kurb-ı
 Çırık(سركه) cemâ'at-i Âl-i
 Cemmâ' (جمما) zirâ'at ider
 tâbi'-i m.

Nehr-i-----
 Cedîd-i Safer(سفر) cânib-i
 şarkî cemâ'at-i Âl-i 'Ubur
 zirâ'at ider tâbi'-i m.

Zikr olunan dört nehri Âl-i Seyyid ve Âl-i Cemmâ' (جمما) ve
 Âl-i 'Ubûr cemâ'atleri ma'iyyet ile zirâ'at iderler

Cemâ'at-i-----
 Âl-i Seyyid ve Âl-i Cemmâ' (جمما) ve Âl-i 'Ubûr
 taalluk-ı Ahmet Kethüdâ ve Ömer Kethüdâ ve Şahâb
 Kethüdâ ve Mansur Kethüdâ

Neferâ-----
 350
 Hâne Mücerred
 300 50

Hâsıl-ı-----
 Mine's-süb'

Bedel-i Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'adet-i
 Aġnâm ve Hâkk-ı Camûs

fî sene-----
 190 sikke

Akçe-----
 15.200

Hınta :Keyl 1072,fî 14,akçe 15.008
 Şa'ir :Keyl 572,fi 8,akçe 4.576

Dıhn-----

Keyl 572

Akçe 4576

'An-Nâhiye-i Belih		'An-Nâhiye-i Kapulubük	
Keyl	214	Keyl	357
Akçe	1.712	Akçe	2.856

Kutn :Menn 72 ,fî 10,akçe 720

Küncid:Keyl 15 akçe 232(240 olması gerekir)

Harîr :40 kûz ,fî 40,akçe 1600

Resm-i Piyâz:150 Resm-i Kışlâk :30

Resm-i tapu ma'a deştânî:150 'Öşr-i besâtin:150

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:1000

Yekün-----

43.392

Sayfa 54:

'An-Hashâ-i-----

Mîr livâ-i Rakka

Nehr-i-----

Sâlihî(صالح) câhib-i garbî tâbi'-i m.

Cemâ'at-i-----

Âl-i Mezrû' taalluk-ı Zâfer(زعفران) Kethüdâ
 mütemekkin-i der mezre'a-i Tell-Karakır(تل قراقر)
 tâbi'-i m.

Neferâ-----

150

Hâne

120

Mücerred

30

Hâsıl-ı-----

Mine's-süb'

Bedel-i Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'adet-i
 ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
 fî sene:85 sikkæ

Hınta :Keyl 857,fî 14,akçe 11.998

Şa'ir :Keyl 358,fî 8 ,akçe 2.864

Dıhn-----
Keyl 286, akçe 2288

'An-Nâhiye-i Belih 'An-Nâhiye-i Kapulubük
Keyl 214, akçe 1712 Keyl 72, akçe 576

Kutn: Menn 36, fî 10, akçe 360

Küncid: Keyl 15 akçe 240

Harîr : 30 kûz, resm 1200

Resm-i Kışlâk: 20 Resm-i Piyâz: 200

'Öşr-i besâtin: 150 Resm-i tapu mafa deştâni: 150

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs: 1000

Yekün-----
27.270

Cemâ'at-i-----

Âl-i Mezrû' Benî Esed taalluk-ı Aslân Kethüdâ
mütemekkin-i der nehr-i Sâlihî (صالحی) tâbi'-i m.

Neferâ-----

50

Hâne
40

Mücerred
10

Hâsıl-ı-----

Mine's-süb'

Bedel-i-----

Resm-i çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i

Ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber veçh-i maktû'

fî sene-----

25 Sikke

Akçe-----

2000

Hınta: Keyl 143, fî 14, akçe 2002

Şa'ir: Keyl 72, fî 8 , akçe 576

Kutn : Menn 7 , fî 10, akçe 70

Dıhn-----
Keyl 143 Akçe 1144

'An-Nâhiye-i Belih 'An-Nâhiye-i Kapulubük
Keyl 214, akçe 1712 Keyl 71 akçe 572

Küncid: Keyl 7 akçe 112

Harîr : Keyl 8 kûz , akçe 320

Resm-i Piyâz: 50 'Öşr-i Besâtin: 50

Resm-i Tapu ma'a-deştâni: 100

cemâ'at-i-----
 Âl-i Şeddâd taalluk-ı Tâhir Kethüdâ ve Gânî Kethüdâ
 ve Gayr Kethüdâ

Neferâ-----

350

Hâne
300

Mücerred
50

Hâsıl-ı-----

Mine's-süb'

Bedel-i-----

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
 Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'
 fî sene-----

190 sikke

Akçe-----

15.200

Hinta:Keyl 715,akçe 10.010

Şa'ir:Keyl 358,akçe 2.864

Kutn :Menn 43,akçe 430

Dıhn-----

Keyl 358

Akçe 2864

'An-Nâhiye-i Belih

'An-Nâhiye-i Kapulubük

Keyl 143 Akçe 1144

Keyl 214 Akçe 1112

Küncid:Keyl 15 ,akçe 240

Resm-i Piyâz:150 'Öşr-i Besâtin:150

Harîr:40 kûz,fî 40, resm 1600

Resm-i tapu ma'a doğtbânî:150

Bâd-i hevâ ve Cürm-i Cinâyet ve Resm-i 'Arûs:1000

Yekün-----

34.651 (34.658)

Yekün-----

Der Nâhiye-i Belih 6 2 0 9 6 3

Hashâ-i-----

Padişâh 'Alempenâh
507.996

Hâshâ-i-----

Mir livâ-i Rakka
106.288

Vakf-ı-----

Medine-i Münevvere
6.679

Sayfa 56:

Nâhiye-i-----

Kapulubük tâbi'-i livâ-i RAKKA

Nâhiye-i _____
Kapulubük tâbi'-i livâ-i RAKKA

Cemâ'at-i _____
Âl-i Şammar taalluk-ı Kasım Kethüdâ ve İsâ Kethüdâ
ve Gazelân(عرول) Kethüdâ tâbi'-i m.

Neferâ _____
400
Hâne Mücerred
320 80

Hâsıl-ı _____
Mine's-süb'

Bedel-i _____
Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
Ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
fî sene _____
260 Sikke

Akçe _____
20800

Dıhn :Keyl 715, fî 8, akçe 5720

Harîr:20 kûz ,fî 40, resm 800

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün _____
29.320

'An-Hâshâ-i _____
Fâdişâh 'alempenâh

Cemâ'at-i _____
Âl-i Mukaddema taalluk-ı taalluk-ı Şahin Kethüdâ ve
Âl-i Meccâne taalluk-ı Muhârib Kethüdâ ve Âl-i Bakâra
taalluk-ı Azerli Kethüdâ ve Kâdir Kethüdâ

Neferâ _____
350
Hâne Mücerred
220 130

Hâsıl-ı _____
Mine's-süb'

Bedel-i _____
Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adât-ı
ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'
fî sene _____
170 sikke Akçe:13600

Dıhn:Keyl 572,fî 8,akçe 4576

Harîr:40 kûz ,fî 40,resm 1600

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:1000

Yekün

20.776

Tımâr-ı İsa birâder-i Musa ve Seyf birâder-i o ve
Cemâ'at-i Bozan Âzer Musa ve Mehmed birâder-i o

Âl-i Camûş(الجموش) taalluk-ı Sa'îd Kethüdâ tâbi'-i m

Neferâ

20

Bedel-i

Resm-i Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm ve
Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'

fî sene

10 Sikke

Akçe

800

Sayfa 57:

Cemâ'at

Âl-i Semek(السمك)Gannâm Kethüdâ ve Mehmed Kethüdâ
tâbi'-i m.

Neferâ

1000

Hâne

800

Mücerred

200

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Bedel-i

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'

fî sene

400 Sikke

Akçe

32.000

Hınta:Keyl 22,fî 14,akçe 352(308)

Şa'ir:Keyl 43,fî 8 ,akçe 344

Dıhn :Keyl2857,fî 8,akçe 22.856

Harîr:30 kûz ,fî 40,resm 1200

Bâd-i hevâ ve cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün
58.752

Yekün
Der-Nâhiye-i Kapulubük 109.641
Hâshâ-i Pâdişâh 'alempenâh 79.521
Hâshâ-i Mîr livâ-i Rakka 29.320
Tımâr 800

Nâhiye-i
Ca'ber tâbi'-i livâ-i RAKKA

Cemâ'at-i
el-Bakra (البقرة) taalluk-ı Râşid Kethüdâ ve Ali Kethüdâ
ve Mehmed Kethüdâ ve Ömer Kethüdâ ve Gümüş Kethüdâ

Neferâ
400
Hâne 250
Mücerred 150

Hâsıl-ı
Mine's-süb'

Bedel-i
Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs
fî sene
16.000

Dıhn :286 keyl, fî 14, akçe 2.288

Harîr:20 kûz ,fî 40, resm 800

Dolap: 'Adet 1, Yevm 30, fî 12, akçe 360

Bâd-i hevâ ve cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün
21.448

Cemâ'at-i
Âl-i Çırâk taalluk-ı Müslimîn() Kethüdâ ve
Merîc() Kethüdâ tâbi'-i m.

Neferâ
400
Hâne 355
Mücerred 45

Hâsıl-ı	Mine's-süb'	
Bedel-i	Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm ve Hakk-ı Camûs ber vech-i maktû'	
	fî sene	18.000
Dıhn :	Keyl 286, fî 8, akçe 2288	
Harîr:	40 kûz, fî 40, resm 1600	
Dolab:	3 'Aded, Yevm 90, fî 12, resm 1080	
Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:	2000	
Yekün	24.968	

Sayfa 59:

Cemâ'at-i	Rimâh(رماح) ma'a Âl-i Süleymân ve Âl-i 'Umûd(عمود) ve Âl-i Hümmâ' (حمما) ve Âl-i Gonca ve Âl-i Menba' ve Âl-i Bürke tâbi'-i m.	
Neferâ	600	
	Hâne	Mücerred
	400	200
Hâsıl-ı	Mine's-süb'	
Bedel-i	Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'adet-i Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'	
	fî sene	25.000
Dıhn :	Keyl 715, akçe 5720	
Harîr:	180 kûz, fî 40, resm 6800(170 gözden hesaplanmış)	
Dolab:	1 'Aded, Yevm 20, fî 12, resm 240	
Bâd-i hevâ ve Cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs:	3000	
Yekün	40.760	

Cemâ'at-i

Kara Ali taalluk-ı İsmed Kethüdâ ve Müslim Kethüdâ
tâbi'-i m.

Neferâ

400

Hâne	Mücerred
300	100

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Bedel-i

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
agnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'
fî sene

22.000

Dıhn :Keyl 358, akçe 2864

Harîr:40 kûz ,fî 40, resm 1600

Dolab:2 'Aded, Yevm 40, fî 12, Resm 480

Bâd-i hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün

28.944

Cemâ'at-i

Benî Ahmed taalluk-ı Ali Kethüdâ tâbi'-i m.

Neferâ

150

Hâne	Mücerred
100	50

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Bedel-i

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i
Agnâm ve Hakk-ı Câmûs
fî sene

5000

Dıhn :Keyl 286, akçe 2288

Harîr:20 kûz, fî 40, resm 800

Dolab:1 'Aded, Yevm 20, fî 12, resm 240

Bâd-i hevâ ve cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs:1000

Yekün

9.328

Sayfa 60:

Cemâ'at-i	Benî Mehmed taalluk-ı Süveyd Kethüdâ tâbi'-i m.	
Neferâ	100	
	Hâne	Mücerred
	60	40
Bedel-i	Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'adet-i Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû' fî sene	
	6000	

Cemâ'at-i	Âl-i 'Ammâr tâbi'-i mezbûr	
Hâsıl-ı	Mine's-süb'	
Resm-i Zemin	:250	
Dıhn	:Keyl 358, akçe 2864	
Harîr	:13 kûz, resm 520	
Resm-i Ağnâm	: 480	
Bâd-i hevâ ve Cürm ve Cinâyet ve Resm-i 'Arûs	:50	
Yekün	4.164	

Cemâ'at-i	Timâr-ı 'İsa birâder-i Musa ve Seyf birâder-i o ve Bozan Azer (بوزان ازر) Musa ve Mehmed birâder-i o	
	Âl-i Mezîde (ال مزيد) tâbi'-i m.	

Neferâ	400	
	Hâne	Mücerred
	300	100
Hâsıl-ı	Mine's-süb'	
Bedel-i	Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû' fî sene	
	20.000	

Sayfa 61:

Dıhn :Keyl 429, akçe 3432

Harîr:80 kûz,fî 40, resm 3200

Dolab:2 'Aded, Yevm (30), fî 12, resm 720

Bâd-i hevâ ve Cürm ve Cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün

29.362 (29.352)

Cemâ'at-i An-Hâshâ-i Mîr livâ-i RAKKA

Benî 'Asîr (بنی عسر) tâbi'-i m.

Neferâ

400

Hâne
250Mücerred
150

Hâsıl-ı

Mine's-süb'

Bedel-i

Resm-i Çift ve Bennâk ve Mücerred ve 'Adet-i

Ağnâm ve Hakk-ı Câmûs ber vech-i maktû'

fi sene

20.000

Hinta :Keyl 357, fî 14, akçe 4998

Şa'ir :Keyl 286, fî 8 , akçe 2288

Dıhn :Keyl 358, fî 8 , akçe 2864

Kuth :Menn 36 , fî 10, akçe 360

Küncid:Keyl 7 , fî 16, akçe 112

Harîr 20 kûz , fî 40, resm 800

Dolab :2 'Aded , Yevm 60, fî 12, resm 730(720)

Resm-i Çâyır :200

Asiyâb:Bâb 1, resm 60

Asiyâb-ı Seyyid Bekir:Bâb 1, resm 60

Asiyâb-ı Mevlid:Bâb 2

Resm-i Piyâz :130 'Öşr-i Besâtin:130

Resm-i tapu ma'a deştâni:150

Bâd-i hevâ cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs:2000

Yekün

34.882

Yekün	Der Nâhiye-i Ca'ber	2 5 2 5 7 2	
	Hâshâ-i Padişâh 'Alempenâh	Hâshâ-i Mir-livâ-i Rakka	Timâr
	179.020	34.872	38.680

Mahsûl-ı	'An Hashâ-i Padişâh 'Alempenâh		
	Cemâ'at-i 'Arâb-ı Göçer		
Cemâ'at-i	'Arâb-ı 'Udvân (عدول)	Cemâ'at-i	'Arâb-ı Rağbet (رغب)
Ber vech-i maktû'		Ber vech-i maktû'	
fî sene	48.000	fî sene	40.000
Cemâ'at-i	'Arâb-ı Şarka	Cemâ'at-i	'Arâb-ı Benî Yusuf ve Benî
Ber vech-i maktû'		'Âmir ve Benî 'Acîl	
fî sene	24.000	Ber vech-i maktû'	
		fî sene	24.000
	'Arâb-ı Benî 'Âmir	'Arâb-ı Benî Yusuf	'Arâb-ı Benî 'Acîl
	12.000	6000	6000
Yekün	1 3 6 0 0 0		

Cem'ân	Mahsûl-ı livâ-i RAKKA	1.339.629
Hâshâ-i Pâdişâh-ı 'Alempenâh	:	1.074.033
Hashâ-i Mirlivâ-i Rakka	:	219.437
Timar	:	39.480
Vakf-ı Medine-i Münevvere	:	6.679

Sayfa 62:

Evkaf-1 _____
 Livâ-1 mezbûr

Vakf-1 _____
 Mescîd-i Ferhâd Bey ve mezâr-ı şerif-i Hazreti Veysel
 Karanî rahmetullahi aleyh-i şühedâ()

Dekâkin	Hân-ı Dastil	Hamâm-ı Ca'ber	Asiyâb
Bâb 14	(<i>mu</i>))	(<i>rea</i>)	Bâb 1
fî yevm	fî yevm	fî yevm	fî yevm
1	3	1	3

Yekün _____
 fî yevm _____
 100 (10)

Ve Tâ'ife-i _____
 Tamâmen

Tevliyet	İmâmet	Tâziyet	Mezâr-ı Hazreti
fî yevm	fî yevm	fî yevm	Veysel Karani
2	2	1	fî yevm 5

Vakf-1 _____
 Mezâr-ı Hazreti Veysel Karani aleyhi'rrahmeti'r-rabbânî

Zemin-i _____
 An-Nehr-i Sâlihi

Çiftlik
 ?

Şeyh	Hâdim
Şeyh Kasım	Şeyh Hüseyin
Şeyh Mehmed	Şeyh Hasan

Zikr olan 2 Çiftlik zemin vakfiyet üzere zirâ'at olunur asıl olan 'öşrü âyende ve revendeye sarf olunmuş bir karar-ı sâbık mukarrer kılındı.

BİBLİYOGRAFYAA-Arşiv Vesikaları:

1. Başbakanlık Osmanlı Arşivi; 667 NO'lu Tapu-Tahrîr Defteri, (III. Murat Dönemi).

B-Basılı Kaynaklar:

1. AKGÜNDÜZ Ahmet; Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri, C.4, İstanbul, 1992; C.5, İstanbul 1992; C.7, İstanbul, 1993; C.8, İstanbul, 1994.
- 2.- _____; İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tabikatında Vakıf Müessesesi, TTKB, Ankara, 1988.
3. ALPTEKİN, Coşkun; "Büyük Selçuklular", DGBİT, C.7, İstanbul, 1988, s.95-229.
4. _____; "Türkiye Selçukluları", DGBİT, C.8, İstanbul, 1989, s.209-406.
5. _____; "Musul Atabeyliği", DGBİT, C.6, İstanbul, 1989, s.550-578.
6. AYNİ ALİ EFENDİ; Kavanin-i Âlî Osman Der Hü'lâsa-i Beyân Me-zâmin-i Defter-i Divân, (Transkribe; Halil Karagün), Fırat Üniversitesi Tarih Bölümü, Basılmamış Lisan Tezi.
7. BELAZURİ _____; Fütuhu'l-Buldan, (Çeviren; Zâkir Kadiri), Maarif Basımevi, İstanbul, 1955.
8. ÇAĞATAY, Neşet; "Osmanlı İmparatorluğunda Re'âyâdan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCF Dergisi, Ankara, 1947, s.496, 497.
9. DANİŞMEND, İsmâil Hamî; İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, c.II, İstanbul, 1971.
10. E. HONNİGMANN; "Rakka Maddesi", İslâm Ansiklopedisi, MEB. Yayınları, İstanbul, 1964, s.607-610.
11. EVLİYA ÇELEBİ MEHMED; Evliyâ Çelebi Seyâhatnâmesi, Tab'ı; Ahmet Cevdet, C.I, İstanbul, 1914.
12. GÖYÜNÇ, Nejât; "Diyarbakir Beylerbeyliği'nin İlk İdâri Taksimâtı", Tarih Dergisi S.23'ten Ayrıbasım, İÜEF Matbaası, İstanbul, 1969, s.23-34 .

13. HALAÇOĞLU, Yusuf ; XIV-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı, TTKB, Ankara, 1991.
14. _____ ; XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, TTKB, Ankara, 1991.
15. HEYET ; Mufassal Osmanlı Tarihi, C. II, İstanbul, 1958
16. HEYET ; Osmanlı Devri Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi Mercidabık(1516) ve Ridâniye(1517) Meydan Muharebeleri, C. LIII, Kısım, II, GKB Yayınları, Ankara, 1950.
17. HEYET ; "Rakka Maddesi", Ana Britanica, C. 18, İstanbul 1960, s. 227.
18. HEYET ; "Rakka Maddesi", Meydan Larousse", Sabah Yayınları, İstanbul, 1993, C. 16, s. 408.
19. İLHAN, Fikret; Urfa Bölgesi Tarihi (Başlangıçtan h. 110/m. 825'e kadar), İÜEF Yayınları, İstanbul, 1960.
20. İNALCIK, Halil; Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi, İstanbul, 1993.
21. KOPRAMAN, Kâzım Yaşar; "Tolunoğulları", DGBİT, C. 6, İstanbul, 1989, s. 55-80.
22. _____ ; "Memlükler", DGBİT, C. 6, İstanbul, 1989, s. _____
23. KUNP, Metin ; Hancaklan Eyâletleri, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ömerâsı ve İİ İdâresi, İstanbul, 1978.
24. MEHMET NASRULLAH-MEHMET RÜŞDÜ-MEHMED ESREF ; Memâlik-i Mahrûsâ-i Şahâneye Mahsus Mükemmel ve Mufassal Atlas, İstanbul, 1325.
25. MEHMET RÜŞTÜ MEHMET ABDULKADİR ; Mükemmel ve Mufassal Türkiye Cumhuriyeti Türkiye Cumhuriyeti Atlası, İstanbul, 1928.
26. ORHONLU, Cengiz; Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı, İstanbul, 1987

27. ÖZDEMİR, Rifat ; XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (Fiziki-De-
moğrafik, İdâri ve Sosyo-Ekonomik Yapısı) 1785-1840,
KTB Yayınları, Ankara 1986.
28. _____ ; "Avarız ve Gerçek Hâne Sayılarının Demogra-
fik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler",
X. Türk Tarih Kongresi Bildirileri (22-26 Eylül 1986),
Ankara, 1993, s. 1581-1613.
29. _____ ; "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve
ve Demografik Yapısı (1800-1860)", XI. Türk Tarih Kongresi
Bildirileri, Ankara, 1994, s. 1369-1405.
30. _____ ; "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Fiziki ve
Demografik Yapısı (1709-1860)", C. 58, S. 221, Ankara, 1994,
s. 119-157.
31. ÖZTUNA, Yılmaz; Büyük Türkiye Tarihi, C. III, İstanbul, 1983
32. PAKALIN, Mehmet Zeki; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri
Sözlüğü, C. I, II, III, MEB Yayınları, İstanbul, 1993.
33. SALNÂME-İ VİLÂYETİ HALEP; Sene 1303, s. 194-195; Sene 1305,
s. 183-184; Sene 1307, s. 284-285; Sene 1308, s. 195-196,
Sene, 1309, s. 140; Sene 1313, s. 246-247, Sene, 1314, s. 255-256,
Sene, 1316, s. 289-269; Sene 1317, s. 284-285; Sene 1319, s. 312-
313; Sene 1323, s. 393-394; Sene 1324, s. 383-385; Sene 1326,
s. 384, 385, 386.
34. SERİFOĞLU Midhat; Sofyalı Ali Çavuş Kanunnâmı, MÜEP Yayın-
ları, İstanbul, 1992.
35. SEVİM Ali; Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi, TTKB,
Ankara, 1983.
36. _____ ; Biyografilerle Selçuklular Tarihi, TTKB, Ankara, 1989.
37. SÜMER, Faruk; Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilâtları
Destanları, TÜDAV, İstanbul, 1992.
38. _____ ; "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", AÜDTCF Dergisi, C. VII,
S. 1, Ankara, 1953, s. 65-89.
39. ŞEMSİDİN SAMİ; Kâmusu'l-'Alâm, C. 3, İstanbul, 1308.
40. ŞEŞEN Ramazan; "Eyyubiler", DGBİT, C. 6, İstanbul, 1989, s. 301-452.

41. TURAN Ahmet Nezihi; XVI. Asırda Ruha (Urfa) Sancağı, Ankara, 1993,
Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih
Bölümü, Basılmamış Doktora Tezi.
42. TÜCCÂRZÂDE İBRAHİM HİLMİ; Memâlik-i Osmaniye Cep Atlası, İs-
tanbul, 1323.
43. UZUNÇARŞILI İ. Hakkı; Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye
Teşkilâtı, TTKB, Ankara, 1989.
44. _____; Osmanlı Tarihi, C. II, TTKB, Ankara, 1989.
45. ÜNAL Mehmet Ali; XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566),
TTKB, Ankara, 1989.
46. YILDIZ H. Dursun; "Sacoğulları", DGBİT, C. 6, İstanbul, 1989

Ek: 1

RAKKA'DA BULUNAN CEMAATLER
(667 NO'lu Tahrir Defterine Göre)

<u>Cemâtin Adı</u>	<u>Kethüdâsı</u>	<u>Bulunduğu Yer</u>	<u>Neferi</u>	<u>Hâsılı</u>
<u>SEHİR MERKEZİ</u>				
1. Muhârebiyye	Mûkrî'	Karye-i Sağıre (Nehr-i Salihi')	22	7481
2. "	Osman	"	33	11273
3. Zımmiyân	-	-	14	-
<u>BELİH NAHIYESİ</u>				
1. Meşâyi'a	Mehmed	Mezre'a-i Mazuk	20	7540
2. "	Seyyid	Mez.-i Göl Viranı	33	11108
3. "	Süleymân	Mez.-i Saru Depe	36	11666
4. "	Ferec	Ebu Nûmeyyâ (Mez.)	33	11478
5. Âl-i 'Abâ	Ali	Tell-Ebeyz (Mez.) (Ak Virân)	44	10295
6. Şumrul	Câbir	Tell-Kızılca-i Sağır (Mez.)	30	10518
7. "	İsa	Tell-Anbar (Mez)	52	13920
8. "	Mehmet	Tell-'Atûylı (Mez)	55	14508
9. "	Süleymân	Kar.-i Mahmûle	28	6875
10. Sahâk (tâbi'-i Şumrul)	-	Şeyh Sa'id (Mez.)	9	2711
11. Şumrul	Zeyrek	Kar.-i Mahmûle	28	7376
12. Mukaddime (tâ- bi-i Şumrul)	Ali	Tell-Katme-i Kebîr	8	2911
13. Benî Nabak	Mustafa	Kar.-i Mahmûle	34	9147
14. "	Mehmed	Nehr-i Yalakdar	11	2893
15. "	Ahmed	Mahmûle (Kar.)	27	9919
16. "	Mehmed	Mahmûle (Kıntara)	9	4400
17. Şumrul	Zühâl	Sebâbeniyye	23	9166
18. Âl-i 'Atîk	Ahmet	el-Vasi' (Kar.)	51	15849

<u>Cemâ'atin Adı</u>	<u>Kethüdâsı</u>	<u>Bulunduğu Yer</u>	<u>Neferi</u>	<u>Hâsılı</u>
19.Âl-i 'Atîk	Osman	Meskene-i Kebîr (Mez.)	36	12503
20. "	Ahmed	Hums(Mez.), Sey- yid Ali Kareni (Mezre'a)	91	28941
21. "	Nefmiş	Ramiyye(Değirmen)	30	9698
22.Der-bi'at	Selim	Habbin(Karye)	37	12439
23.Benî Mâlik	Seyf	Meşke,Zenâbir (Mez)	119	32.511
24.Hibe	Cenân,Aclân, Ebu Bekir,Sü- Leymân,Nizâmi.	Hums(Mezrea)	400	46050
25.Âl-i 'Atîk	Sarrac	Tell-'Acîn(Mez)	155	35129
26.el-Galâz	Mehmet	Tell-Semen(Mez.)	60	13150
27.Âl-i Kebrin	-	-	10	800
28.Benî Sa'id	Mastam,Meh- med,Doğan.	-	500	49932
29.Âl-i Bozdabil	-	-	28	1060
30.Âl-i Konîn	-	-	10	690
31.Âl-i Zağbenin	-	-	10	970
32.Âl-i Necm	-	-	15	980
33.Âl-i Hasan	Hiddâm,Ömer	-	100	4266
34.Âl-i Nocib	Doğan	-	20	1186
35.Tammâh	Ali	Cırık(Mezrea)	74	15914
36. "	'Afidân	Cedîd-i Kebir (Mez.)	30	8070
37. "	Ebû Bekir	Şeyh Sa'id	36	10527
38. "	Mansur	Cerrâsiye	21	4438
39.Âl-i Seyyid,Cemmâ', 'Ubur.	Ahmet,Ömer, Şahâp,Mansur	Ramiyye,Necm, Cedîd-i Safer	350	43392
40.Âl-i Mezrû'	Zafer	Tell-Karakır	150	27270
41. "	Arslan	Nehr-i Salihî	50	6824
42.Âl-i Samarra	Hasan	-	350	34636
43.Âl-i Şeddad	Tahir,Gâni, Gayr	-	350	34658

Ek: 2RAKKA SANCAĞINDA YERLEŞİM BİRİMLERİ

(667 NO'lu Tahrîr Defterine Göre)

I-RAKKA(MERKEZ)

- 1.Karye-i Süflâ
- 2.Karye-i Saçir
- 3.Nehr-i Salihî
- 4.Mezrea-i Tell-Biğ

II-BELİH NAHİYESİ(AYN-I 'ARÛS)

- 1.Nehr-i Kayabendi.
- 2.Karye-i Zebrîn
- 3.Nehr-i Tell-sehlân
- 4.Mezrea-i Mazûk
- 5.Mezrea-i Göl Virâna
- 6.Mezrea-i Saru Depe
- 7.Mezra-i Ebû Nümeyyâ
- 8.Mezrea-i Tell-Ebeyz(Akvinân)
- 9.Nehr-i Hammâm
- 10.Mezrea-i Tell-Kızılca-i Saçir
- 11.Mezrea-i Tell-Anbar
- 12.Mezrea-i Ören Makra
- 13.Mezrea-i Tell-Ata'ir
- 14.Karye-i Mahmûle(Kantara)
- 15.Mezrea-i Şeyh Sa'id
- 16.Mezrea-i Tell-Katme-i Kebir
- 17.Mezrea-i Nehr-i Yelkader
- 18.Nehr-i Sahurlu
- 19.Mezrea-i Sebabeniyye
- 20.Karye-i el-Vesi'
- 21.Mezrea-i Meskene-i Kebir
- 22.Mezrea-i Hums
- 23.Mezrea-i Seyyid Ali Kareni
- 24.Mezrea-i Ramiyye(Değirmen)
- 25.Karye-i Habbin.
- 26.Mezrea-i Akviran(el-Beyza-8-)
- 27.Mezrea-i el-Berk

- 28.Mezrea-i Bozan.
- 29.Mezrea-i Sarı Kamaş.
- 30.Mezrea-i Süneklü
- 31.Nehr-i Benî Mâlik
- 32.Mezrea-i Zenâbir
- 33.Nehr-i Hîbe(Hums)-22-
- 34.Nehr-i Bahadır.
- 35.Mezrea-i Tell-'Acin
- 36.Nehr-i el-Galâz(Tell-Semen)
- 37.Nehr-i Benî Sa'id(Tell-Zene)
- 38.Nehr-i Tammâh('Ali Bendî)
- 39.Mezrea-i Cırık
- 40.Mezrea-i Cedîd-i Kebir
- 41.Nehr-i Cerrâsi
- 42.Mezrea-i 'Ulyâ
- 43.Nehr-i Ramiyye-24-
- 44.Nehr-i Cedîd-i Safer
- 45.Nehr-i Salihî-3-
- 46.Tell-Karakır
- 47.Nehr-i Hamman
- 48.Nehr-i 'Ügrî
- 49.Nehr-i Safer-44-
- 50.Nehr-i Âl-i Şeddât
- 51.Nehrü'l-Üveys
- 52.Nehrü'l-Mu'ammer
- 53.Nehrü'l-Murad

III-KAFULUBÜK NAHİYESİ

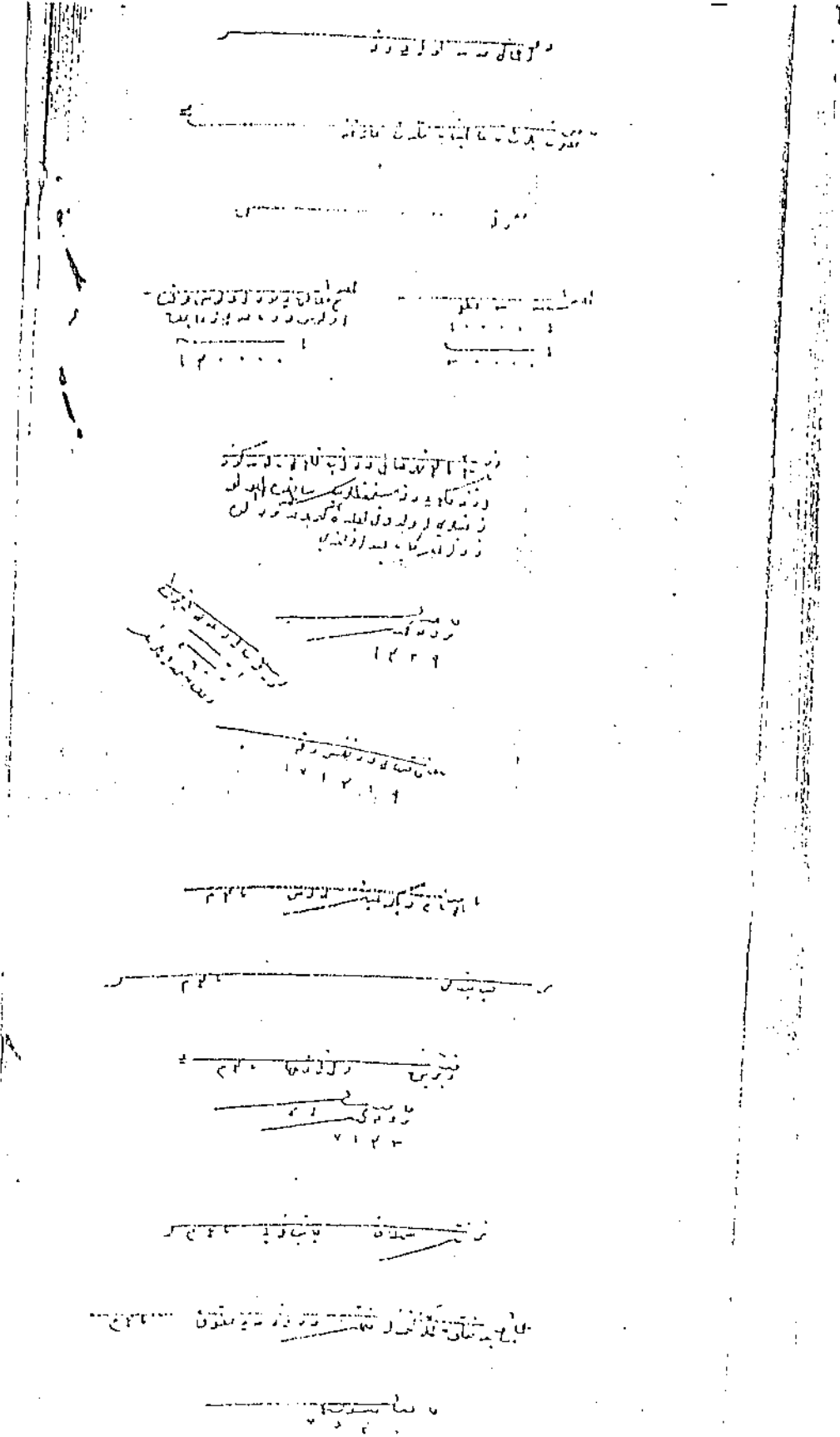
(Herhangi bir kayda rastlanmadı)

IV-CA'BER NAHİYESİ

(Herhangi bir kayda rastlanmadı)

667 NO'LU TAPU TAHRİR DEFTERİNİN MÜCMEL VE MUFASSAL KISIMLARININ İLK SAHİFLERİ

(Mücmel Kısım: s.1 Mufassal Kısım: s.20)

DeFTERİN Mücmel Kısım: "DeFTER-i İcmâl-ı Cedîd, Livâ-i Rakka" diye başlamaktadır(TD s.1)

Ek: 4

SARAYBOSNA MAHALLİ MÜZESİNDE BULUNAN SOFYALI ALİ ÇAVUŞ
KANUNAMESİNİN RAKKA İLE İLGİLİ KISMININ FOTOKOPİSİ

(Midhat Sertoğlu; Sofyalı Ali Çavuş Kanunâmesi, MÜFEF Yayınları
İstanbul, 1992, s.11)

قانون
بیت سنی قدر و زعماء آریاب بناریه بیک روز قلیور امرایه و قانون
جیدلرم ایندی ایکی بیک بنیدر مقصدیه عسکرلره و سنی قلیور بنارلره
لایحه ایروها لایحه ایروها لایحه ایروها
لایحه ایروها لایحه ایروها لایحه ایروها
لایحه ایروها لایحه ایروها لایحه ایروها

Transkribesi:

Eyâlet-i RAKKA

Yedi sancaktır. Ve Zü'emâ ve erbâb-ı timârı bin yüz kılıçtır. Ümerâsı ve Kanun üzere Cebellüsü ile iki bin beş yüz mikdâr-ı asker olur. Ve Sancakları Bunlardır:

Livâ-i Rakka ma'a Ruha Livâ-i Deyr-i Rahbe Livâ-i Beni Rebi'a
Livâ-i Cemasse Livâ-i Birecik Livâ-i Habur Livâ-i Süruc